

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

2021

**Evaluace projektů
pedagogických fakult a fakult
vzdělávajících učitele
financovaných z OP VVV
ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA**

Výstup veřejné zakázky „**Evaluace projektů pedagogických fakult a fakult vzdělávajících učitele financovaných z OP VVV**“ zadané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Struktura výstupů a jejich barevné rozlišení:

- 1) **Vstupní zpráva**
- 2) **Závěrečná zpráva**

Dodavatel:

PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o.

Moravská 758/95, 700 30 Ostrava

IČ: 28576217

tel.: +420 595 136 023, web: <http://rozvoj-obce.cz/>, e-mail: info@rozvoj-obce.cz

Realizační tým:

Doc. Ing. Lubor Hruška, Ph.D.

Ing. Petr Proske

Ing. Ivana Foldynová, Ph.D.

Ing. David Kubáň

PhDr. Andrea Hrušková

Mgr. Martina Melárová

Finální verze dne 29. 4. 2021.

Doc. Ing. Lubor Hruška, Ph.D.

Vedoucí realizačního týmu

Pozn.: K této závěrečné zprávě se vztahují následující externí přílohy:

- *Příloha I: Technická zpráva s detailním popisem šetření*
- *Příloha II: Podklady a primární data*
- *Příloha III: Hlavní zjištění a závěry v podobě využitelné pro prezentaci*

Obsah

1.	Manažerské shrnutí.....	4
2.	Úvod.....	9
2.1	Výchozí situace.....	9
2.2	Intervence OP VVV do PedF a FVU v širším kontextu.....	11
2.3	Koncepce pregraduální přípravy učitelů.....	13
3.	Popis použité metodologie.....	14
3.1	Přehled realizace terénního šetření.....	15
4.	Zjištění a zodpovězení evaluačních otázek.....	16
4.1	Vyhodnocení evaluační otázky EO1 – Intervenční logika podpory PedF a FVU OP VVV.....	16
4.1.1	Struktura intervenční logiky.....	17
4.1.2	Podklady pro zpracování teorie změny.....	17
4.2	Vyhodnocení evaluační otázky EO2 – Výchozí situace PedF/FVU před intervencí OP VVV.....	18
4.2.1	Základní interpretace analýzy sekundárních dat – Pedagogické fakulty.....	19
4.2.2	Základní interpretace analýzy sekundárních dat – Fakulty vzdělávající učitele.....	21
4.2.3	Vyhodnocení vybraných otázek šetření Absolvent 2018.....	24
4.2.4	Kvalitativní hodnocení výchozího stavu.....	30
4.3	Vyhodnocení evaluační otázky EO3.1 - Výsledky a dopady intervencí dle analýzy podpořených projektů 32	
4.3.1	Struktura aktivit v rámci hodnocených projektů.....	32
4.3.2	Předpokládané výsledky a dopady realizovaných intervencí.....	34
4.4	Vyhodnocení evaluační otázky EO3.2 - Rozsah finanční podpory PedF/FVU z OP VVV.....	36
4.4.1	Stanovení výše podpory pro PedF/FVU dle příjemce.....	37
4.4.2	Stanovení výše podpory pro PedF/FVU dle lokalizace dopadů intervencí.....	38
4.4.3	Pohled zástupců příjemců na finanční podporu.....	38
4.5	Vyhodnocení evaluační otázky EO3.3 – Výsledky a dopady intervencí dle terénního šetření.....	40
4.5.1	Kvalitativní hodnocení výsledků a dopadu realizovaných intervencí.....	42
4.5.2	Kvantitativní vyhodnocení změn způsobených intervencemi OP VVV.....	48
4.6	Vyhodnocení evaluační otázky EO3.4 - Potenciál sekundárních dat a odborných materiálů k hodnocení intervencí PedF/FVU.....	50
4.6.1	Dotazníkové šetření s příjemci výzvy 02_16_038 Pregraduální vzdělávání.....	51
4.6.2	Eurostudent VI.....	52
4.6.3	Absolvent 2018.....	53
4.6.4	Mezinárodní šetření Talis.....	54
4.6.5	Nástroj Self-efficacy.....	54
5.	Teorie změny intervence.....	56
6.	Závěry a doporučení.....	61
6.1	Závěry.....	61
6.2	Doporučení.....	75
7.	Analýza provedeného evaluačního procesu.....	86
	Seznam příloh, tabulek, a grafů.....	88

1. Manažerské shrnutí

Tato evaluační zakázka byla zpracována na základě evaluačního designu vymezeného v rámci zadání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy doplněného v souladu se zadáním i stanovenými cíli evaluace zpracovatelem a jeho evaluačním týmem. Vytvořený smíšený evaluační design je kombinací kvantitativních a kvalitativních metod, prostřednictvím kterých byla analyzována a vyhodnocena dostupná sekundární data, a rovněž primární data získaná prostřednictvím terénního šetření s vybranými příjemci. Evaluační design v uvedené kombinaci reflektoval zadání evaluace, které mělo ambici zjistit a ověřit výsledky/dopady intervencí Operačního programu výzkum, vývoj a vzdělávání (dále OP VVV) zacílených na pedagogické fakulty (dále PedF) a fakulty vzdělávající učitele (dále FVU), a to s vědomím skutečnosti, že část výsledků nebude možné ověřit, neboť intervence nebyla v době hodnocení ještě ukončena. Významnou přidanou hodnotou tohoto řešení mělo být rovněž získání uceleného přehledu o nastavení a fungování intervenční logiky, se kterou bude dále možné pracovat, především ve smyslu přípravy budoucích intervencí a strategických materiálů i navazujících hodnocení.

Podpora PedF a FVU v rámci operačního programu OP VVV a jeho výzev konkrétně zaměřených na tyto fakulty má oporu v řadě národních strategických a koncepčních dokumentech, které definují cíle v oblasti realizace a rozvoje školství a vzdělávání v České republice.¹ Z hlediska strukturálních fondů je nejdůležitějším účelem hodnocení přispět k nastavení budoucích intervencí Operačního programu Jan Amos Komenský (dále OP JAK). Z hlediska strategických dokumentů přispívá tato evaluace jako jeden z relevantních zdrojů k vytvoření Koncepce pregraduálního vzdělávání.

Na základě analýzy finančních dat a jejich validace samotnými VŠ bylo zjištěno, že prostřednictvím projektů OP VVV byly financovány intervence PedF a FVU v celkové hodnotě přibližně 3,9 mld. CZK. Z uvedené částky připadá celkem 1,2 mld. CZK na PedF a 1,7 mld. CZK na podporu FVU. Započteny jsou jak prostředky z projektů určených výhradně pro PedF nebo FVU, tak adekvátní podíly prostředků komplexních projektů VŠ určené pro PedF a FVU. Dále mohly PedF a FVU profitovat z cca 1 mld. CZK projektových aktivit dalších projektů, jejichž dopady nebyly primárně zaměřeny na PedF nebo FVU, ale do oblasti regionálního školství. Konkrétně díky spolupráci a účasti zástupců VŠ na projektech ZŠ, MŠ a SŠ, na platformách pro sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky regionálního školství (společensví praxe, anebo projekty podporující inováční myšlení apod.) byly PedF a FVU i v tomto smyslu ovlivněny.

Podkladem pro hodnocení výsledků a dopadů této podpory byla intervenční logika sestavená na základě detailní analýzy programu OP VVV, relevantních výzev a podpořených projektů. Na základě ověření fungování intervenční logiky lze konstatovat, že intervence reflektuje problémy a potřeby PedF a FVU včetně jejich příčin, snaží se je vhodně řešit formou realizace konkrétních aktivit směřujících k očekávaným výsledkům/dopadům, sledovatelným u konkrétních cílových skupin.

Pro ověření intervenční logiky a realizaci evaluace bylo nutné využít rozsáhlé terénní šetření za účelem sběru primárních dat, jelikož pouhé využití sekundárních zdrojů a odborných materiálů pro hodnocení intervencí u OP VVV má své limity, se kterými je pro efektivní hodnocení nutno pracovat. Řada sekundárních zdrojů (např. statistické ročenky MŠMT, data ČSÚ, šetření Absolvent, šetření EUROSTUDENT, šetření TALIS) obsahuje data, která lze využít pro získání přehledu ohledně stavu pregraduální přípravy na PedF/FVU. Všechna tato data, s výjimkou šetření TALIS, jsou však zaměřena na

---

¹ Vytvoření intervence OP VVV v oblasti PedF a FVU reflektuje především cíle následujících dokumentů: Priority Národního programu reformy ČR 2014 (NPR); Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020; Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro roky 2012 až 2020 (SMK); Rámec rozvoje vysokého školství do roku 2020; Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020; Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, aj.

vysoké školství v obecnější rovině, a proto je možné tato standardizovaná šetření pro hodnocení projektů OP VVV využít pouze limitovaně, neboť svým zaměřením neumožňují plné zacílení na specifika intervencí OP VVV v oblasti PedF a FVU. Druhým omezením pro využití sekundárních dat pro hodnocení intervencí je jejich dostupnost v čase. Data získaná ze šetření Absolvent, EUROSTUDENT a TALIS lze využít jako base-line pro navazující hodnocení realizovaná v budoucnu, jelikož tyto výzkumy probíhaly v době, ve které nebylo z důvodu rané fáze realizace projektů možné dopady OP VVV měřit. Přesněji výše uvedená šetření probíhala v době, kdy výsledky projektu nebyly významné a dopady ještě nemohly nastat.

V úvodu evaluačních aktivit byla na základě sekundárních dat provedena analýza situace a stavu PedF/FVU před realizací intervencí. V období před intervencemi z OP VVV lze ze zpracovaných kvantitativních dat sledovat trend poklesu studentů jak PedF, tak FVU. Nejedná se však pouze o tyto fakulty, počet studentů klesá na VŠ obecně, mezi lety 2010 a 2019 došlo v rámci VŠ v České republice k poklesu o více než 107 tis. studentů. Tyto změny byly způsobeny především demografickým vývojem, trend počtu studentů se od roku 2020 začíná díky nástupu početně silnějších ročníků na VŠ obracet, v případě PedF počet studentů roste dokonce již od roku 2017 (v roce 2017 tvořili studenti PedF 19,2% podíl ze všech studentů relevantních vysokých škol, v roce 2020 je tento podíl 20,0 %; z pohledu absolutních hodnot bylo v roce 2017 na PedF celkem 27 669 studentů, v roce 2020 již 30 003 studentů). Nárůst počtu studentů společně s neustále existujícím nedostatkem učitelů v regionálním školství představuje nutnost pokračující podpory PedF/FVU v pregraduální přípravě učitelů. Lze předpokládat, že aktuálně rostoucí počet nově zapsaných studentů na PedF/FVU (např. v roce 2020 se na PedF nově zapsalo 5 225 studentů, oproti 4 315 studentům v roce 2015, v případě FVU lze zvyšující se trend tohoto ukazatele sledovat také, a to od roku 2018) se v nejbližších letech začne projevat také v rostoucím počtu absolventů těchto fakult. Mezi PedF/FVU na jednotlivých VŠ jsou značné rozdíly v úspěšnosti studentů, přičemž tato hodnota dlouhodobě stagnuje. Případné zvyšování úspěšnosti studentů PedF/FVU podpořené intervencemi OP VVV představuje potenciál jednak pro zvyšování počtu absolventů a jednak kvality jejich pregraduální přípravy reflektující potřeby regionálního školství.

Významnou přidanou hodnotou sekundárních zdrojů v rámci tohoto hodnocení byla validace závěrů vycházejících z terénního šetření. Triangulace metod a konkrétních závěrů přispěla k přesnější interpretaci výsledků této evaluace, respektive síle jejich vypovídací hodnoty. V této souvislosti nejvíce přispělo k ověření závěrů šetření Absolvent a Dotazníkové šetření s příjemci výzvy 02_16_038 Pregraduální vzdělávání.

Na základě analýzy podpořených projektů je možné u hodnocených projektů předpokládat výsledky intervencí v podobě zvyšování kvality pregraduální přípravy učitelů prostřednictvím aktivit zaměřených na rozvoj kompetencí studentů a pedagogů PedF/FVU, technologického a infrastrukturního zajištění těchto fakult (odborné učebny) a celouniverzitních pracovišť (knihovny, studovny atd.) a zkvalitnění obsahu studijních programů, včetně inovací studentských praxí.

V návaznosti na výše uvedené by mělo postupně docházet ke zvyšování kvality výuky na MŠ, ZŠ a SŠ jako důsledek vstupu lépe připravených učitelů do praxe. Z analýzy projektů zároveň vyplývá, že ke zlepšení prostředí dojde také prostřednictvím aktivit zaměřených přímo na stávající učitele v praxi, konkrétně např. tvorbu vzdělávacích zdrojů pro školy, či zavádění principů inkluzivního vzdělávání.

Na základě terénního šetření evaluace bylo zjištěno dosažení následujících výsledků intervencí OP VVV do PedF/FVU²:

- Rozvoj infrastruktury PedF a FVU (odborné učebny, ICT vybavení, celouniverzitní pracoviště s dopadem na PedF/FVU – studovny, knihovny apod.). Zavedení systémů strategického řízení a vnitřních systémů zajišťování kvality VŠ.
- Inovace systému praxí v rámci pregraduální přípravy učitelů. Zvýšení rozsahu praxí a jejich zkvalitnění. Rozvoj kompetencí VŠ pedagogů a provázejících učitelů v MŠ, ZŠ, SŠ k realizaci efektivních, kvalitních a reflektovaných praxí. Zkvalitnění technického a organizačního zajištění praxí – portály praxe a další nástroje.
- Rozšíření spolupráce PedF/FVU s regionálním školstvím, tzn. MŠ, ZŠ, SŠ mimo systém studentských praxí. Propojování akademického prostředí s prostředím praxe v regionálním školství prostřednictvím společenství praxe a center kolegiální podpory.
- Rozvoj didaktických, mentorských, digitálních, jazykových, oborových a dalších kompetencí VŠ pedagogů.
- Rozvoj didaktických, digitálních, inkluzivních a oborových kompetencí studentů – budoucích učitelů.
- Aplikace zahraničních zkušeností a příkladů dobré praxe prostřednictvím internacionalizace studia na PedF/FVU, včetně zahraničních mobilit.
- Vytvoření nových či aktualizovaných vzdělávacích zdrojů pro pregraduální přípravu budoucích učitelů na PedF/FVU.
- Zavedení nových výukových metod a postupů prostřednictvím akčního výzkumu.

V návaznosti na výše uvedené výsledky je však nutné upozornit, že v době řešení evaluace byla řada hodnocených projektů stále v realizaci. Lze tak očekávat, že výsledků předpokládaných v rámci intervenční logiky bude v plném rozsahu dosaženo po ukončení jejich realizace, tzn. po ukončení všech intervencí OP VVV do PedF/FVU. Již nyní lze však sledovat vliv některých intervencí na vzdělávací a výzkumnou činnost PedF/FVU a přípravu budoucích učitelů:

- Zvýšený důraz na praktickou a didaktickou složku pregraduální přípravy učitelů. Tato změna je způsobena inovací a rozšiřováním praxí, propojováním teoretické přípravy s praxí a zvyšováním důrazu na oborové didaktiky.
- Rozvoj kompetencí VŠ pedagogů lze vnímat jako důsledek podpory přímo na ně cílené, tak i jako důsledek spolupráce VŠ pedagogů do řešení ostatních projektů OP VVV na podporu regionálního školství.
- Dochází k úpravám studijních programů na PedF/FVU do takové podoby, aby reflektovaly potřeby praxe a moderních trendů ve vzdělávání. K úpravě studijních programů dochází také na základě pilotních akcí, realizovaných v rámci intervencí z OP VVV.
- Rozvoj infrastruktury a materiálového zajištění zvyšuje kvalitu pregraduální přípravy na PedF/FVU a rozšiřuje možnosti pro realizaci studijních programů v potřebné kvalitě.
- Rozvoj výzkumné činnosti na PedF/FVU jako důsledek získání zkušeností s těmito aktivitami v rámci intervencí z OP VVV. K efektivnímu zacílení výzkumu dojde díky identifikaci relevantních výzkumných potřeb prostřednictvím propojení PedF/FVU s praxí regionálního školství.

Vliv intervencí do PedF/FVU na zvýšení kvality práce začínajících učitelů lze v současné době jen obtížně vyhodnotit. Důvodem je výše uvedená skutečnost, že řada projektů stále probíhá, zároveň je však nutno brát v potaz fakt, že dopady intervencí PedF/FVU se týkají studentů, kteří vstoupí do praxe až

---

² Shrnutí s detailnějším popisem výsledků je uveden v kapitole 4.5.1, výsledky na úrovni jednotlivých příjemců jsou v příloze závěrečné zprávy (Příloha II: Podklady a primární data).

v následujících letech. Zvýšení kvality práce začínajících učitelů lze na základě výsledků evaluace pouze předpokládat, a to v následující podobě:

- Vyšší míra osvojení didaktických kompetencí budoucích učitelů.
- Posun v připravenosti studentů na skutečné prostředí regionálního školství. Důsledek většího kontaktu studentů pregraduální přípravy s praxí v rámci studia, propojování praxe s pregraduální přípravou na PedF/FVU.
- Posun v osvojení dalších relevantních kompetencí pro výkon profese učitele (digitální, inkluzivní).
- Udržení kvality získaných teoretických oborových znalostí začínajících učitelů.

Ačkoliv lze na základě terénního šetření a dalších provedených evaluačních aktivit identifikovat řadu výsledků, byly identifikovány také přetrvávající nedostatky a potřeby dalšího rozvoje, a to i v oblastech, ve kterých byl určitý pozitivní posun již zaznamenán. Jedná se o nedostatky, které je potřeba řešit nejen v rámci navazujícího OP JAK, ale také z pohledu systémových změn a koncepčního řešení pregraduální přípravy. Tyto nedostatky, potřeby a potenciál jejich řešení je zpracován v podobě následujících evaluačních závěrů:

- A. V rámci pregraduální přípravy učitelů je identifikována potřeba zvyšování kvality především v oblasti obecných a oborových didaktik. Zatímco teoretická pedagogicko-psychologická a oborová příprava budoucích učitelů je napříč fakultami univerzit hodnocena jako vysoce kvalitní, v didaktické přípravě jsou spatřovány nedostatky, a to nejen z pohledu studentů, ale také ze strany pracovníků samotných fakult. Studenti tak nemají problém s tím, co obsahově budou v budoucnu učit, ale spatřují nedostatky v tom, jakým způsobem, a za pomoci jakých metod budou tuto výuku realizovat. K tomu přispívá především nedostatek oborových didaktiků na PedF/FVU či organizace studia, která klade na oborovou didaktiku váhu až v pozdějších letech pregraduálního studia. Rovněž je vhodné klást důraz na realizaci pregraduální přípravy budoucích učitelů prostřednictvím zapojení dostatečného množství VŠ pedagogů s reálnou učitelskou praxí a zkušenostmi.
- B. Z výsledků evaluačních aktivit je patrná řada nedostatků v praktické přípravě studentů, budoucích učitelů. V posledních letech dochází v rámci reakreditací studijních programů v této oblasti ke zlepšení, konkrétně dochází k navyšování objemu praxí a zároveň je řešena jejich kvalita. Posun v těchto aspektech je viditelný na rozdílném vnímání praxí u respondentů z řad studentů dle toho, zda praxe absolvovali v minulosti, či je absolvují nyní, tzn. po reakreditacích. Potvrzují tak probíhající změny, které jsou buď stále nedostatečné, nebo se vzhledem ke krátké době od realizace akreditace nestačily projevit na cílové skupině. Problémy praxí byly identifikovány především v oblasti jejich nedostatečného objemu, k čemuž přispívá časová náročnost studia, cílení praxí až do vyšších ročníků studia (velmi často až do navazujícího magisterského) atd. Problematickým místem je také kvalita praxí, přičemž tato oblast z pohledu řešení skrývá daleko vyšší potenciál než řešení její časové náročnosti. V oblasti kvality jsou problémy dány především omezeným přístupem k reflexím praxí, nedostatkem kvalitních fakultních a spolupracujících škol schopných nabídnout místa pro efektivní realizaci reflektované praxe, vedené provázejícími učiteli s potřebnými kompetencemi.
- C. Osvojení kompetencí u studentů pregraduální přípravy koresponduje se závěry v oblasti kvality pregraduální přípravy (blíže viz závěr A). Studenti jsou silní v oborové a pedagogicko-psychologické teorii, nedostatky však spatřují v oborové didaktice a ve schopnostech tyto teoretické znalosti použít v praxi, a to také v některých specifických případech, jakým je například inkluzivní vzdělávání. Jako nedostatečné je dále hodnoceno osvojení kompetencí, které se životem na škole souvisí, například v oblasti komunikace s rodiči či kolegy, kompetence ke zvládnutí administrativních povinností spojených s výukou, kompetence v oblasti hodnocení žáků

a poskytování zpětné vazby, motivace žáků apod. Vzhledem k časové náročnosti pregraduální přípravy a množství oblastí, které se musí v této přípravě řešit, zůstává výzvou identifikace kompetencí, které lze efektivně řešit v rámci pregraduální přípravy, a kompetencí, jejichž osvojení bude ve větší míře předmětem až samotné učitelské praxe.

- D. Podpora z OP VVV výrazně přispívá ke zlepšení infrastruktury, vybavení a materiálového zajištění pregraduální přípravy budoucích učitelů. V případech oborů, které podléhají současnému rychlému technologickému vývoji, může však docházet k poměrně rychlé potřebě opětovných investic.
- E. Problematiku kvalitní pregraduální přípravy ovlivňuje řada skutečností, které nemohou PedF/FVU přímo ovlivnit. Patří sem především náležitosti vyplývající z nadřazené legislativy, způsobu financování vysokých škol, ale například také pohled společnosti na učitelskou profesi. Aktuálně také pregraduální přípravu výrazně ovlivňují restriktce a opatření spojená s pandemickou situací ve spojitosti s onemocněním COVID-19. Efektivní řešení těchto vlivů musí být předmětem systematických změn v systému školství, jelikož PedF/FVU mohou operativně jen omezeně mírnit negativní dopady těchto vnějších vlivů.
- F. Potenciál výsledků projektů podpořených z OP VVV a průběh jejich samotné realizace je mnohdy ovlivňován řadou technických a organizačních nedostatků. Dlouhodobým tématem je celková administrativní zátěž spojená s realizací projektů, objevují se však také problémy například v návaznosti jednotlivých výzev, nedostatečná propagace a následné využívání projektových výstupů zejm. z důvodu nedostatku finančních prostředků např. na aktualizaci softwarů, portálů, vzdělávacích zdrojů atd.

Pro jednotlivé závěry evaluační zpráva definuje návrhy doporučení pro řešení přetrvávajících problémů a potřeb pregraduální přípravy budoucích učitelů, a to jak pro řešení podpory v rámci navazujícího OP JAK, tak pro řešení prostřednictvím systematických změn a koncepčních aktivit MŠMT. Velmi důležitým strategickým dokumentem bude výše zmíněná Koncepce pregraduální přípravy.

Jak již bylo uvedeno výše, ačkoliv programové období 2014–2020 skončilo, stále dobíhají intervence podpořené z OP VVV. Dopady těchto intervencí se budou projevovat ještě dlouho po ukončení OP VVV, jelikož budou výsledky intervencí implementovány do praxe. Změny v řešení oblasti kvality pregraduální přípravy tak budou probíhat kontinuálně, a je potřeba je kontinuálně v budoucnosti dále hodnotit. Největší potenciál efektivního hodnocení kvality pregraduální přípravy je pravidelná realizace výzkumů s cílem sběru relevantních dat od všech aktérů tohoto systému jak na straně PedF/FVU, tak na straně regionálního školství. Tato evaluace významným způsobem podpořila spolupráci zapojených aktérů v oblasti pregraduálního vzdělávání nejen uvnitř resortu, ale také mimo resort. Díky podpoře vedení v této profesionální kooperaci například formou konzultací formy interpretace poskytovaných dat, participace na expertním panelu k předběžným závěrům a výsledkům evaluace i aktivní spolupráci na připomínkovém řízení může tato evaluace sloužit jako významný datový zdroj pro přípravu výše zmíněné Koncepce pregraduálního vzdělávání a podpory v budoucím programu OP JAK. Rovněž nezastupitelná byla součinnost respondentů terénních šetření na straně zástupců vysokých škol, studentů, ředitelů fakultních škol, bez jejich ochoty ke spolupráci by tato evaluace nemohla vzniknout. Všem těmto lidem patří veliké poděkování za jejich čas a energii, které této evaluaci věnovali s neskromným přáním, abychom tímto způsobem mohli společně přispět ke zlepšení konkrétních podmínek pro dlouhodobé fungování pregraduální přípravy a vytváření evaluační kultury a důvěry v její význam.

2. Úvod

Tento dokument je závěrečnou zprávou evaluační zakázky s názvem „Evaluace projektů pedagogických fakult a fakult vzdělávajících učitele financovaných z OP VVV“. Tato evaluační akce byla zpracována na základě zadání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a její náplní je vyhodnocení změn vyvolaných intervencemi Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014–2020, určenými k podpoře pedagogických fakult (dále jen „PedF“) a fakult vzdělávajících učitele (dále jen „FVU“). Změny způsobené intervencemi jsou hodnoceny z pohledu vzdělávací činnosti PedF a FVU, přípravy budoucích učitelů, ale také z pohledu změn na úrovni stávajících učitelů MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ, které nastaly v souvislosti s realizovanými aktivitami na PedF a FVU. Evaluace je zpracována ve spolupráci s evaluační jednotkou MŠMT a s vybranými příjemci podpory z řad univerzit s PedF či FVU, prostřednictvím terénních šetření.

2.1 Výchozí situace

V rámci zadání evaluační zakázky ze strany MŠMT byly definovány následující evaluační cíle:

Hlavní cíl evaluace: vyhodnocení intervence do podpory PedF a FVU financované z OP VVV a definice změn, kterých bylo díky OP VVV v této oblasti dosaženo.

Dílčí cíle evaluace: ověření intervenční logiky a vyhodnocení výsledků a dopadů intervence OP VVV do PedF a FVU, identifikace a vyhodnocení vlivu intervence OP VVV do PedF a FVU na jejich vzdělávací a výzkumnou činnost a přípravu budoucích učitelů včetně vlivu intervence na zaměstnance PedF a FVU a studenty, resp. čerstvé absolventy.

Intervence zaměřené na PedF a FVU, respektive jejich jednotlivé výzvy, lze rozdělit do 3 následujících kategorií:

- A. Výzvy určené výhradně pro PedF.
- B. Výzvy určené doplňkově pro podporu PedF a podporu FVU.
- C. Výzvy určené pro VŠ, ve kterých mohly školy intervenovat do PedF a FVU.

Zadání evaluace v rámci těchto 3 skupin definuje celkem 106 realizovaných projektů, na jejichž úrovni je evaluace zpracována. Přehled výzev včetně počtu projektů určených k evaluaci pro každou výzvu je uveden v tabulce č. 2.1. Výsledky provedené evaluace slouží k hodnocení intervencí OP VVV a k přípravě Operačního programu Jan Amos Komenský pro období 2021–2027. Při bližší analýze v rámci evaluačních aktivit bylo identifikováno 5 projektů, které do podpory PedF/FVU nespadají³. Tyto projekty byly z vybraných evaluačních aktivit vyjmuty, například v rámci analýzy finančních prostředků EO3.2. V tomto případě je pracováno se vzorkem relevantních 101 projektů.

Evaluace je provedena na základě evaluačního designu, vymezeného v rámci zadání evaluační zakázky. Tento evaluační design kombinuje kvantitativní a kvalitativní výzkumné metody, a prostřednictvím jeho aplikace jsou zodpovězeny všechny stanovené evaluační otázky⁴:

- EO1: Jaká je intervenční logika podpory PedF a FVU financované z OP VVV a jaká je plánovaná změna podle této intervenční logiky?
- EO2: Jaká byla výchozí situace PedF a FVU před intervencí OP VVV?

³ Jedná se o projekty, u kterých platí následující skutečnosti: Příjemcem projektu není univerzita s PedF/FVU; Partnerem projektu není univerzita s PedF/FVU; Cílovou skupinou projektu nejsou VŠ pedagogové nebo studenti PedF nebo FVU. Nerelevance těchto projektů byla konzultována a schválena zadavatelem evaluace.

⁴ Popis postupu řešení evaluace a využitých metod je shrnutý v kapitole č. 3 této závěrečné zprávy.

- EO3: Jaké změny bylo dosaženo?
  - EO 3.1 Jaké jsou výsledky a dopady intervence OP VVV do PedF a FVU zjištěné na základě analýzy podpořených projektů?
  - EO 3.2 Jaký je objem finančních prostředků OP VVV pokrývajících intervenci?
  - EO 3.3 Jaké jsou výsledky a dopady intervence OP VVV do PedF a FVU zjištěné na základě terénního šetření?
  - EO 3.4 Do jaké míry a jak konkrétně lze pro hodnocení intervence PedF a FVU využít odborné materiály a sekundární zdroje dat?

Tabulka 2.1: Přehled počtu projektů PedF a FVU definovaných k evaluaci dle kategorií výzev

Číslo výzvy:	Název výzvy:	Prioritní osa	Počet schválených projektů	Výše finančních prostředků ve schválených žádostech	Počty projektů určených k analýze (projekty VŠ s PedF a FVU)
Výzvy určené výhradně pro pedagogické fakulty VŠ					
02_16_036	Implementace SDV I	PO3	2	219 677 825,80 Kč	2
02_16_038	Pregraduální vzdělávání	PO3	9	363 423 583,60 Kč	9
a) Celkový počet projektů VŠ s PedF z výzev určených výhradně pro PedF					11
Výzvy určené doplňkově pro podporu Pedagogických fakult a pro podporu fakult vzdělávajících učitele					
02_15_007	Inkluzivní vzdělávání v PO3 OP VVV	PO3	44	1 154 837 769,71 Kč	5
02_16_010	Budování kapacit pro rozvoj škol I	PO3	37	744 541 920,36 Kč	6
02_16_011	Rozvoj klíčových kompetencí v rámci oborových didaktik	PO3	9	367 874 492,51 Kč	7
02_16_012	Gramotnosti	PO3	22	369 181 818,80 Kč	3
02_16_032	Budování kapacit II	PO3	60	560 786 349,04 Kč	4
02_16_037	Implementace APIV I	PO3	25	364 184 607,55 Kč	9
02_18_067	Implementace SDV II	PO3	71	580 290 621,71 Kč	9
	projekty, u kterých jsou VŠ partnerem				2
02_19_068*	Pregraduální vzdělávání II	PO3	8	277 511 772,79 Kč	5
02_19_076	Inovace v pedagogice	PO3	16	241 701 240,29 Kč	10
02_19_077	Podpora dětí a žáků se SVP	PO3	6	159 236 605,66 Kč	3
b) Celkový počet projektů VŠ s PedF a (všech) projektů FVU z výzev určených mimo jiné pro PedF a FVU					63
c) Celkový počet projektů VŠ s PedF včetně (všech) projektů FVU z PO3 (c=a+b)					74
Výzvy určené pro VŠ, ve kterých mohly intervenovat do pedagogických fakult					
02_16_015	ESF výzva pro VŠ	PO2	33	3 186 663 787,14 Kč	5
02_16_016	ERDF výzva pro VŠ	PO2	89	9 200 522 935,32 Kč	7
02_16_017	Výzkumné infrast. pro vzděl. účely – budování či modernizace	PO1	47	2 946 150 815,29 Kč	0
02_16_018	Rozvoj výzkumně zaměřených studijních programů	PO2	72	583 499 102,13 Kč	0
02_16_031	Celoživotní vzdělávání na vysokých školách	PO2	8	26 265 581,50 Kč	1
02_17_044	Podpora rozvoje studijního prostředí na VŠ	PO2	38	3 145 028 024,05 Kč	10
02_18_056	ESF výzva pro VŠ II	PO2	24	614 038 949,33 Kč	3
02_18_057	ERDF výzva pro VŠ II	PO2	17	1 486 280 512,96 Kč	4
02_18_058	ESF výzva pro VŠ – Strukturálně postižené regiony	PO2	6	377 532 471,68 Kč	1
02_18_059	ERDF výzva pro VŠ – Strukturálně postižené regiony	PO2	6	1 807 417 997,96 Kč	1
d) Celkový počet projektů VŠ PedF v PO2 (bez projektů FVU)					32
e) Celkový počet projektů všech VŠ s PedF PO2 a PO3 a všech projektů FVU v PO3 (e=c+d)					106

Zdroj: MŠMT; Zadávací dokumentace veřejné zakázky; 2020

Pozn.: *Výzva č.02_19_068 je určena pro FVU (část a), doplňkově pro PedF (část b).

2.2 Intervence OP VVV do PedF a FVU v širším kontextu

Podpora PedF a FVU v rámci operačního programu OP VVV a jeho výzev konkrétně zaměřených na tyto fakulty má oporu v řadě národních strategických a koncepčních dokumentů, které definují cíle v oblasti realizace a rozvoje školství a vzdělávání v České republice. Ve spojitosti s PedF a FVU podpora z OP VVV reflektuje především následující cíle jednotlivých strategií a koncepcí:

Tabulka 2.2: Podpora PedF a FVU v rámci národních strategických a koncepčních dokumentů

Strategický/koncepční dokument:	Cíle relevantní pro podporu PedF a FVU:
Priority Národního programu reformy ČR 2014 (NPR)	<ul style="list-style-type: none"> - Rovný přístup ke vzdělávání. - Podpora vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání.
Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020	<ul style="list-style-type: none"> - Snižovat nerovnosti ve vzdělávání. - Podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad. - Odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém.
Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro roky 2012 až 2020 (SMK)	<p>Posilovat inkluzi a zvyšovat kvalitu vzdělávání, mimo jiné také prostřednictvím:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zvyšování kvality učitelů. - Dosažení diverzifikace a zvyšování kvality a excelence vysokých škol.
Rámec rozvoje vysokého školství do roku 2020	<ul style="list-style-type: none"> - Zvyšovat kvalitu vzdělávací činnosti. - Zvyšovat relevanci vzdělávání pro trh práce. - Podpora praxí a stáží. - Podpora internacionalizace vysokého školství. - Podpora výzkumné a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti. - Podpora zajišťování a hodnocení kvality. - Podpora obnovy a modernizace materiálního, přístrojového i prostorového zabezpečení vzdělávací, výzkumné, umělecké a další tvůrčí činnosti vysokých škol.
Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020.	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoké školy budou hrát zásadní roli v zajišťování kvality svých činností. - Vysoké školy budou nabízet široký a diverzifikovaný přístup ke kvalitnímu vzdělávání. - Výuka i tvůrčí činnosti vysokých škol budou mít zřetelný mezinárodní charakter. - Vysoké školy budou ve své činnosti reflektovat aktuální společenský vývoj, nejnovější vědecké poznatky a potřeby partnerů. - Výsledky výzkumu a vývoje na vysokých školách budou mezinárodně relevantní a efektivně přenášeny do aplikační sféry.
Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020	<ul style="list-style-type: none"> - Otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií. - Zlepšit kompetence žáků v oblasti práce s informacemi a digitálními technologiemi. - Rozvíjet digitální gramotnost a informatické myšlení žáků.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě jednotlivých strategických dokumentů. Vymezeny cíle s největší souvislostí s pregraduální přípravou učitelů, tzn. cíle specifické pro oblast vzdělávání.

Finanční podpora z OP VVV je jen jedním z nástrojů, jak mohou PedF a FVU dosahovat těchto cílů. Financování vysokých škol v České republice je definováno zákonem o vysokých školách⁵, a je tvořeno především následujícími položkami:

- a) příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávací a tvůrčí činnost
- b) podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků podle zvláštního právního předpisu
- c) dotace ze státního rozpočtu
- d) poplatky spojené se studiem
- e) výnosy z majetku
- f) jiné příjmy nebo jiné příspěvky než uvedené v písmenu a) ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z Národního fondu a z rozpočtů obcí a krajů
- g) výnosy z doplňkové činnosti
- h) příjmy z darů a dědictví

Veřejné prostředky dle bodu b) jsou definovány zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací⁶, který je dělí do dvou skupin na účelovou podporu a institucionální podporu. Podpora z veřejných prostředků je dle tohoto zákona poskytována na činnosti uvedené v následující tabulce:

Tabulka 2.3: Účelová a institucionální podpora vysokých škol dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Účelová podpora:	Institucionální podpora:
a) grantové projekty z výdajů Grantové agentury České republiky,	a) dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace formou dotace právnickým osobám anebo zvýšením výdajů organizačních složek státu, organizačních složek územních samosprávných celků nebo organizačních jednotek ministerstva zabývajících se výzkumem a vývojem
b) programové projekty v průřezových a odvětvových oblastech výzkumu, vývoje a inovací, které stanoví vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace v Národní politice výzkumu, vývoje a inovací, z výdajů na výzkum, vývoj a inovace příslušného poskytovatele účelové podpory v dané oblasti,	
c) programové projekty z výdajů Technologické agentury České republiky,	b) mezinárodní spolupráci České republiky ve výzkumu a vývoji podle § 3 odst. 3 písm. b) Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy
d) projekty řešené v rámci programu územního samosprávného celku z jeho výdajů na výzkum, vývoj a inovace,	c) operační programy ve výzkumu, vývoji a inovacích, poskytované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo Ministerstvem průmyslu a obchodu podle působnosti
e) projekty programů mezinárodní spolupráce České republiky ve výzkumu a vývoji, projekty velkých výzkumných infrastruktur, projekty sdílených činností a specifický vysokoškolský výzkum z výdajů na výzkum a vývoj Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,	d) činnosti podle § 3 odst. 3 písm. c) až e) příslušným poskytovatelem a Radě pro výzkum, vývoj a inovace prostřednictvím rozpočtové kapitoly Úřadu vlády České republiky.
f) systémové projekty v oblasti inovací z výdajů na výzkum, vývoj a inovace Ministerstva průmyslu a obchodu.	

⁵ Zákon č. 111/1998 Sb., Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)

⁶ Zákon č. 130/2002 Sb., Zákon o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje)

2.3 Koncepce pregraduální přípravy učitelů

Koncepce pregraduální přípravy učitelů směřuje především ke zvýšení kvality vzdělávání učitelů a tím i vzdělávání, které budoucím generacím poskytuje. Cílem je vzdělávat kvalifikované učitele, kteří budou dobře připraveni na školní praxi, budou využívat moderní výukové metody a považovat svou práci za životní poslání. Při utváření koncepce pregraduální přípravy učitelů směřujeme ke dlouhodobým cílům zakotveným do Strategie 2030+. Připravovaná koncepce pregraduální přípravy budoucích učitelů vzniká od února 2021 v procesu participace děkanů PedF a dalších důležitých aktérů ve vzdělávání, na které navazují setkání pracovní skupiny, kterou tvoří akademici a odborníci na vzdělávání v České republice. Tato pracovní skupina se po každém setkání participativní skupiny věnuje věcnému domýšlení návrhů a nalezení možných řešení témat, o kterých nepanuje shoda. Výsledkem tohoto procesu participace důležitých aktérů českého vzdělávacího systému na proměně pregraduální přípravy bude poté předložení návrhu nové koncepce pregraduální přípravy vedení MŠMT v červnu 2021. Mezi hlavní okruhy intervencí v nové koncepci patří sdílený a vyhodnotitelný kompetenční profil absolventa, navýšení objemu a kvality praxí, definování podmínek pro profesní orientaci učitelské přípravy a příprava vhodného implementačního rámce nové koncepce⁷.

---

⁷ V rámci evaluačních výstupů byly v závěrech a doporučeních identifikovány takové, které jsou relevantní pro využití a řešení v rámci koncepce pregraduální přípravy učitelů. Konkrétně se jedná o závěry a doporučení skupiny A a B. Bližší informace k doporučením a závěrům jsou uvedeny v kapitole č. 6.

3. Popis použité metodologie

Evaluační zakázka byla zpracována na základě evaluačního designu, který byl zpracovatelem doplněn v souladu se zadáním a stanovením cílů evaluace. Evaluační design vychází z moderního přístupu evidence-based policy, který je prosazován Evropskou komisí. Jedná se o evaluační design s kombinací kvantitativních a kvalitativních metod. Cílem je sběr primárních a sekundárních dat (kvantitativních i kvalitativních), jejich systematické a přehledné uspořádání, odborné zpracování a následné vyhodnocení. Při tvorbě evaluačního designu byly využity dlouholeté zkušenosti zpracovatele s evaluačními zakázkami, společně s metodickými informacemi z odborných publikací zaměřených na evaluační aktivity.

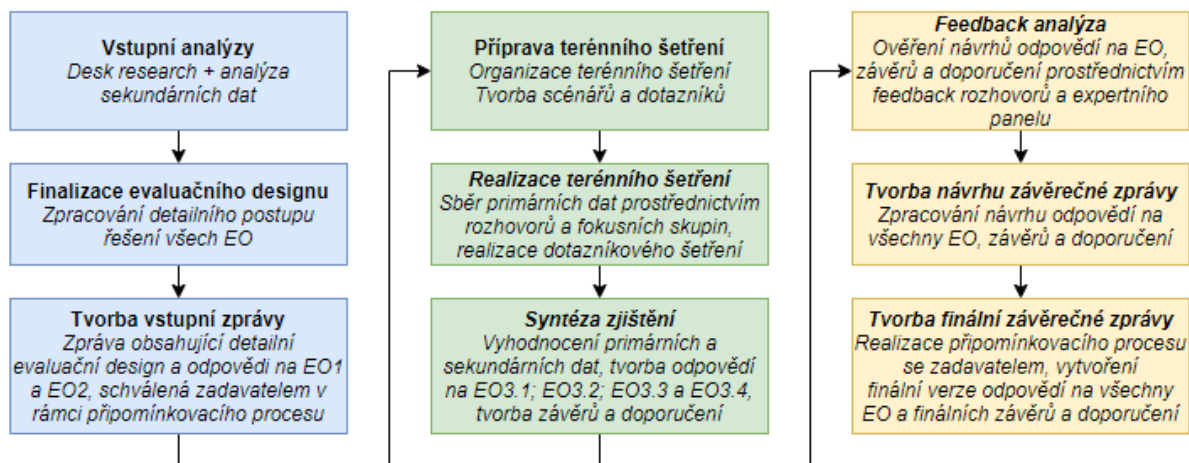
Evaluační design je sestaven tak, aby byl evaluátor schopen zohlednit základní determinanty hodnocení týkající se provedených intervencí, ale také vedlejší determinanty, které míru dosažení cílů intervencí výrazně ovlivňují. Patří sem například finanční vlivy, personální kapacity příjemců, informovanost, administrativní zátěž apod.

Při hodnocení evaluačních otázek byla využita jednotná osnova, která pokrývá všechny aspekty efektivní evaluace s explicitně zdůvodněnými odpověďmi. Každá odpověď na evaluační otázku obsahuje následující náležitosti:

- odpověď a odůvodnění odpovědi (podklady, ze kterých daná odpověď vyplývá, případně popis myšlenkového postupu evaluátora, který vedl k dané odpovědi);
- zhodnocení významnosti zjištěných dopadů;
- odůvodnění případného nedosažení předpokládaných kladných pracovních hypotéz;
- popis případných dalších pozitivních či negativních efektů.

Evaluační zakázka byla provedena prostřednictvím dílčích navazujících kroků, viz následující schéma:

Schéma 3.1: Postup realizace evaluační zakázky:

Z hlediska podmínek pro vytvoření této evaluace byla velmi důležitou spolupráce napříč útvary MŠMT. Evaluace vznikla za základě zadání vedení a vyplývala z potřeb reflektovaných v existujících i vytvářených strategických dokumentech MŠMT. Mezisekční spolupráce uvnitř resortu spočívala konkrétně nejprve v připomínkování zadávací dokumentace, následném poskytnutí sekundárních dat a umožnění konzultace jejich zpracování. Dále probíhala formou participace na expertním panelu (fokusní skupině) diskutujícím předběžné návrhy závěrů a doporučení této evaluace, a v neposlední řadě formou aktivní spolupráce na připomínkovém řízení k finální verzi zprávy.

3.1 Přehled realizace terénního šetření

Významnou součástí evaluačního designu je provedené terénní šetření. Tento přístup zajistil dostupnost primárních dat a velkého množství relevantních informací od různých klíčových aktérů pregraduální přípravy učitelů. K těm patří především univerzity s PedF a FVU, ale také samotné mateřské, základní a střední školy z řad fakultních škol, a škol spolupracujících s PedF a FVU. Přehled realizovaných aktivit terénního šetření včetně oslovených cílových skupin je uveden v následující tabulce:

Tabulka 3.1: Přehled aktivit realizovaného terénního šetření

	Cílová skupina	Popis:	Rozsah:
Individuální polostrukturované rozhovory:	Zástupci vysokých škol – úvodní analýza	Cílová skupina zástupců vedení PedF a FVU. Jedná se o proděkany pro studium, proděkany pro pedagogickou činnost, tajemníky PedF a FVU, či jiné relevantní osoby na obdobných pozicích. Cílem rozhovorů bylo kvalitativní vyhodnocení změn intervencí OP VVV směřovaných do PedF/FVU.	22 rozhovorů
	Ředitelé škol	Ředitelé škol, kteří k datu 1. 9. 2020 přijali čerstvého absolventa PedF či FVU a mají zkušenosti s přijímáním absolventů. Cílem rozhovorů bylo zhodnotit zkušenosti ředitelů s přijímáním absolventů PedF/FVU a jejich kompetence k výkonu profese učitele.	5 rozhovorů
	Učitelé fakultních škol*	V rámci rozhovorů byli osloveni provázející učitelé fakultních škol, se zkušenostmi s vedením studentů PedF a FVU v rámci jejich studentských praxí. Cílem rozhovorů bylo zhodnotit průběh studentských praxí a připravenost studentů na praxi, a zároveň také zhodnotit připravenost provázejících učitelů k vedení praxe.	27 rozhovorů
	Zástupci vysokých škol – feedback analýza	V závěru analýzy byly provedeny feedback rozhovory se zástupci vysokých škol, za účelem ověření a validace identifikovaných závěrů.	9 rozhovorů
Fokusní skupiny	Akademičtí pracovníci VŠ	Cílová skupina akademických pracovníků PedF a FVU. Tématem fokusní skupiny byl pohled na dopady intervencí z OP VVV z pohledu akademických pracovníků.	10 fokusních skupin (celkem 84 účastníků)
	Studenti a absolventi PedF/FVU	Cílová skupina studentů PedF a FVU (zástupci bakalářského, magisterského i navazujícího magisterského studia a čerstvých absolventů). Tématem fokusní skupiny byl pohled na dopady intervencí z OP VVV z pohledu studentů, zejména v oblasti výuky a jejich uplatnění v praxi.	9 fokusních skupin (celkem 72 účastníků)
	Zástupci MŠMT	V závěru evaluační zakázky byl realizován expertní panel ve formě fokusní skupiny, jehož členy byli zástupci MŠMT. Cílem fokusní skupiny byla diskuze nad předběžnými návrhy závěrů a doporučení a jejich finalizace a validace.	1 fokusní skupina (celkem 11 účastníků)
Dotazníkové šetření	Zástupci příjemců podpory z OP VVV	V rámci šetření byly osloveny kontaktní osoby všech 106 projektů určených k evaluaci. Po odstranění duplicit, tzn. identifikace osob, které byly kontaktní osobou u více než jednoho projektu, bylo vymezeno 86 unikátních kontaktů k oslovení. Na dotazník odpovědělo 32 respondentů (návratnost 37 %), z toho 19 respondentů zastupovalo PedF/FVU (v hodnoceném vzorku projektů jsou také projekty, které nejsou primárně realizovány PedF/FVU, jedna se zejména o projekty skupiny c).	32 respondentů
CATI	Zástupci řešitelů projektů	Ověření předběžného vyhodnocení EO3.2, zaměřené na finance skutečně směřující do PedF a FVU.	23 rozhovorů

4. Zjištění a zodpovězení evaluačních otázek

Jednotlivé evaluační otázky jsou vyhodnoceny ve formě stručné odpovědi a doprovodném zdůvodnění pro účely prezentace závěru. Kapitola obsahuje stručné shrnutí výsledků analytických a evaluačních aktivit, na základě kterých byla evaluační otázka vyhodnocena. Kompletní výsledky analytických a evaluačních metod jsou uvedeny v externí příloze závěrečné zprávy⁸.

4.1 Vyhodnocení evaluační otázky EO1 – Intervenční logika podpory PedF a FVU OP VVV

Tabulka 4.1: Odpověď na evaluační otázku EO1

Celé znění evaluační otázky:	EO1: Jaká je intervenční logika podpory PedF a FVU financované z OP VVV a jaká je plánovaná změna podle této intervenční logiky?
Odpověď na evaluační otázku:	<p>Intervenční logika projektů PedF a FVU financovaných z OP VVV vychází z nastavení programu a reflektuje zaměřením projektů konkrétní řešení problémů a potřeb PedF a FVU, reaguje rovněž na jejich příčiny. Aktivity z těchto intervencí cílí na konkrétní vydefinované cílové skupiny, tj. především (studenty PedF/FVU, VŠ učitele na PedF/FVU, učitele MŠ, ZŠ a SŠ; děti v MŠ; žáky na ZŠ a SŠ). Hlavní plánové změny podle této intervenční logiky jsou:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj kompetencí současných i budoucích pedagogických pracovníků (digitální kompetence; kompetence pro inkluzivní vzdělávání). - Zlepšení kvality vzdělávání na jednotlivých úrovních škol prostřednictvím využití moderních technologií. - Zvýšení povědomí o možnostech využívání moderních technologií a nových digitálních vzdělávacích zdrojů ve výuce na jednotlivých úrovních škol a školských zařízení. - Pozitivní změna postoje k inkluzivnímu vzdělávání u stávajících i budoucích pedagogických pracovníků. - Zvýšení kvality inkluzivního vzdělávání na jednotlivých úrovních škol a školských zařízení v důsledku zvýšených kompetencí pedagogů a dostupnosti inovativních metod výuky a souvisejících nástrojů. - Zvýšení kompetencí vysokoškolských pedagogů vzdělávajících budoucí učitele v rámci PedF a FVU. - Zkvalitnění vysokoškolské přípravy budoucích učitelů v důsledku zvýšení kompetencí vysokoškolských pedagogů, inovace vzdělávacích programů včetně rozvoje studentských praxí a modernizace zázemí vysokých škol včetně potřebného vybavení. - Zvýšení kvality výuky na MŠ, ZŠ a SŠ jako důsledek zvýšených kompetencí pedagogů, zavádění inovativních vzdělávacích postupů a metod na základě výzkumu a sdílení dobré praxe.
Zdůvodnění odpovědi:	<p>Intervenční logika byla zpracována především na základě detailní analýzy relevantních výzev a programového dokumentu OP VVV před zpracováním analýz projektů, které byly v rámci zadání stanoveny k řešení. V prvním kroku tvorby intervenční logiky byla provedena detailní analýza všech relevantních výzev, a na základě obsahu jejich textu společně se souvisejícími dokumenty (Pravidla pro žadatele a příjemce – obecná část i specifické části pro jednotlivé výzvy) byly sestaveny detailní intervenční logiky zvlášť pro všechny relevantní výzvy. Tyto intervenční logiky byly sestaveny ve struktuře Příčiny → Problémy → Aktivity → Cílové skupiny → Výstupy → Výsledky → Dopady, přičemž s touto strukturou bylo pracováno po celou dobu řešení evaluace.</p> <p>Výsledná intervenční logika, která byla pro účely této evaluační otázky zpracována v úvodu evaluačních aktivit, popisuje průběh intervence tak, jak byla předpokládána</p>

⁸ Příloha I: Technická zpráva s detailním popisem šetření

	z pohledu dostupné dokumentace k programu OP VVV. V navazujících evaluačních aktivitách byla tato intervenční logika a teorie změny doplněna a validována dle skutečného průběhu intervencí. Výsledky tohoto ověřování jsou uvedeny v navazujících evaluačních otázkách (především EO3.1; EO3.2; EO3.3). Na základě ověřené intervenční logiky byly stanoveny evaluační závěry, uvedené v kapitole 6.
--	---

4.1.1 Struktura intervenční logiky

Intervenční logika byla vytvořena prostřednictvím analýzy programových dokumentů a jednotlivých výzev vymezených k evaluaci⁹. Na základě této analýzy byla vymezena linka průběhu intervencí od problémů k řešení včetně jejich příčin po výsledky a dopady intervencí na cílové skupiny, viz následující schéma:

Schéma 4.1: Struktura intervenční logiky OP VVV

Zdroj: PROCES (zpracováno na základě vlastní analýzy programové dokumentace a výzev), 2020

4.1.2 Podklady pro zpracování teorie změny

Vytvořená struktura intervenční logiky byla využita v rámci celého řešení evaluačních úkolů. Byly zpracovány teorie změny pro jednotlivé výzvy, které byly následně agregovány do první verze teorie změny intervencí OP VVV zaměřených na PedF a FVU. Tato teorie změny byla prostřednictvím navazujících evaluačních aktivit rozpracována do podoby, která odpovídá skutečnému průběhu intervencí.

Konkrétní výstupy evaluační otázky, které sloužily jako podklad pro zpracování navazujících evaluačních otázek, jsou uvedeny v externí příloze závěrečné zprávy¹⁰, určené pro interní potřeby MŠMT.

⁹ Přehled výzev je uveden v kapitole 2.1.

¹⁰ Příloha I – Kompletní TZ a Příloha II: Podklady a primární data – podrobná úroveň, nejnižší míra detailu.

4.2 Vyhodnocení evaluační otázky EO2 – Výchozí situace PedF/FVU před intervencí OP VVV

Tabulka 4.2: Odpověď na evaluační otázku EO2

Celé znění evaluační otázky:	EO2: Jaká byla výchozí situace PedF a FVU před intervencí OP VVV?
Odpověď na evaluační otázku:	<p>V období před intervencemi z OP VVV lze ze zpracovaných kvantitativních dat sledovat trend poklesu studentů jak PedF, tak FVU. Nejedná se však pouze o tyto fakulty, počet studentů klesá na vysokých školách obecně, mezi lety 2010 a 2019 došlo v rámci VŠ v České republice k poklesu o více než 107 tis. studentů. Tyto změny byly způsobeny především demografickým vývojem, trend počtu studentů se od roku 2020 začíná díky nástupu početně silnějších ročníků na VŠ obracet, v případě PedF počet studentů roste dokonce již od roku 2017 (v roce 2017 tvořili studenti PedF 19,2% podíl na všech studentů relevantních vysokých škol¹¹, v roce 2020 je tento podíl 20,0 %; z pohledu absolutních hodnot bylo v roce 2017 na PedF celkem 27 669 studentů, v roce 2020 již 30 003 studentů). Nárůst počtu studentů společně s neustále existujícím nedostatkem učitelů v regionálním školství představuje nutnost pokračující podpory PedF/FVU v pregraduální přípravě učitelů. Lze předpokládat, že aktuálně rostoucí počet nově zapsaných studentů na PedF/FVU (např. v roce 2020 se na PedF nově zapsalo 5 225 studentů, oproti 4 315 studentům v roce 2015, v případě FVU lze zvyšující se trend tohoto ukazatele sledovat také, a to od roku 2018) se v nejbližších letech začne projevat také v rostoucím počtu absolventů těchto fakult. Mezi PedF/FVU na jednotlivých univerzitách jsou značné rozdíly mezi studijní neúspěšností¹² studentů, tato hodnota na univerzitách dlouhodobě stagnuje. Případné zvyšování úspěšnosti studentů prostřednictvím intervencí PedF/FVU představuje potenciál pro zvyšování počtu absolventů a zvyšování pokrytí potřeby učitelů v regionálním školství.</p> <p>V rámci kvalitativního hodnocení výchozího stavu byly identifikovány především následující skutečnosti, se kterými se PedF/FVU musely potýkat, a které byly mimo jiné také předmětem řešení prostřednictvím intervencí z OP VVV¹³:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nedostatečná infrastruktura a materiálové vybavení pro efektivní realizaci pregraduální přípravy. 2. Nedostačující spolupráce s mateřskými, základními a středními školami, včetně oblasti studentských praxí. 3. Nedostatek kvalitních provázejících učitelů pro studentské praxe. 4. Nízký rozsah studentských praxí v rámci pregraduální přípravy. 5. Potřeba rozvoje kompetencí VŠ pedagogů připravujících budoucí učitele. 6. Nedostačený důraz na didaktickou a praktickou část pregraduální přípravy budoucích učitelů. 7. Zastaralý obsah studijních programů, a jejich nízká relevance pro potřeby praxe v regionálním školství. 8. Potřeba zvýšení internacionalizace studia a využívání zkušeností a dobré praxe ze zahraničí.
Zdůvodnění odpovědi:	Výchozí situace PedF a FVU byla v rámci této EO řešena přístupem kombinujícím kvantitativní a kvalitativní hodnocení. Pro kvantitativní analýzu byla vyhodnocena data z dostupných zdrojů, ke kterým patří data ze statistické ročenky školství MŠMT, ale také data z již realizovaných výzkumů zaměřených na tuto oblast (šetření Absolvent 2018). Pro kvalitativní hodnocení byly využity výstupy z vlastního terénního šetření, a desk research dostupných sekundárních zdrojů informací a jejich syntézy (text OP VVV;

¹¹ Jedná se o vysoké školy, které mají PedF.

¹² Studijní neúspěšnost je v tomto případě vymezena jako podíl studentů zapsaných v daném roce, kteří v následujících letech ukončili studium bez absolvování. Blíže viz tabulka 4.3, respektive 4.4.

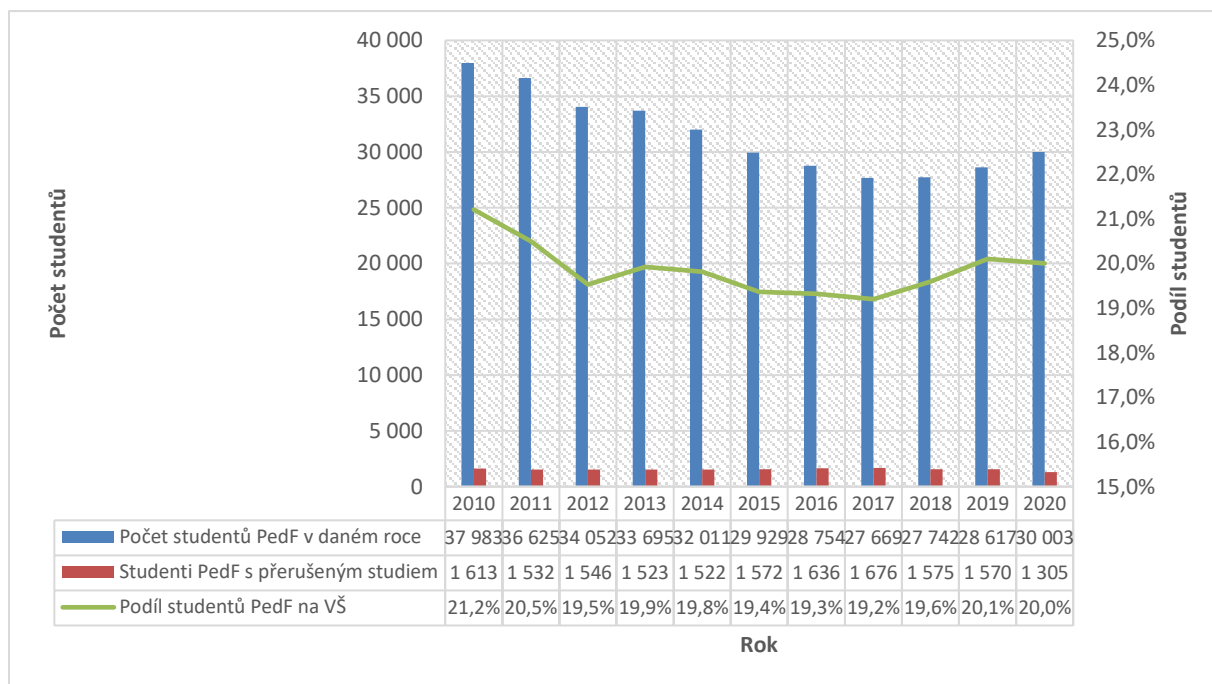
¹³ Detailní popis identifikovaných skutečností je uveden v kapitole 4.3.2.

	<p>texty jednotlivých výzev relevantních pro podporu PedF/FVU, texty projektových žádostí evaluovaných projektů).</p> <p>Syntézou výše uvedených dat a zdrojů byl vytvořen popis výchozího stavu PedF a FVU před obdobím realizace intervencí z OP VVV. Shrnutí kvalitativní analýzy je uvedeno v této kapitole, ale také například v rámci teorie změny, v oblasti problémů a příčin (viz kapitola č. 5). Výstupy této evaluační otázky byly využity pro přípravu a realizaci terénního šetření pro zodpovězení EO 3.3 Jaké jsou výsledky a dopady intervence zjištěné na základě terénního šetření.</p> <p>V rámci evaluace bylo hodnocena také možnost využití dat k evaluaci intervencí PedF a FVU. Tato problematika je řešena v rámci EO4.</p>
--	--

4.2.1 Základní interpretace analýzy sekundárních dat – Pedagogické fakulty

Ve sledovaném období od roku 2010 do 2019 došlo v rámci PedF na území ČR k výraznému poklesu počtu studentů. Negativní trend se začíná obracet v roce 2017, kdyby byl zaznamenán počátek mírně stoupajícího trendu. V tomto období také dochází k poklesu studentů s přerušným studiem, v relativním přepočtu k počtu studentů tato hodnota roste.

Graf 4.1: Počty studentů a počty přerušných studií – PedF

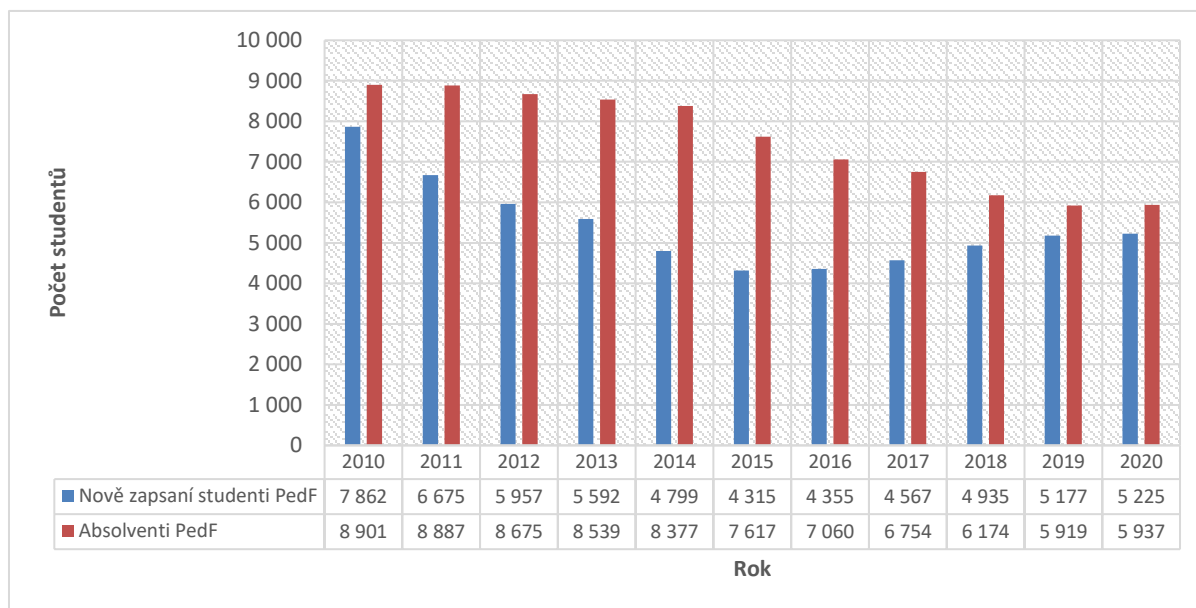

Zdroj dat: MŠMT; Statistické ročenky školství, 2020.

Pozn.: V grafu jsou započteny PedF následujících univerzit: Univerzita Karlova; Masarykova univerzita; Západočeská univerzita v Plzni; Ostravská univerzita; Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem; Univerzita Hradec Králové; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích; Technická univerzita v Liberci. Podíl studentů PedF je vypočten vzhledem k celkovému počtu studentů na těchto fakultách. Hodnoty ukazatelů za jednotlivé PedF jsou uvedeny v Příloze č. II: Podklady a primární data.

Jedním z důvodů snižujícího se počtu studentů je rozdíl mezi počty absolventů a poprvé zapsaných studentů. Počet absolventů počet nově zapsaných studentů převyšuje, v posledních letech sledovaného období se však rozdíl pomalu vyrovnává.

Graf 4.2: Nově zapsaní studenti a absolventi – PedF

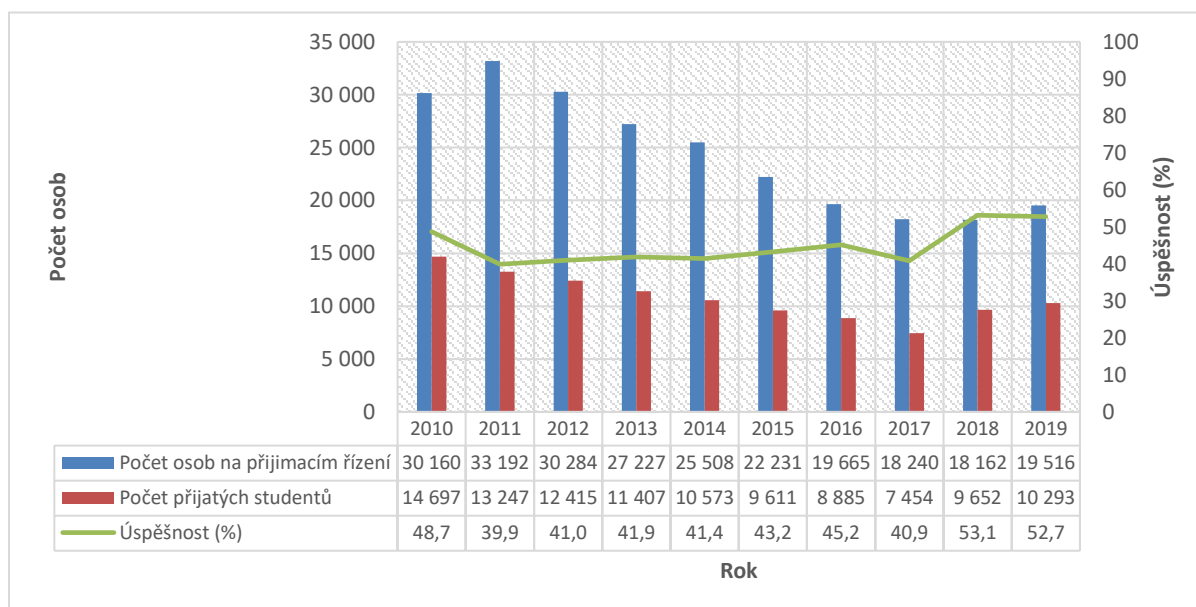

Zdroj dat: MŠMT; Statistické ročenky školství, 2020.

Pozn.: V grafu jsou započteny PedF následujících univerzit: Univerzita Karlova; Masarykova univerzita; Západočeská univerzita v Plzni; Ostravská univerzita; Univerzita Jana Evangelista Purkyně v Ústí nad Labem; Univerzita Hradec Králové; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích; Technická univerzita v Liberci. Hodnoty ukazatelů za jednotlivé PedF jsou uvedeny v Příloze č. II: Podklady a primární data.

K pozitivní změně trendu počtu studentů na PedF přispívá také zvyšující se míra úspěšnosti uchazečů u přijímacích řízení. Zvýšení úspěšnosti je do určité míry dáno i poklesem počtu uchazečů, hodnota úspěšných studentů však roste i v absolutních počtech.

Graf 4.3: Úspěšnost u přijímacích řízení – PedF

Zdroj dat: MŠMT; Statistické ročenky školství, 2020.

Pozn.: V grafu jsou započteny PedF následujících univerzit: Univerzita Karlova; Masarykova univerzita; Západočeská univerzita v Plzni; Ostravská univerzita; Univerzita Jana Evangelista Purkyně v Ústí nad Labem; Univerzita Hradec Králové; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích; Technická univerzita v Liberci. Hodnoty ukazatelů za jednotlivé PedF jsou uvedeny v Příloze č. II: Podklady a primární data.

Úspěšnost je vypočtena jako podíl přijatých osob a osob, které se zúčastnily přijímacího řízení.

Co se týče neúspěšnosti studentů, jsou mezi jednotlivými školami s PedF patrné značné rozdíly. V případě všech hodnocených vysokých škol je v roce 2014 neúspěšnost studentů na PedF nižší, než je celoškolský průměr. Zároveň lze u jednotlivých škol sledovat rozdílné trendy ve vývoji tohoto ukazatele v jednotlivých letech, viz následující tabulka.

Tabulka 4.3: Neúspěšnost studií na PedF

Vysoká škola s PedF:	Neúspěšnost studia (%)					
	PedF					VŠ
	2010	2011	2012	2013	2014	2014
Univerzita Karlova	39,4	38,9	35,8	38,8	36,2	39,8
Masarykova univerzita	48,9	46,0	44,4	45,5	45,9	46,6
Univerzita Palackého v Olomouci	26,9	26,3	31,2	32,0	32,8	43,9
Západočeská univerzita v Plzni	51,8	46,9	55,2	50,6	50,7	55,6
Ostravská univerzita	36,9	40,3	40,7	36,4	35,2	42,1
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	55,1	50,2	51,2	45,4	42,7	56,2
Univerzita Hradec Králové	51,8	41,8	37,3	33,6	34,0	42,5
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	48,1	48,0	42,3	39,8	39,2	46,3
Technická univerzita v Liberci	52,9	54,1	50,9	53,4	57,5	61,4

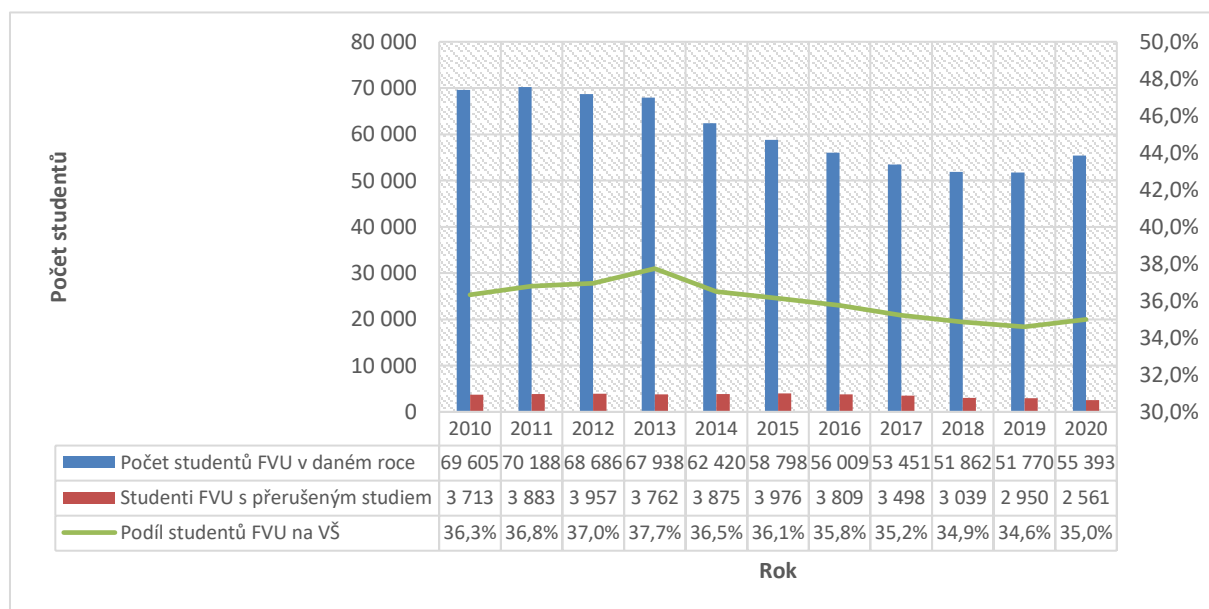
Pozn. Hodnoty ukazují podíl studentů zapsaných v daném roce, kteří v následujících letech ukončili studium bez absolvování.

Zdroj dat: Webová aplikace zpřístupňující data ke studijní neúspěšnosti na vysokých školách v České republice, dostupná na <https://dropout.pef.czu.cz/Info.aspx>

4.2.2 Základní interpretace analýzy sekundárních dat – Fakulty vzdělávající učitele

Počet studentů na fakultách vzdělávajících učitele ve sledovaném období klesá, v rozmezí let 2010 až 2019 klesl počet studentů na FVU o téměř 18 tis. V roce 2020 hodnota tohoto ukazatele vzrostla, viz následující graf:

Graf 4.4: Počty studentů a počty přerušovaných studií – FVU

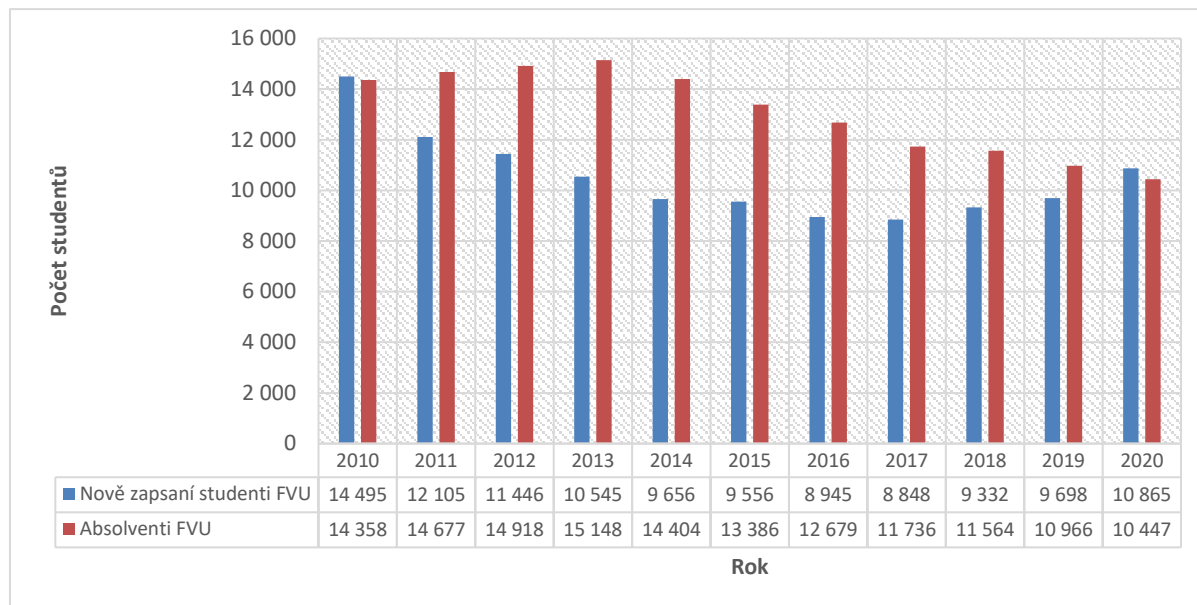

Zdroj dat: MŠMT; Statistické ročenky školství, 2020.

Pozn.: V grafu jsou započteny fakulty vzdělávajících učitele univerzit, které byly příjemcem podpory z OP VVV v rámci projektů určených k evaluaci: Univerzita Karlova; Masarykova univerzita; Západočeská univerzita v Plzni; Ostravská univerzita; Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem; Univerzita Hradec Králové; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích; Slezská univerzita v Opavě; Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (výčet fakult je vidět například v tabulce 4.4). Podíl studentů FVU je vypočten vzhledem k celkovému počtu studentů na těchto vysokých školách. Hodnoty ukazatelů za jednotlivé FVU jsou uvedeny v Příloze č. II: Podklady a primární data.

Jedním z důvodů snižujícího se počtu studentů je rozdíl mezi počty absolventů a poprvé zapsaných studentů. Počet absolventů počet nově zapsaných studentů převyšuje, v posledních letech sledovaného období se však rozdíl pomalu vyrovnává, přičemž v roce 2020 již počet nově zapsaných studentů převyšuje počet absolventů.

Graf 4.5: Nově zapsaní studenti a absolventi – FVU

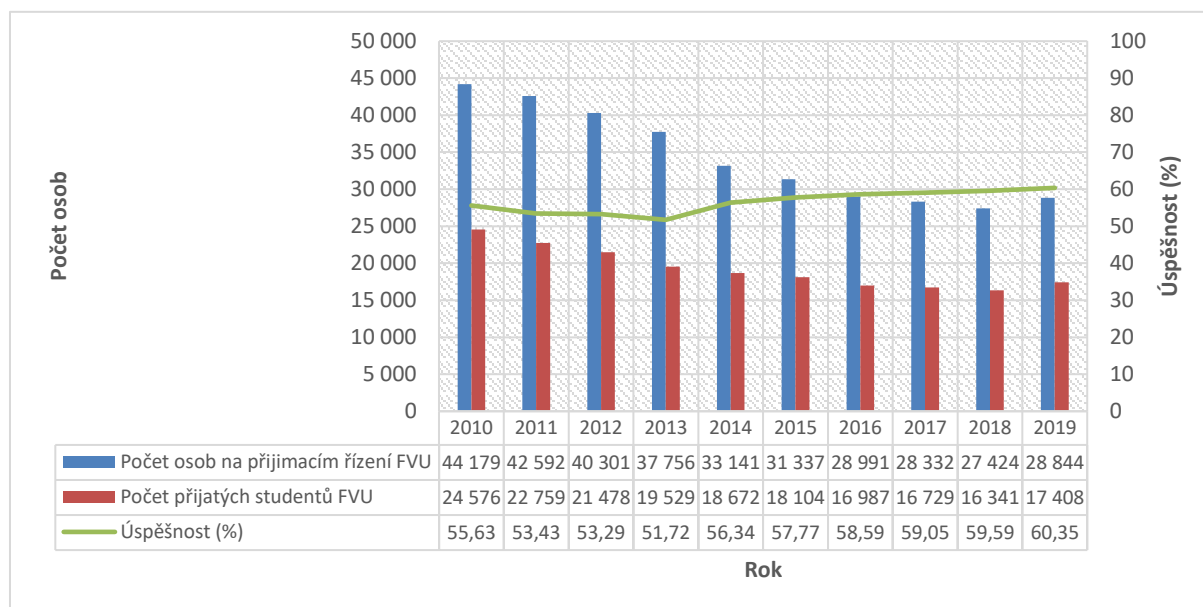

Zdroj dat: MŠMT; Statistické ročenky školství, 2020.

Pozn.: V grafu jsou započteny fakulty vzdělávajících učitele univerzit, které byly příjemcem podpory z OP VVV v rámci projektů určených k evaluaci: Univerzita Karlova; Masarykova univerzita; Západočeská univerzita v Plzni; Ostravská univerzita; Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem; Univerzita Hradec Králové; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích; Slezská univerzita v Opavě; Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (výčet fakult je vidět například v tabulce 4.4). Podíl studentů FVU je vypočten vzhledem k celkovému počtu studentů na těchto vysokých školách. Hodnoty ukazatelů za jednotlivé FVU jsou uvedeny v Příloze č. II: Podklady a primární data.

Dochází k mírnému nárůstu úspěšnosti uchazečů u přijímacího řízení. Tato hodnota však může být ovlivněna snižujícím se celkovým počtem uchazečů na FVU, tyto počty se meziročně zvyšují až v roce 2019.

Graf 4.6: Úspěšnost u přijímacích řízení – FVU

Zdroj dat: MŠMT; Statistické ročenky školství, 2020.

Pozn.: V grafu jsou započteny fakulty vzdělávající učitele univerzit, které byly příjemcem podpory z OP VVV v rámci projektů určených k evaluaci: Univerzita Karlova; Masarykova univerzita; Západočeská univerzita v Plzni; Ostravská univerzita; Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem; Univerzita Hradec Králové; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích; Slezská univerzita v Opavě; Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (výčet fakult je vidět například v tabulce 4.4). Podíl studentů FVU je vypočten vzhledem k celkovému počtu studentů na těchto vysokých školách. Hodnoty ukazatelů za jednotlivé PedF jsou uvedeny v Příloze č. II: Podklady a primární data.

Stejně jako v případě PedF, i v rámci jsou FVU jsou mezi jednotlivými vysokými školami a fakultami výrazné rozdíly v neúspěšnosti studentů. Nutno podotknout, že tyto fakulty obsahují také studijní programy, které nejsou zaměřeny na budoucí učitele. Vyšší hodnota neúspěšnosti je dána především studijními programy, u kterých lze předpokládat vyšší náročnost studia než u učitelských studijních programů. Vývoj neúspěšnosti studentů FVU je uveden v následující tabulce.

Tabulka 4.4: Neúspěšnost studií na FVU

Vysoká škola	FVU	Neúspěšnost studia (%)					VŠ
		PedF					
		2010	2011	2012	2013	2014	
Univerzita Karlova:	Filozofická fakulta	46,5	43,4	42,6	36,3	34,2	39,8
	Přírodovědecká fakulta	33,7	34,2	37,0	34,2	37,4	
	Matematicko-fyzikální fakulta	60,1	51,4	50,3	49,6	53,9	
	Fakulta tělesné výchovy a sportu	43,3	43,3	46,2	45,8	45,0	
	Husitská teologická fakulta	58,5	55,1	61,1	52,2	46,4	
Masarykova univerzita:	Přírodovědecká fakulta	61,7	64,6	35,3	41,6	41,9	46,6
	Filozofická fakulta	56,6	58,0	57,7	55,7	55,0	
	Fakulta sportovních studií	37,6	36,4	39,0	37,2	34,4	
	Fakulta informatiky	59,0	56,7	57,3	55,9	55,7	
Západočeská univerzita v Plzni	Filozofická fakulta	51,6	59,7	54,5	51,4	54,4	55,6
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Filozofická fakulta	44,7	48,2	46,2	45,9	48,2	46,3
	Přírodovědecká fakulta	54,9	57,1	56,6	51,0	49,7	
	Teologická fakulta	59,5	61,3	41,7	41,8	43,7	

Vysoká škola	FVU	Neúspěšnost studia (%)					
		PedF					VŠ
		2010	2011	2012	2013	2014	2014
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně	Filozofická fakulta	65,1	64,6	64,6	64,5	61,2	56,2
	Přírodovědecká fakulta	75,4	76,3	81,0	77,7	75,4	
Univerzita Palackého	Filozofická fakulta	36,5	37,7	39,6	42,7	43,6	43,9
	Přírodovědecká fakulta	53,0	56,1	57,9	58,9	58,7	
	Fakulta tělesné kultury	44,7	46,8	49,3	53,9	44,4	
	Cytilometodějská teologická	47,1	48,5	44,8	46,1	47,3	
Ostravská univerzita	Filozofická fakulta	50,0	49,7	51,7	53,3	47,8	42,1
	Přírodovědecká fakulta	55,9	59,0	58,6	57,5	59,2	
Univerzita Hradec Králové	Filozofická fakulta	55,4	57,4	57,5	59,3	49,7	42,5
	Přírodovědecká fakulta	24,7	34,1	41,3	49,1	44,9	
Slezská univerzita v Opavě	Filozoficko-přírodovědecká fakulta	61,5	57,2	60,2	63,4	61,8	59,1
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Fakulta humanitních studií	24,3	26,4	27,4	31,9	41,4	55,4

Pozn. Hodnoty ukazují podíl studentů zapsaných v daném roce, kteří v následujících letech ukončili studium bez absolvování.

Zdroj dat: Webová aplikace zpřístupňující data ke studijní neúspěšnosti na vysokých školách v České republice, dostupná na <https://dropout.pef.czu.cz/Info.aspx>

4.2.3 Vyhodnocení vybraných otázek šetření Absolvent 2018¹⁴

Cílem šetření Absolvent 2018 bylo získat komplexní informace o studijních, pracovních a životních podmínkách absolventů vysokých škol. Pro účely evaluace byly vybrány relevantní ukazatele k popisu výchozího stavu před realizací intervencí, vzhledem k období realizace šetření. Jedná se především o ukazatele v oblasti Hodnocení vysokoškolského studia; Situace 1 rok po absolvování; Současná práce. Níže uvedené výstupy z šetření byly rovněž využity pro validaci závěrů vycházejících z terénního šetření. Triangulace metod a konkrétních závěrů přispěla k přesnější interpretaci výsledků této evaluace, respektive síle jejich vypovídací hodnoty (viz také kapitola 5).

Hlavní cílovou skupinou šetření Absolvent 2018 jsou absolventi bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů českých vysokých škol, kteří získali vysokoškolský diplom v období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2017, a zároveň neabsolvovali další studium na vysoké škole v roce 2018 a ani v době šetření nestudovali na vysoké škole v žádné formě studia. Podle analýz ze SIMS splňovalo kritéria cílové skupiny celkem 219 340 absolventů. Skutečně oslovených absolventů vysokými školami bylo 133 997, čímž se rozumí absolventi vysokých škol, kteří splňovali kritéria cílové skupiny a na které měly vysoké školy k dispozici pro toto šetření využitelné e-mailové adresy. Celkově je k dispozici 21 166 vyplněných dotazníků.

V rámci šetření byl hodnocen souhlas s výroky týkajícími se rozhodování při výběru studia. Nejvyšší míra souhlasu byla u všech absolventů bez rozdílu fakulty s výrokem: Domníval/a jsem se, že mi toto studium pomůže rozvíjet moji vzdělanost, znalosti a schopnosti. Absolventi PedF se v rozhodování o výběru studia nejvíce liší od absolventů z jiných fakult v postojích týkajících se očekávání, že díky studiu budou moci získat dobře placenou práci, že bude přijetí na studium snadné, a že má studium vysokou společenskou prestiž. V těchto výrocích je míra souhlasného postoje u PedF daleko menší, než v případě absolventů ostatních fakult. Absolventi PedF při výběru studia tyto faktory zohledňovaly výrazně méně než absolventi ostatních fakult, tento rozdíl je statisticky významný na hladině významnosti 0,01.

¹⁴ Jednotlivé ukazatele uvedené v této tabulce jsou k dispozici v členění dle jednotlivých oborů dle oboru vzdělávání (ISCED-F 2013 - 1D - široce vymezené obory) v Příloze č. II: Podklady a primární data.

Graf 4.7: Rozhodování při výběru studia

Pozn.: Hodnoty jsou převedeny na škálu 0 až 100, kde 0 je Rozhodně ne a 100 je Rozhodně ano. Rozdíly dle průměru jsou statisticky významné u všech otázek baterie D1 (testované ANOVA na hladině významnosti 0,01).

Otázka: D.1: Do jaké míry vystihují následující výroky důvody, kvůli nimž jste se rozhodl/a pro toto studium?

Zdroj: MŠMT, Absolvent 2018, zpracování PROCES.

V rámci šetření byl hodnocen také důraz na vybrané způsoby výuky v rámci studia. Absolventi shodně uvádí, že z hlediska forem výuky byl kladen při studiu důraz především na samostudium a přednášky¹⁵, což absolventi PedF uvádí v mírně vyšší míře oproti ostatním absolventům. Z hlediska dalších způsobů výuky je rovněž mírně vyšší důraz kladen u absolventů PedF na vytváření vlastních textů, ústní prezentace, včetně vlastní tvorby.

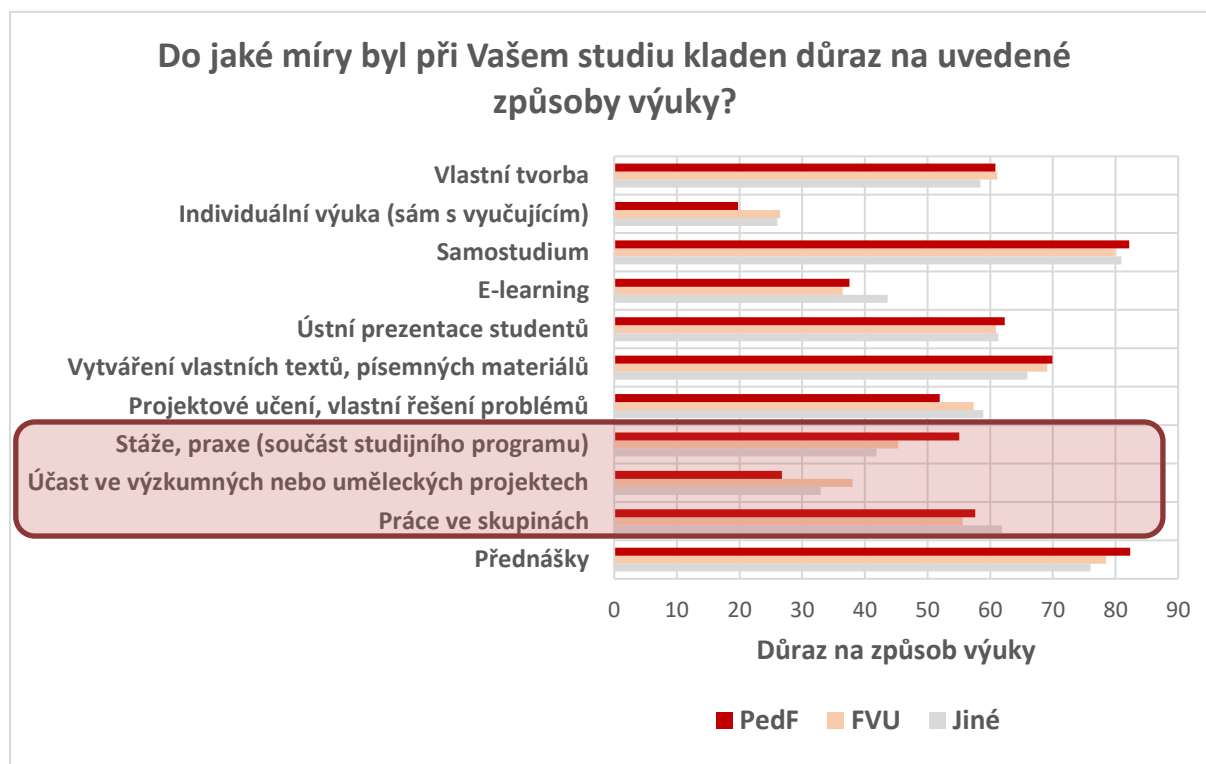
Stáže a praxe jsou při studiu akcentovány podle absolventů PedF více, než jak uvádí absolventi FVU a ostatních fakult, nicméně tento způsob výuky z hlediska důrazu, který je na něj kladen, vychází u absolventů PedF až jako šestý v pořadí, tedy poměrně nízký.

Výsledky indikují rozdíly u projektového učení, které je v kontextu projektové výuky u budoucích pedagogů důležité, nicméně tyto rozdíly jsou na nízké hladině významnosti, nebyla tedy potvrzena statistická významnost rozdílů na hladině 0,01.

¹⁵ Což koresponduje s výsledky z terénního šetření realizovaného v rámci této evaluace.

Uvedené závěry korespondují s výsledky terénního šetření, kdy je portfolio způsobů výuky z hlediska studentů PedF žádoucí a potřebné vhodným způsobem rozšířit v širším zaměření na stáže, praxe a nové metody aplikovatelné ve výuce¹⁶.

Graf 4.8: Důraz na způsob výuky

Pozn.: Hodnoty jsou převedeny na škálu 0 až 100, kde 0 je „Vůbec ne“ a 100 je „Do velké míry“. Rozdíly dle průměru jsou statisticky významné u všech otázek baterie D2 s výjimkou Projektového učení, vlastní řešení problémů (testované ANOVA na hladině významnosti 0,01).

Otázka: D2: Do jaké míry byl při Vašem studiu kladen důraz na uvedené způsoby výuky?

Zdroj: MŠMT, Absolvent 2018, zpracování PROCES.

Největší přínos způsobů výuky pro následné uplatnění na trhu práce byl hodnocen u samostudia, což koresponduje se zjištěním v předcházející pasáži v kontextu nejčastěji akcentované formy výuky. Rovněž využívané vytváření vlastních textů, vlastní tvorba a ústní prezentace podle respondentů pomáhají připravit se na uplatnění na trhu práce, což se odráží ve vyšší míře souhlasu v níže uvedeném grafu u všech sledovaných kategorií respondentů, včetně absolventů PedF. Význam samostudia, vytváření vlastních textů, písemných materiálů pro uplatnění na trhu práce zmiňovaný absolventy PedF je do jisté míry předvídatelný v souvislosti s pedagogickou přípravou na výuku i dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, nicméně potvrzení uvedených předpokladů i v rámci celonárodního šetření a v kontextu závěrů z terénního šetření je významné.

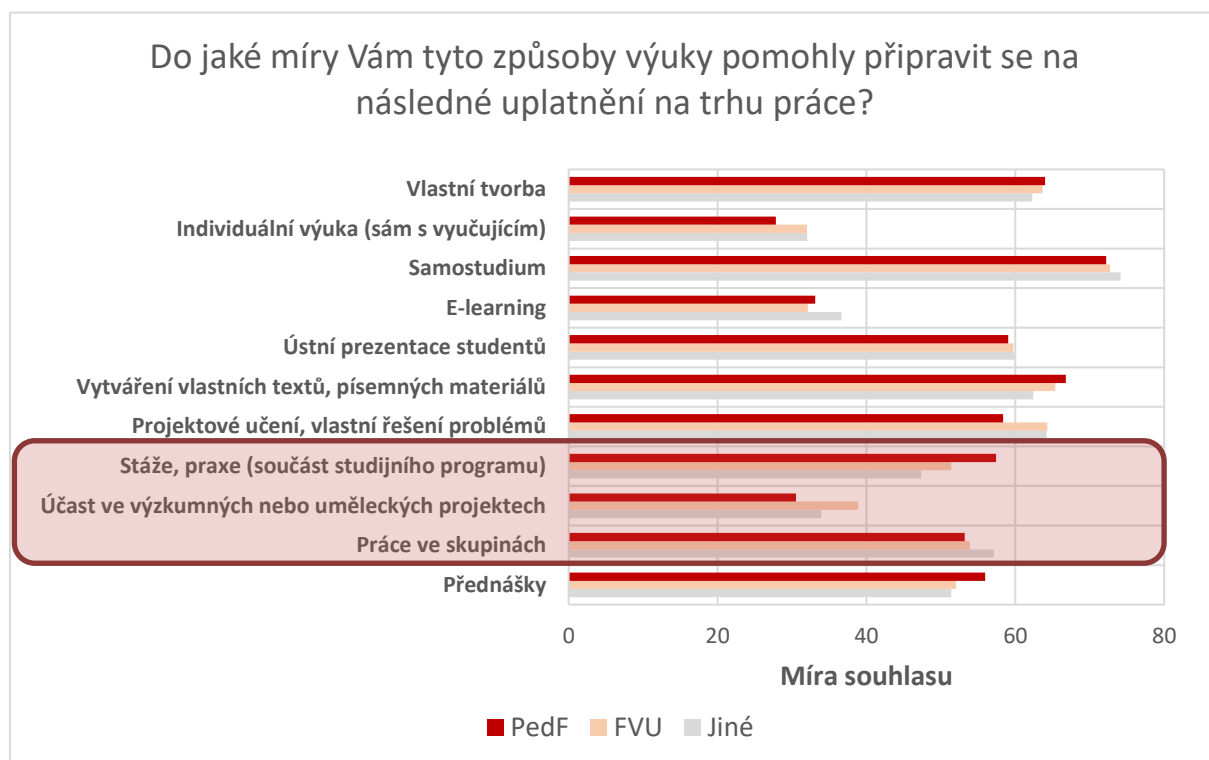
Oproti tomu přínos přednášek pro uplatnění na trhu práce, byť je na ně při studiu kladen velký důraz, je podle absolventů výrazně nižší, než by bylo možné očekávat. I když zároveň absolventi PedF v přednáškách vidí tento přínos mírně vyšší než absolventi z jiných fakult. Je otázkou, čemu lze nízkou využitelnost přednášek pro následné uplatnění na trhu práce přičítat, v čem konkrétně a z jakých důvodů nepřichází z přednášek tolik podnětů přímo aplikovatelných do praxe? Z terénního šetření provedeného

¹⁶ V reakci na tuto potřeby jsou v rámci evaluačních závěrů navržena doporučení v oblasti zvyšování rozsahu a zlepšování kvality praxí; rozvoj kompetencí VŠ pedagogů a provázejících učitelů v MŠ, ZŠ, SŠ k realizaci efektivních, kvalitních a reflektovaných praxí. Více viz kapitola 6.2 Doporučení.

v rámci této evaluace vyplývá, že rozsah přednášek by mohl být na PedF/FVU redukován, jelikož často dochází ke stavu, kdy obsahují nepodstatné informace, nebo se stejné informace opakují v rámci přednášek různých předmětů. Vzniká tak stav, když tyto potenciálně redukovatelné přednášky omezují prostor ve studijním programu, který by mohl být věnován praktické výuce.

U absolventů PedF byl také prokázán statisticky významný rozdíl v přínosu „Stáže a praxe“. Míra souhlasu k tvrzení, že stáže a praxe pomáhají připravit se na následné uplatnění v praxi je u absolventů PedF vyšší než u jiných fakult. Přitom na stáže je kladen nižší důraz ve výuce, ale na druhou stranu je jejich význam vnímán jako zásadnější pro uplatnění na trhu práce. Tento výsledek potvrzuje související závěry týkající se praxí získané z terénního šetření.

Graf 4.9: Příprava na práci

Pozn.: Hodnoty jsou převedeny na škálu 0 až 100, kde 0 je „Vůbec ne“ a 100 je „Do velké míry“. Rozdíly dle průměru jsou statisticky významné u všech otázek baterie D4 s výjimkou „Ústní prezentace studentů“ (testované ANOVA na hladině významnosti 0,01).

Otázka: D4: Do jaké míry Vám tyto způsoby výuky pomohly připravit se na následné uplatnění na trhu práce?

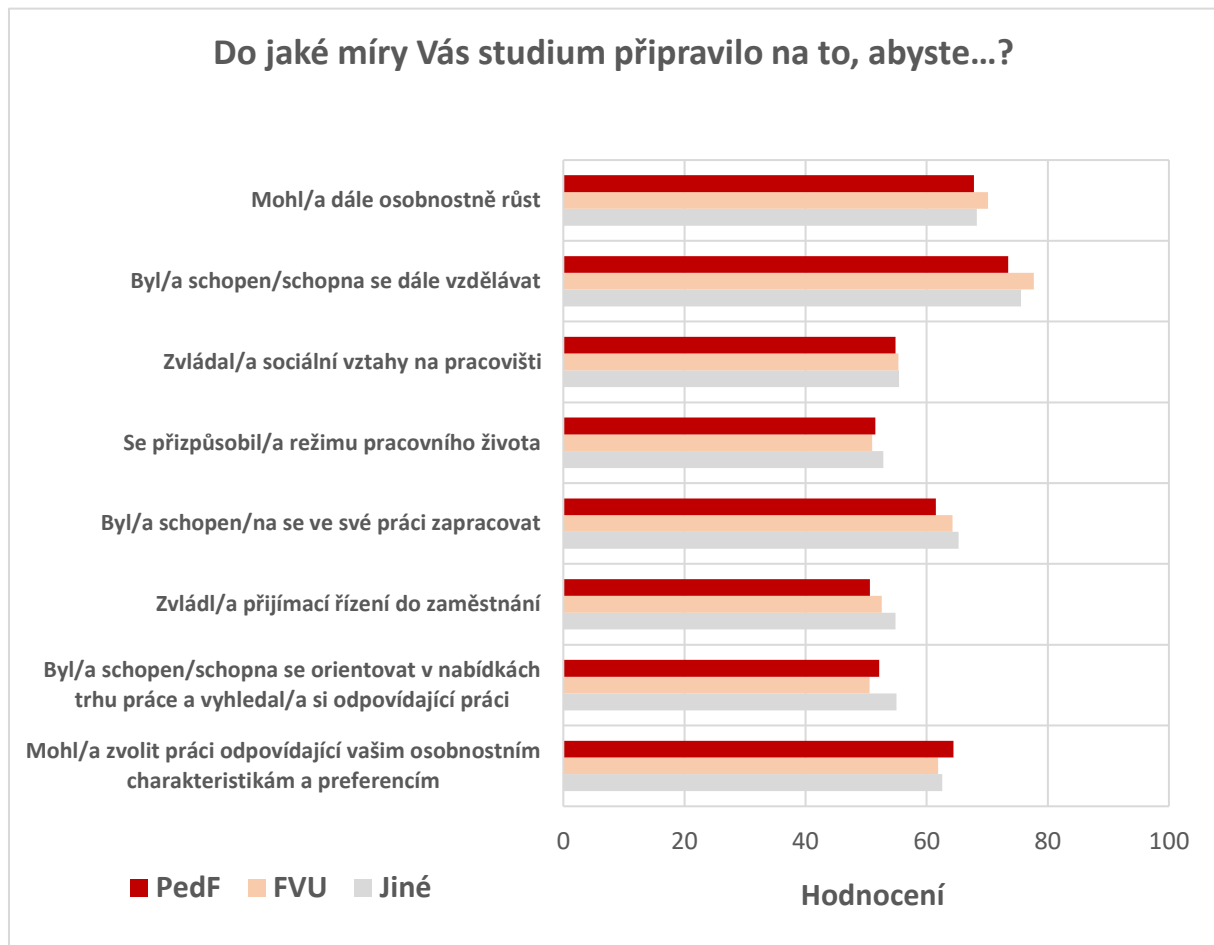
Zdroj: MŠMT, Absolvent 2018, zpracování PROCES.

Absolventi všech fakult shodně hodnotí (nad 60 %), že studium je připravilo aby:

- Byli schopni se dále vzdělávat
- Mohli dále osobnostně růst
- Byli schopni se ve své práci zapracovat
- Mohli zvolit práci odpovídající vašim osobnostním charakteristikám a preferencím

Rozdíly mezi hodnocením absolventů dle typu fakulty nejsou velké, ale jsou statisticky významné. Lze tedy shrnout, že z výsledků šetření vyplývá, že v přípravě studentů PedF a FVU existují rezervy v konkrétních níže specifikovaných oblastech.

Graf 4.10: Příprava na další rozvoj

Pozn.: Hodnoty jsou převedeny na škálu 0 až 100, kde 0 je „Vůbec ne“ a 100 je „Do velké míry“. Rozdíly dle průměru jsou statisticky významné u všech otázek baterie D6 s výjimkou „Zvládal/a sociální vztahy na pracovišti“ (testované ANOVA na hladině významnosti 0,01).

Otázka: Do jaké míry Vás studium připravilo na to, abyste...?

Zdroj: MŠMT, Absolvent 2018, zpracování PROCES.

Absolventi PedF na trhu práce dle šetření nejvíce schází jazykové dovednosti, pokročilé dovednosti v ICT a oborově specifické znalosti a dovednosti. Naopak nejméně absolventům PedF schází schopnost učit se a schopnost týmové práce.

Tabulka 4.5: Chybějící znalosti, dovednosti, schopnosti nebo způsobilosti dle typu fakulty

Do jaké míry jste ve vztahu k Vaším zkušenostem na trhu práce postrádal/a následující znalosti, dovednosti, schopnosti nebo způsobilosti?	PedF	FVU	Jiné	Celkem	Rozdíl (PedF - Celkem)
Oborově specifické znalosti a dovednosti	34,5	36,8	39,2	38,1	-3,6
Komunikační dovednosti (vč. prezentačních a výukových)	28,3	31,9	34,1	33	-4,7
Schopnost týmové práce	23,7	23,3	24,4	24,1	-0,4
Jazykové dovednosti v cizím jazyce	42,8	36,6	41,8	40,8	2
Schopnost učit se	20	16,9	18,8	18,5	1,5
Plánovací a organizační schopnosti	28,2	29,5	31	30,4	-2,1
Schopnost jednat se zákazníky (včetně poradenství)	32,6	33,7	35,3	34,7	-2,1
Schopnost řešit problémy	30,6	27,2	28,7	28,6	2,1
Pokročilé dovednosti v oblasti ICT (např. programování, syntax ve statistickém softwaru)	41,1	36,9	38,3	38,3	2,8
Tvůrčí schopnosti	27,9	28,5	30,6	29,8	-1,9

Pozn.: Hodnoty jsou převedeny na škálu 0 až 100, kde 0 je „Vůbec jsem nepostrádal/a“ a 100 je „Do velké míry jsem postrádal/a“. Rozdíly dle průměru jsou statisticky významné u všech otázek baterie F16 s výjimkou „Schopnost týmové práce“ (testované ANOVA na hladině významnosti 0,01).

Otázka: Do jaké míry jste ve vztahu k Vaším zkušenostem na trhu práce postrádal/a následující znalosti, dovednosti, schopnosti nebo způsobilosti?

Zdroj: MŠMT, Absolvent 2018, zpracování PROCES.

K nejčastějším důvodům, proč absolventi nepracují ve vystudovaném oboru, jsou nízké platy v oboru a obtížnost nalezení volného místa, přičemž v případě PedF odpovídá tento stav také situaci u absolventů FVU či jiných fakult. Z hodnocení vyplývá, že téměř 8 % absolventů PedF nikdy v tomto oboru pracovat nechtělo.

Tabulka 4.6: Důvody proč absolventi nepracují ve vystudovaném oboru

% kladných odpovědí	PedF	FVU	Jiné	Celkem
Pracuji v oboru, ale v jiné než hlavní práci.	7,9%	5,9%	8,2%	7,7%
Pracuji v oboru, který jsem vystudoval v rámci jiného studia (nejen VŠ).	9,3%	11,6%	10,3%	10,5%
Nízké platy v oboru	33,3%	30,0%	32,6%	32,1%
V oboru se obtížně hledá práce.	37,4%	35,0%	36,8%	36,5%
Práce v oboru neodpovídá mé původní představě.	23,8%	25,8%	24,6%	24,80
V oboru jsou špatné pracovní podmínky.	14,9%	14,2%	14,2%	14,2%
Obor mě přestal zajímat.	11,7%	11,4%	11,2%	11,3%
V oboru jsem nikdy pracovat nechtěl/a.	7,9%	10,7%	8,5%	8,9%
Vysoká škola mě pro práci v oboru špatně připravila.	7,40	11,0%	8,6%	9,0%
Práce v oboru byla příliš náročná.	3,4%	3,8%	2,9%	3,2%
Jiný důvod	18,9%	20,9%	20,6%	20,5%

Pozn.: Otázka se týká pouze respondentů, kteří v předchozí tabulce uvedli zcela jiný obor nebo není třeba oborové specializace. Počet respondentů v podsouboru byl 4103 z toho: PedF (471), FVU (876), Jiné (2756), Znění otázky: Jaké jsou důvody, že nepracujete ve Vámi vystudovaném oboru? Rozdíly dle typu fakulty nejsou statisticky významné (testované Chí-kvadrát testem na hladině významnosti 0,01).

Zdroj: MŠMT, Absolvent 2018, zpracování PROCES.

4.2.4 Kvalitativní hodnocení výchozího stavu

Kvalitativní hodnocení výchozího stavu pregraduální přípravy budoucích učitelů je řešeno prostřednictvím analýzy problémů, které tyto fakulty řeší prostřednictvím intervencí OP VVV, či případně z vlastních, či jiných externích zdrojů. Výstup, v podobě níže uvedeného přehledu interpretace výchozího stavu, je zároveň využit jako podklad pro zpracování teorie změny dle struktury intervenční logiky, a to v částech problémy a příčiny. Změny v níže uvedených oblastech, kterých bylo intervencemi dosaženo, jsou popsány v rámci odpovědi na evaluační otázku EO3.3.

1. PedF a FVU se potýkaly s nedostatečnou infrastrukturou pro efektivní realizaci pregraduální přípravy. Fakulty byly umístěny v nevyhovujících budovách s nedostatkem především odborně zaměřených učeben. Identifikovány byly také případy, kdy byly fakulty rozmístěny do více budov, kvůli čemuž docházelo k tříštění výuky. Část nedostatků zároveň vyplývá z nekvalitní infrastruktury univerzitních pracovišť, například knihoven, studoven apod. Jako součást nedostatku bylo často vymezeno také zajištění fakult v oblasti ICT.
2. V rámci fakult byly identifikovány nedostatky v přístrojovém a materiálním vybavení fakult. Ačkoliv je nesprávně pregraduální příprava učitelů ve srovnání například s technickými obory považována za méně finančně náročnou, i zde je výrazná potřeba přístrojového a materiálového vybavení, pokud má být dosaženo efektivní výuky propojené s praxí.
3. Fakulty se potýkaly s problémy v podobě nedostatečné spolupráce s mateřskými, základními a středními školami, zejména v oblasti realizace studentských praxí. Fakulty disponovaly pouze omezeným počtem fakultních a spolupracujících škol v rámci dlouhodobé spolupráce, a spolupráce se školami mimo tuto síť narážely na organizační bariéry (např. neznalost potřebné dokumentace pro zajištění praxe, nedostatečná komunikace provázejícího učitele a didaktika z VŠ, apod.).
4. S nedostatkem fakultních a dalších spolupracujících škol souvisí také nedostatek kvalitních provázejících učitelů, kteří by na praxích studenty vedli. U těchto učitelů chyběly především mentorské kompetence a kompetence v oblasti předávání zpětné vazby. Další bariérou na straně provázejících učitelů byla neochota a nedostatečné kompetence pro využití moderních a inovativních metod ve výuce, čímž klesá možnost studentů si tyto metody v praxi vyzkoušet.
5. Jedním z hlavních identifikovaných problémů je v minulosti velice nízký rozsah studentských praxí. Byly identifikovány také extrémní případy, kdy se studenti – budoucí učitelé dostávali na praxi v posledním semestru navazujícího magisterského studia, a po celou dobu pregraduální přípravy tak měli jen minimální kontakt s prostředím škol a výukou žáků, případně vzděláváním dětí.
6. Problémy byly identifikovány také v oblasti kompetencí VŠ pedagogů. Personální zajištění fakult je velice různorodé, přičemž u části VŠ pedagogů byly hodnoceny přístupy k výuce jako nemoderní a zastaralé. Problémem v této oblasti také často bývá, že mají VŠ pedagogové téměř nulové praktické zkušenosti s reálným prostředím ve školách. Tento problém znamená další navazující negativní dopady, protože studenti mohou zastaralé metody, které vidí u VŠ pedagogů, přenášet do vlastního stylu učení.
7. Ve výuce v rámci pregraduální přípravy budoucích učitelů převažoval důraz na teoretickou oborovou a pedagogicko-psychologickou přípravu. Ve studijních programech chyběl vyšší důraz na praktickou výuku a její propojení s teorií. K tomu přispívalo nedostačené zaměření na didaktiky, a to především ty oborové. Ty byly v pregraduální přípravě často řešeny až v navazujícím magisterském studiu.
8. Zaměření na didaktickou část pregraduální přípravy bylo omezeno také nedostatkem oborových didaktiků.

9. V rámci studijních programů PedF a FVU existovala v minulosti řada programů, jejichž obsah byl zastaralý a neodpovídal požadavkům trhu práce a společnosti obecně na výkon profese učitele. Absentuje využívání moderních a výzkumem ověřených metod, včetně přenosu dobré praxe ze zahraničí. Fakulty měly problém s reakcí na technologické změny a změny ve společnosti, které mají vliv na požadavky na budoucí učitele a realizaci vzdělávání obecně.
10. Nedostatečná internacionalizace studia na PedF a FVU. Absence zahraničních mobilit. Tento nedostatek potvrzují výsledky šetření Absolvent 2018, kde téměř 43 % respondentů z řad absolventů PedF uvádí, že jim na trhu práce chybí kompetence a schopnosti související s cizím jazykem. Tato jazyková bariéra zároveň představuje limit pro efektivní realizaci zahraničních mobilit, tzn. že je nutné tyto kompetence rozvíjet také v rámci běžného studia na PedF a FVU.
11. Nedostatečné rozvíjení kompetencí studentů pro výkon povolání učitele. V souladu s výše uvedeným jsou studenti dobře připraveni v oblasti teoretického obsahu předmětů, které v budoucnu vyučují. Nedostatky se projevovaly v kompetencích spojených s didaktikou, a pak v dalších specifických kompetencích, například v oblasti inkluze, digitálních kompetencí, komunikačních kompetencí atd.

4.3 Vyhodnocení evaluační otázky EO3.1 - Výsledky a dopady intervencí dle analýzy podpořených projektů

Tabulka 4.7: Odpověď na evaluační otázku EO3.1

Celé znění evaluační otázky:	EO3.1: Jaké jsou výsledky a dopady intervence na OP VVV do PedF a FVU zjištěné na základě analýzy podpořených projektů?
Odpověď na evaluační otázku:	<p>Na základě analýzy podpořených projektů bylo možné u hodnocených projektů předpokládat výsledky intervencí v podobě zvyšování kvality pregraduální přípravy učitelů prostřednictvím aktivit zaměřených na rozvoj kompetencí studentů a pedagogů PedF/FVU, technologického a infrastrukturního zajištění těchto fakult (odborné učebny) a celouniverzitních pracovišť (knihovny, studovny, atd.) a zkvalitnění obsahu studijních programů, včetně inovací studentských praxí.</p> <p>V návaznosti na výše uvedené by mělo postupně docházet ke zlepšování kvality výuky na MŠ, ZŠ a SŠ jako důsledek vstupu lépe připravených učitelů do praxe. Zároveň však z analýzy projektů vyplývá, že dojde ke zlepšení prostředí také prostřednictvím aktivit zaměřených přímo na stávající učitele v praxi, tvorbu vzdělávacích zdrojů pro školy, či zavádění principů inkluzivního vzdělávání.</p>
Zdůvodnění odpovědi:	<p>Výsledky této EO a výsledky následující EO 3.2 byly vstupním podkladem, na základě kterého bylo připraveno i realizováno terénní šetření pro zodpovězení EO 3.3 Jaké jsou výsledky a dopady intervence zjištěné na základě terénního šetření. Odpověď na evaluační otázku vyplývá z obsahové analýzy projektových žádostí, základní výstupy analýzy jsou uvedeny níže. Kompletní analýza všech 106 projektů s využitím struktury intervenční logiky (viz EO1) je uvedena v externí příloze určené pro interní potřeby MŠMT.</p>

4.3.1 Struktura aktivit v rámci hodnocených projektů

Na základě detailní analýzy aktivit všech 106 projektů k evaluaci byl sestaven přehled typových aktivit a jejich zastoupení mezi evaluovanými projekty. Při bližší analýze v rámci evaluačních aktivit bylo identifikováno 5 projektů, které do podpory PedF/FVU nespádají¹⁷. V níže uvedených pasážích je tedy výchozí počet hodnocených projektů 101. Z hlediska typových aktivit, nejvíce zastoupenými jsou projekty obsahující aktivity Síťování, sdílení dobré praxe a kolegiální podpora; Rozvoj kompetencí stávajících učitelů na školách; Tvorba vzdělávacích materiálů pro využití na ZŠ. Všechny tyto uvedené aktivity jsou zastoupeny ve více než 15 % projektů¹⁸.

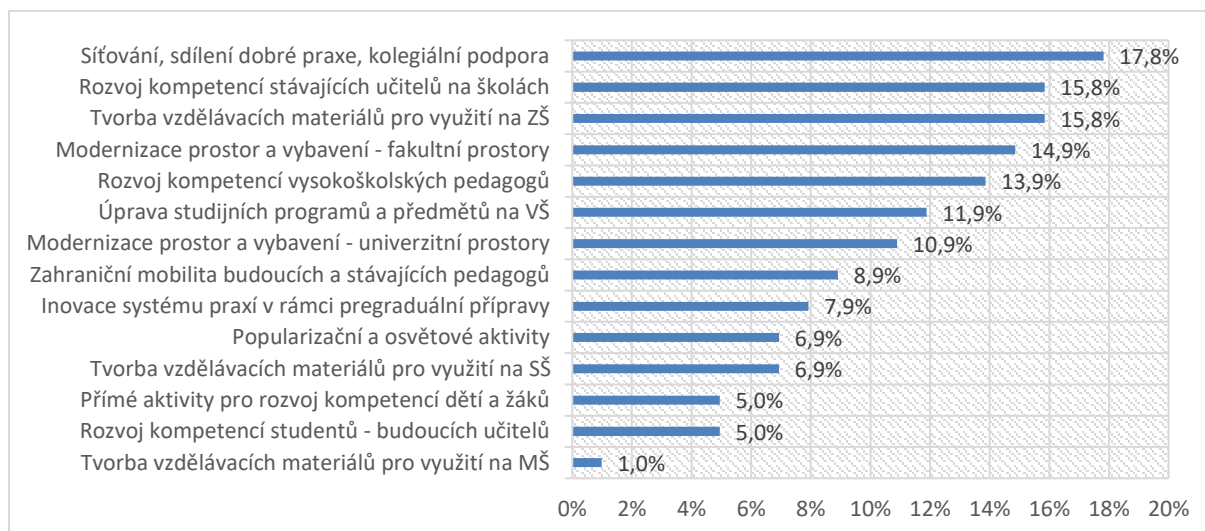
Naopak nejmenší zastoupení mají aktivity Tvorba vzdělávacích materiálů pro MŠ. Nízké zastoupení (5 %) v rámci evaluovaného vzorku projektů mají také aktivity Rozvoj kompetencí studentů – budoucích učitelů; Rozvoj kompetencí dětí a žáků (jedná se o aktivity, kdy je na tyto skupiny působeno přímo, tzn. například prostřednictvím vzdělávacích kurzů, seminářů apod.). Kompletní informaci o rozložení aktivit v hodnocených projektech zobrazuje následující graf:

¹⁷ Jedná se o projekty, u kterých platí následující skutečnosti: Příjemcem projektu není univerzita s PedF/FVU; Partnerem projektu není univerzita s PedF/FVU; Cílovou skupinou projektu nejsou VŠ pedagogové nebo studenti PedF/FVU. Nerelevance těchto projektů byla navržena zpracovatelem, konzultována a schválena zadavatelem evaluace.

¹⁸ Analýza v této kapitole je provedena jako podíl projektů, které obsahují danou aktivitu, k celkovému počtu evaluovaných projektů (N=101).

Graf 4.11: Podíl typových aktivit ve vzorku hodnocených projektů

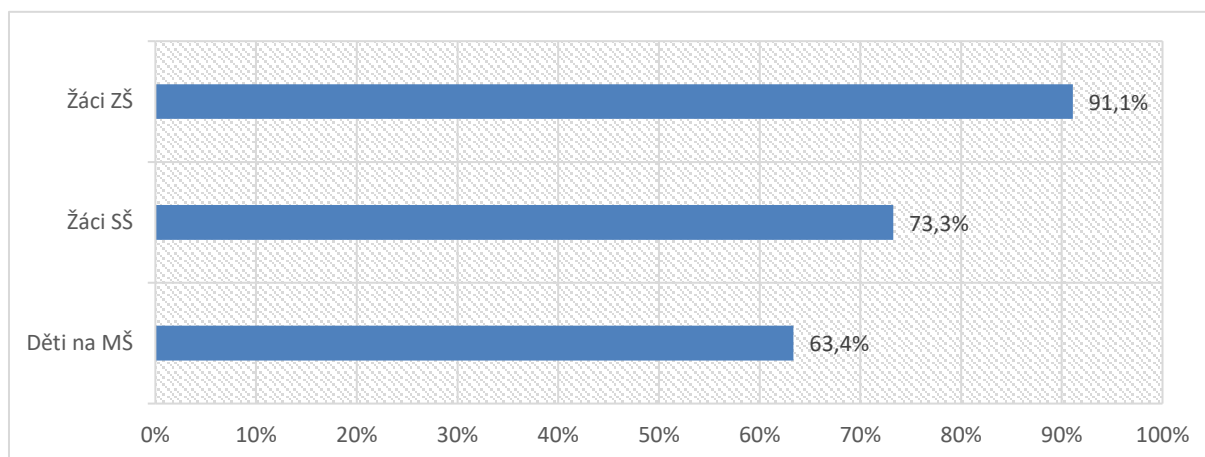

Zdroj: MŠMT, data o realizovaných projektech v rámci OP VVV; 2020 (vlastní zpracování na základě analýzy projektových žádostí hodnocených projektů).

Pozn.: Graf uvádí podíl projektů, které obsahují danou typovou aktivitu. Graf je zpracován ze 101 projektů, které byly identifikovány jako projekty podpory PedF/FVU (N=101).

V rámci analýzy byl také identifikován podíl projektů podle toho, na jakou skupinu dětí či žáků jsou směřovány jejich předpokládané dopady. Nejvíce zastoupenou cílovou skupinou jsou žáci základních škol, kde lze předpokládat, že bude ovlivněna dopady téměř 90 % projektů. Poměrně značně jsou však zastoupeny také aktivity směřující k ostatním cílovým skupinám, viz následující graf:

Graf 4.12: Podíl projektů dle cílové skupiny, které jsou ovlivněny dopadem realizovaných intervencí¹⁹

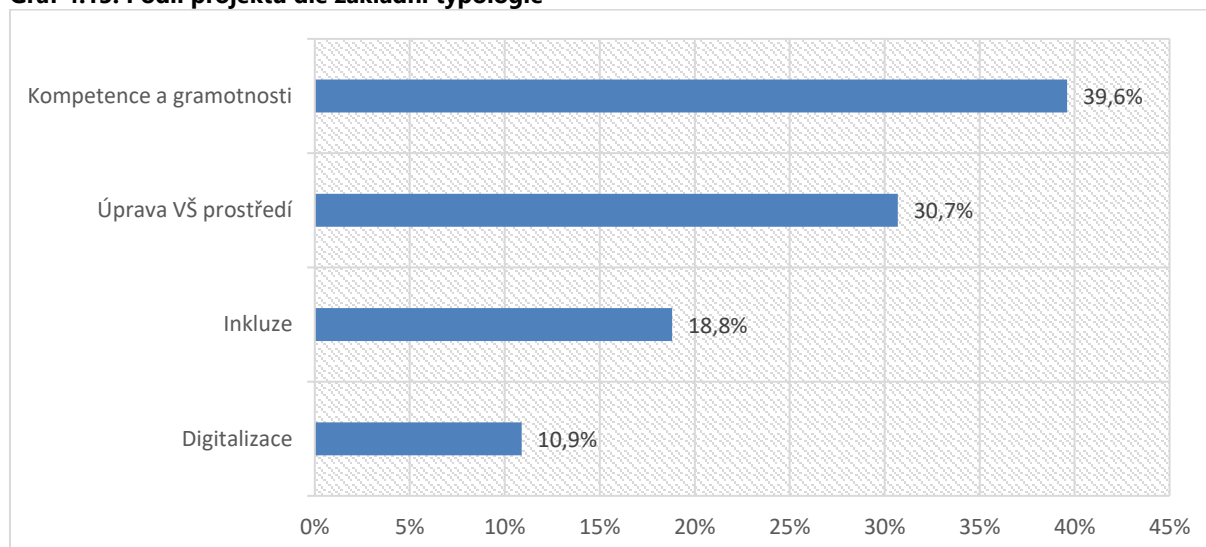
Zdroj: MŠMT, data o realizovaných projektech v rámci OP VVV; 2020 (vlastní zpracování na základě analýzy projektových žádostí hodnocených projektů).

Pozn.: Graf uvádí podíl projektů, které cílí na danou cílovou skupinu. Graf je zpracován ze 101 projektů, které byly identifikovány jako projekty podpory PedF/FVU (N=101).

¹⁹ K jednotlivých cílovým skupinám byly přiřazeny projekty, u kterých lze předpokládat, že intervence na ně mohou mít v konečném důsledku dopad i v případech, kdy tato skupina není explicitně uvedena v projektové žádosti. Příkladem tak mohou být například projekty, v rámci kterých dochází k inovaci infrastruktury na fakultách. Pokud tyto fakulty nabízí studijní program zaměřený na učitelství na základní škole, je tento projekt zahrnut do projektů dopadajících na tuto skupinu.

Pro účely přehlednosti identifikované teorie změny byly v rámci evaluace projekty rozděleny také do základní typologie dle převažujícího zaměření aktivit, viz následující graf:

Graf 4.13: Podíl projektů dle základní typologie

Zdroj: MŠMT, data o realizovaných projektech v rámci OP VVV; 2020 (vlastní zpracování na základě analýzy projektových žádostí hodnocených projektů).

Pozn.: Graf uvádí podíl projektů, které převážně obsahují danou oblast aktivit. Graf je zpracován ze 101 projektů, které byly identifikovány jako projekty podpory PedF/FVU (N=101).

Skupina „Úprava VŠ prostředí“ obsahuje projektu z výzev PO2. Jedná se o investiční projekty do technologického rozvoje fakult, úprava a zavedení systémů strategického řízení a kontroly kvality.

4.3.2 Předpokládané výsledky a dopady realizovaných intervencí

Na základě úvodní analýzy 106 vybraných projektů byla vytvořena pracovní teorie změny, popisující průběh intervencí dle projektových žádostí. Z této teorie změny vychází následující předpokládané výsledky intervencí:

1. Oblast kompetencí a gramotností:
  - a. Zvýšení kompetencí vysokoškolských pedagogů vzdělávajících budoucí učitele v rámci PedF a FVU. Zkvalitnění vysokoškolské přípravy budoucích učitelů v důsledku zvýšení kompetencí vysokoškolských pedagogů, inovace vzdělávacích programů a modernizace zázemí vysokých škol včetně potřebného vybavení. Zvýšení kompetencí budoucích učitelů v rámci výuky v oblasti klíčových kompetencí a gramotností. Zvýšení kompetencí stávajících pedagogů v regionálním školství. Zvýšení kvality výuky na MŠ, ZŠ a SŠ jako důsledek zvýšených kompetencí jejich pedagogů, zavedení inovativních vzdělávacích postupů a metod na základě výzkumu a sdílení příkladů dobré praxe.
2. Oblast digitalizace:
  - a. Rozvoj kompetencí současných i budoucích pedagogických pracovníků v oblasti digitální gramotnosti a infromatického myšlení.
  - b. Zlepšení kvality vzdělávání na jednotlivých úrovních škol prostřednictvím využití moderních technologií.
  - c. Zvýšení povědomí o možnostech využívání moderních technologií a nových digitálních vzdělávacích zdrojů ve výuce na jednotlivých úrovních škol. Zvýšení kompetencí budoucích učitelů v oblasti digitální gramotnosti a infromatického myšlení.
3. Oblast Inkluze:
  - a. Pozitivní změna postoje k inkluzivnímu vzdělávání u stávajících i budoucích pedagogických pracovníků.

- b. Zvýšení kompetencí současných i budoucích pedagogických pracovníků v oblasti výuky v rámci inkluzivního vzdělávání. Zvýšení kvality inkluzivního vzdělávání na jednotlivých úrovních škol v důsledku zvýšených kompetencí pedagogů a dostupnosti inovativních metod výuky a souvisejících nástrojů.
- c. Zlepšení studijního prostředí na vysokých školách z pohledu inkluze studentů se SP a modernizace zázemí vysokých škol včetně potřebného vybavení. Zlepšení studijních výsledků a zvýšení zapojení cílové skupiny do vzdělávacího procesu ve školách v důsledku zvýšení kvality vzdělávání.

4.4 Vyhodnocení evaluační otázky EO3.2 - Rozsah finanční podpory PedF/FVU z OP VVV

Tabulka 4.8: Odpověď na evaluační otázku EO3.2

Celé znění evaluační otázky:	EO3.2: Jaký je objem finančních prostředků OP VVV pokrývajících intervenci?
Odpověď na evaluační otázku:	<p>Na základě analýzy finančních dat a jejich validace samotnými VŠ bylo zjištěno, že prostřednictvím projektů OP VVV byly financovány intervence PedF a FVU v celkové hodnotě přibližně 3,9 mld. CZK. Z uvedené částky připadá celkem 1,2 mld. CZK (1 203 864 116 Kč, tj. 18,9 %) na podporu pedagogických fakult, a 1,7 mld. CZK (1 702 409 363 Kč, tj. 26,7 %) na podporu fakult vzdělávající budoucí učitele. Započteny jsou jak prostředky z projektů určených výhradně pro PedF nebo FVU, tak adekvátní podíly prostředků komplexních projektů VŠ určené pro PedF a FVU.</p> <p>Dále mohly PedF a FVU profitovat z cca 1 mld. CZK projektových aktivit dalších projektů, jejichž dopady nebyly primárně zaměřeny na PedF nebo FVU, ale na ZŠ, MŠ a SŠ, jejich učitele a žáky - tzn., projektová aktivita nemá mezi cílovými skupinami primárně studenty VŠ ani VŠ pedagogy, ale díky např. jejich účasti na platformách pro sdílení zkušeností mezi pedagogickými pracovníky regionálního školství (společensví praxe, anebo projekty podporující infromatické myšlení) byly PedF a FVU i v tomto smyslu ovlivněny).</p>
Zdůvodnění odpovědi:	<p>Výsledky této EO a výsledky předchozí EO 3.1 byly vstupním podkladem, na základě kterého bylo připraveno i realizováno terénní šetření pro zodpovězení EO 3.3 Jaké jsou výsledky a dopady intervence zjištěné na základě terénního šetření. Otázka byla řešena následujícími dvěma přístupy:</p> <p><u>Stanovení výše podpory pro PedF/FVU dle příjemce:</u></p> <p>Jednotlivé výše finanční podpory projektů byly rozřazeny dle skutečnosti, zda je příjemcem podpory univerzita s PedF/FVU, či nikoliv. Specifický přístup byl zvolen v případě projektů spadajících do skupiny C, které jsou ve většině případů celouniverzitní. U této skupiny bylo postupováno následovně:</p> <ul style="list-style-type: none"> • V případě, že projekt obsahuje klíčové aktivity (KA), které jsou explicitně směřovány do PedF/FVU, byl rozpočet této KA kompletně započten jako podpora PedF/FVU. • V případě, že KA je definována jako aktivita s celouniverzitním dopadem (příkladem jsou například univerzitní učebny, univerzitní knihovna apod.), byla do podpory PedF/FVU započtena poměrná část dle počtu fakult na univerzitě. • V případě, že je KA explicitně označena jako podpora mimo PedF/FVU, nebyla k těmto připočtena. • Náklady na řízení projektu, které jsou definovány jako samostatná KA, byly v případě projektů C rozděleny poměrově (poměrem, který je mezi aktivitami PedF/FVU a aktivitami mimo PedF/FVU, u jednotlivých projektů). <p><u>Stanovení výše podpory pro PedF/FVU dle lokalizace dopadů intervencí:</u></p> <p>V případě skupin projektů A a B byly do podpory PedF/FVU zahrnuty klíčové aktivity, které splňují alespoň jednu z následujících podmínek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ cílovou skupinou KA jsou akademičtí pracovníci PedF/FVU ▪ cílovou skupinou KA jsou studenti PedF/FVU – budoucí učitelé ▪ cílová skupina je mimo výše uvedené, ale je u nich patrná vazba na pregraduální přípravu učitelů (příkladem jsou například aktivity rozvoje mentorských kompetencí provázejících učitelů, kde cílovou skupinou je učitel na MŠ, ZŠ, SŠ, ale aktivita je koncipována jako podpora realizace praxí studentů PedF/FVU).

	<p>Skupina projektů C je specifická skupina, jelikož všechny projekty dopadají na výše uvedené cílové skupiny, pouze s tím rozdílem, že část podpory směřuje do fakult, které nejsou PedF/FVU. U této skupiny bylo postupováno následovně:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ V případě, že projekt obsahuje klíčové aktivity (KA), které jsou explicitně směřovány do PedF/FVU, byl rozpočet této KA započten jako podpora PedF/FVU. ▪ V případě, že KA je definována jako aktivita s celouniverzitním dopadem (příkladem jsou například univerzitní učebny, univerzitní knihovna apod.), byla do podpory PedF/FVU započtena poměrná část dle počtu fakult na univerzitě. ▪ V případě, že je KA explicitně označena jako podpora mimo PedF/FVU, nebyla do podpory PedF/FVU započtena. <p>• Náklady na řízení projektu, které jsou definovány jako samostatná KA, byly do jednotlivých skupin rozděleny poměrově (poměrem, který je mezi financemi na aktivity PedF/FVU a financemi na aktivity mimo PedF/FVU, u jednotlivých projektů).</p> <p>Zpracovaná analýza nákladů dle výše uvedeného postupu byla doplněna dotazníkovým šetřením s příjemci podpory, a také doplňkovými CATI rozhovory. Na základě výstupů těchto aktivit byla analýza upravena a validována do finální podoby.</p> <p>Detailní metodika analýzy a konkrétní vyhodnocení na úrovni jednotlivých projektů jsou uvedeny v Příloze II: Podklady a primární data.</p>
--	---

4.4.1 Stanovení výše podpory pro PedF/FVU dle příjemce

Pro účely evaluace bylo v jejím zadání vymezeno celkem 106 projektů z OP VVV, určených k hodnocení. Při bližší analýze v rámci evaluačních aktivit bylo identifikováno 5 projektů, které do podpory PedF/FVU nespádají. Tyto projekty byly z evaluačních aktivit vyjmuty, analýza finančních prostředků v rámci podpory PedF/FVU tak byla provedena na vzorku relevantních 101 projektů.²⁰

Celkové způsobilé náklady na realizaci 101 evaluovaných projektů, relevantních pro podporu PedF/FVU, jsou 6,38 mld. CZK. V rámci skupiny projektů A²¹ byly započteny všechny tyto náklady na projekty PedF/FVU, v případě skupiny B byly identifikovány projekty, kde univerzita s PedF/FVU není příjemcem, ale partnerem projektu. Konkrétně se jedná o 2 projekty s celkovými způsobilými náklady ve výši 0,016 mld. CZK.²²

Složitější je situace v případě projektů skupiny C, ve které se nachází projekty s celouniverzitním zaměřením, a plná výše nákladů tak nemá dopad na PedF/FVU. Na základě analýzy rozpočtu všech projektů v rámci této skupiny byly vydefinovány ty aktivity, u kterých je předpokládáno zacílení na PedF/FVU. Jedná se o výdaje, které byly v projektové žádosti explicitně stanoveny pro aktivity zaměřené na PedF/FVU. U aktivit s celouniverzitním dopadem byly výdaje rozděleny rovnoměrně dle počtu PedF/FVU k celkovému počtu fakult na univerzitě. Z této analýzy vyplynulo, že na aktivity PedF/FVU připadá cca 2,00 mld. CZK v rámci projektů skupiny C. S finančními prostředky, které mají dopad na jiné fakulty než PedF/FVU, není dále v analýze pracováno.

²⁰ V případě 5 projektů, které byly z této evaluační aktivity vyjmuty, se jedná se o projekty, u kterých platí následující skutečnosti: Příjemcem projektu není univerzita s PedF/FVU; Partnerem projektu není univerzita s PedF/FVU; Cílovou skupinou projektu nejsou VŠ pedagogové nebo studenti PedF/FVU. Nerelevance těchto projektů byla konzultována a schválena zadavatelem evaluace.

²¹ Intervence zaměřené na PedF a FVU, respektive jejich jednotlivé výzvy, byly pro účely evaluace rozděleny do 3 následujících kategorií: A. Výzvy určené výhradně pro PedF.; B. Výzvy určené doplňkově pro podporu PedF a podporu FVU; C. Výzvy určené pro VŠ, ve kterých mohly školy intervenovat do PedF a FVU (prioritní osa 2 OP VVV).

²² Jedná se o projekty: CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_067/0012345; CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_010/0000511.

V následující tabulce je uveden přehled finančních prostředků, které byly dle příjemce identifikovány jako podpora PedF/FVU, pro srovnání je v jednotlivých skupinách.

Tabulka 4.9: Odhad finančních prostředků PedF/FVU podle příjemce podpory

Skupina projektů:	Podpora v rámci projektů, kde je PedF/FVU příjemcem	
	CZK	%
Skupina A	582 740 058	14,9
Skupina B	1 309 528 414	33,6
Skupina C	2 009 961 101	51,5
Celkem:	3 902 229 574	100,0

Zdroj: MŠMT, data o realizovaných projektech v rámci OP VVV; 2020 (vlastní zpracování na základě analýzy projektových žádosti hodnocených projektů).

Analýza je zpracována ze 101 projektů, které byly identifikovány jako projekty podpory PedF/FVU (N=101).

4.4.2 Stanovení výše podpory pro PedF/FVU dle lokalizace dopadů intervencí

Při finanční analýze bylo přihlédnuto také k tomu, že část výdajů v rámci projektů směřuje do aktivit mimo samotného příjemce. Detailněji analýza představuje odhad podpory dle toho, zda hlavní dopady aktivity ovlivňují přímo PedF/FVU, nebo primárně ovlivňují jiné subjekty. Analýza je zpracována jako reakce na terénní šetření, v rámci kterého zástupci univerzit zmiňují fakt, že značná část podpory, kterou PedF/FVU obdrží, směřuje vzhledem k zaměření aktivit a dopadům mimo tyto fakulty, a to zejména do prostředí MŠ, ZŠ, a SŠ. Identifikace toho, jaká část finančních prostředků skutečně dopadá na PedF/FVU, byla analyzována a triangulována prostřednictvím následujících metod: vlastní analýza aktivit z projektových žádostí; dotazníkové šetření s příjemci podpory; ověření vymezených hodnot doplňkovým dotazováním příjemců.

Z provedené analýzy vyplývá, že téměř 31 % z celkových způsobilých výdajů v rámci projektů určených pro PedF/FVU připadá na aktivity s přímým zaměřením na PedF, dalších téměř 44 % na aktivity s přímým dopadem na FVU. Zbýlé prostředky představují finanční prostředky na aktivity, jejichž dopady směřují do regionálního školství (např. rozvoj kompetencí stávajících učitelů, tvorba vzdělávacích zdrojů pro regionální školství, zavádění inkluze nebo rozvoj digitálních kompetencí a informatického myšlení v regionálním školství, aktivity cílené přímo na děti z MŠ a žáky ze ZŠ a SŠ).

Následující tabulka obsahuje přehled podpory PedF a FVU v jednotlivých skupinách projektů,

Tabulka 4.10: Odhad finančních prostředků dle lokalizace dopadu intervence

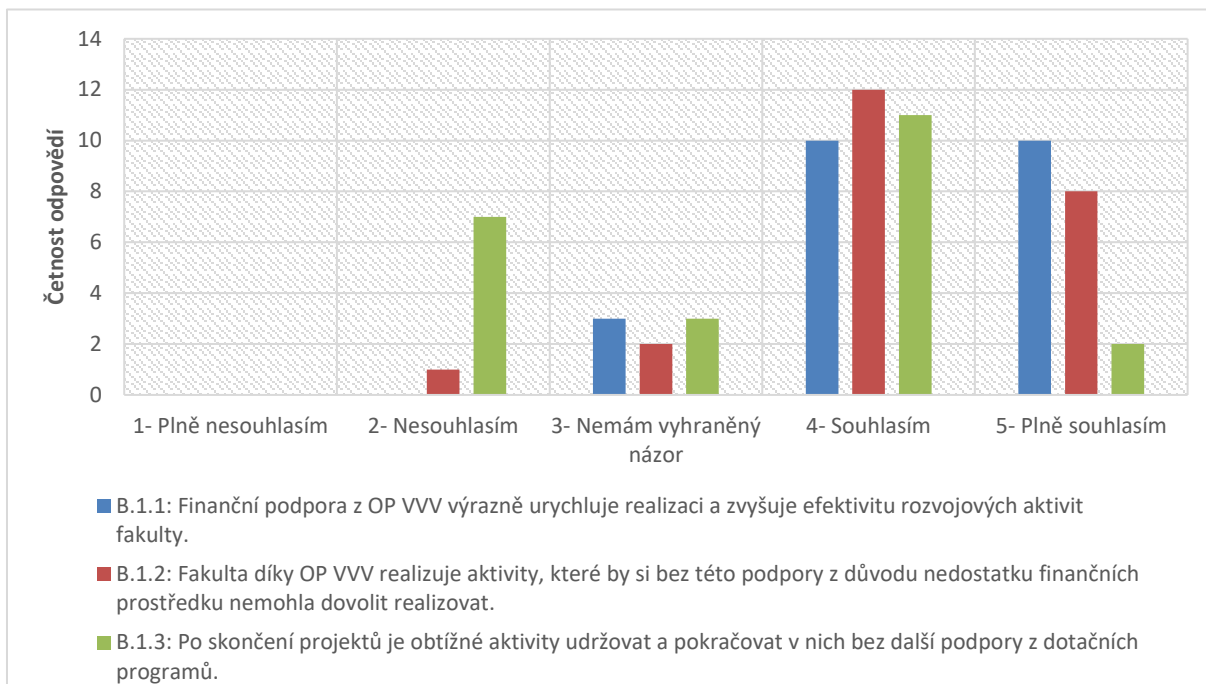
Skupina projektů:	Podpora PedF		Podpora FVU		Podpora regionálního školství	
	CZK	%	CZK	%	CZK	%
Skupina A	449 487 792	77,1	0	0,0	133 252 265	22,9
Skupina B	421 800 379	32,2	25 024 206	1,9	862 703 829	65,9
Skupina C	332 575 945	16,5	1 677 385 157	83,5	0	0,0
Celkem:	1 203 864 116	30,9	1 702 409 363	43,6	995 956 094	25,5

Zdroj: MŠMT, data o realizovaných projektech v rámci OP VVV; 2020 (vlastní zpracování na základě analýzy projektových žádosti hodnocených projektů (N=101). Údaje verifikovány prostřednictvím dotazníkového šetření s příjemci a doplňkového CATI šetření s příjemci.

4.4.3 Pohled zástupců příjemců na finanční podporu

Většina, konkrétně 20 respondentů, tj. 95 % zástupců příjemců souhlasí s tvrzením, že finanční podpora z OP VVV urychluje rozvojové aktivity PedF/FVU a umožňuje realizovat aktivity, které by bez podpory byly pro fakulty nerealizovatelné z důvodu nedostatku vlastních financí. Z výsledků je také patrné, že část respondentů považuje aktivity po ukončení projektové podpory z finančního hlediska za neudržitelné, respektive neudržitelné v takovém rozsahu, jaký umožňují intervence z OP VVV.

Graf 4.14: Názor příjemců na finanční podporu z OP VVV

Zdroj: PROCES; Realizované doplňkové CATI šetření; 2021.

Pozn.: Celkový počet provedených doplňkových CATI rozhovorů – N = 23.

Otázka: B.1: Na následující škále prosím uveďte, do jaké míry souhlasíte s uvedenými výroky:

4.5 Vyhodnocení evaluační otázky EO3.3 – Výsledky a dopady intervencí dle terénního šetření

Tabulka 4.11: Odpověď na evaluační otázku EO3.3

Celé znění evaluační otázky:	EO3.3: Jaké jsou výsledky a dopady intervence OP VVV do PedF a FVU zjištěné na základě terénního šetření?
Odpověď na evaluační otázku:	<p>Na základě terénního šetření bylo zjištěno dosažení následujících výsledků intervencí OP VVV do PedF/FVU²³:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozvoj infrastruktury PedF a FVU (odborné učebny, ICT vybavení, celouniverzitní pracoviště s dopadem na PedF/FVU – studovny, knihovny, apod.). Zavedení systémů strategického řízení a vnitřních systémů zajišťování kvality vysokých škol. ▪ Inovace systému praxí v rámci pregraduální přípravy učitelů. Zvýšení rozsahu praxí a zlepšení jejich kvality. Zlepšení kompetencí VŠ pedagogů a provázejících učitelů na MŠ, ZŠ, SŠ k realizaci efektivních, kvalitních a reflektovaných praxí. Zkvalitnění technického a organizačního zajištění praxí – portály praxe a další nástroje. ▪ Rozšíření spolupráce PedF/FVU s regionálním školstvím, tzn. MŠ, ZŠ, SŠ mimo systém studentských praxí. Propojování akademického prostředí s prostředím praxe v regionálním školství prostřednictvím společenství praxe a center kolegiální podpory. ▪ Rozvoj didaktických, mentorských, digitálních, jazykových, oborových a dalších kompetencí VŠ pedagogů. ▪ Rozvoj didaktických, digitálních, inkluzivních a oborových kompetencí studentů – budoucích učitelů. ▪ Aplikace zahraničních zkušeností a příkladů dobré praxe prostřednictvím internacionalizace studia na PedF/FVU, včetně zahraničních mobilit. ▪ Vytvoření nových či aktualizovaných vzdělávacích zdrojů pro pregraduální přípravu budoucích učitelů na PedF/FVU. ▪ Zavedení nových výukových metod a postupů prostřednictvím akčního výzkumu. <p>V době řešení evaluace je řada hodnocených projektů stále v realizaci. Lze tak očekávat, že výsledků předpokládaných v rámci intervenční logiky bude v plném rozsahu dosaženo po ukončení realizace všech intervencí z OP VVV do PedF/FVU. Již nyní lze však sledovat vliv některých intervencí na vzdělávací a výzkumnou činnost PedF/FVU a přípravu budoucích učitelů:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zvýšený důraz na praktickou a didaktickou složku pregraduální přípravy učitelů. Tato změna je způsobena inovací a rozšiřováním praxí, propojováním teoretické přípravy s praxí a zvyšováním důrazu na oborové didaktiky. ▪ Rozvoj kompetencí VŠ pedagogů lze vnímat jako důsledek podpory přímo na ně cílené, tak i jako důsledek spolupráce VŠ pedagogů do řešení ostatních projektů OP VVV na podporu regionálního školství. ▪ Dochází k úpravám studijních programů na PedF/FVU do takové podoby, aby reflektovaly potřeby praxe a moderních trendů ve vzdělávání. K úpravě studijních programů dochází také na základě pilotních akcí, realizovaných v rámci intervencí z OP VVV. ▪ Rozvoj infrastruktury a materiálového zajištění zvyšuje kvalitu pregraduální přípravy na PedF/FVU a rozšiřuje možnosti pro realizaci studijních programů v potřebné kvalitě.

²³ Shrnutí s detailnějším popisem výsledků je uvedeno v kapitole 4.5.1, výsledky na úrovni jednotlivých příjemců jsou v příloze závěrečné zprávy (Příloha II: Podklady a primární data).

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozvoj výzkumné činnosti na PedF/FVU jako důsledek získání zkušeností s těmito aktivitami v rámci intervencí z OP VVV. K efektivnímu zacílení výzkumu dojde díky identifikace relevantních výzkumných potřeb prostřednictvím propojení PedF/FVU s praxí regionálního školství. <p>Vliv intervencí do PedF/FVU na zvýšení kvality práce začínajících učitelů lze v současné době jen obtížně vyhodnotit. Důvodem je výše uvedená skutečnost, že řada projektů stále probíhá, zároveň je však nutno brát v potaz fakt, že dopady intervencí PedF/FVU se týkají studentů, kteří vstoupí do praxe až v následujících letech. Zvýšení kvality práce začínajících učitelů lze na základě výsledků evaluace pouze předpokládat, a to v následující podobě:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyšší míra osvojení didaktických kompetencí budoucích učitelů. ▪ Posun v připravenosti studentů na skutečné prostředí regionálního školství. Důsledek většího kontaktu studentů pregraduální přípravy s praxí v rámci studia, propojování praxe s pregraduální přípravou na PedF/FVU. ▪ Posun v osvojení dalších relevantních kompetencí pro výkon profese učitele (digitální, inkluzivní). ▪ Udržení kvality získaných teoretických oborových znalostí začínajících učitelů. <p>Ačkoliv lze na základě terénního šetření a dalších provedených evaluačních aktivit identifikovat řadu výsledků a dopadů, byly identifikovány také přetrvávající nedostatky a potřeby dalšího rozvoje, a to i v oblastech, ve kterých byl určitý pozitivní posun již zaznamenán. Jedná se o nedostatky, které je potřeba řešit nejen v rámci navazujícího OP JAK, ale také z pohledu systémových změn a koncepčního řešení pregraduální přípravy. Tyto nedostatky, potřeby a potenciál jejich řešení je zpracován v podobě evaluačních závěrů a návrhu doporučení v rámci kapitoly 6 této zprávy. Závěry a doporučení jsou rozděleny do šesti tematických oblastí:</p> <ol style="list-style-type: none"> A. Kvalita teoretické a didaktické pregraduální přípravy učitelů na PedF a FVU; dopad projektů OP VVV na kvalitu teoretické a didaktické pregraduální přípravy B. Kvalita praktické přípravy na PedF a FVU; dopad projektů OP VVV na praktickou přípravu C. Kompetence studentů a absolventů PedF a FVU; dopad projektů OP VVV na tyto kompetence D. Infrastruktura, vybavení a materiálové zajištění pregraduální přípravy učitelů E. Externí vlivy ovlivňující kvalitu pregraduální přípravy na PedF a FVU F. Technické a organizační bariéry pro efektivní realizaci projektu a aplikaci výsledků do praxe <p>Jak již bylo uvedeno výše, ačkoliv OP VVV skončil, stále dobíhají intervence podpořené z tohoto programu. Dopady těchto intervencí se budou projevovat ještě dlouho po ukončení OP VVV, jelikož budou výsledky intervencí implementovány do praxe. Změny v oblasti kvality pregraduální přípravy tak budou kontinuálně probíhat, a je potřeba je průběžně v budoucnosti dále hodnotit. Největší potenciál efektivního hodnocení kvality pregraduální přípravy je pravidelná realizace výzkumů s cílem sběru relevantních dat od všech aktérů tohoto systému jak na straně PedF/FVU, tak na straně regionálního školství.</p>
Zdůvodnění odpovědi:	<p>Výsledky této EO vycházejí z terénního šetření, pro jehož přípravu a realizaci byly využity výsledky předchozích EO, zejména EO 3.1, EO 3.2, ale také EO 1, 2. Cílem této EO bylo ověřit a vyhodnotit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • očekávané a již realizované výsledky a dopady intervence na úrovni projektů a příjemců OP VVV u PedF a FVU,

	<ul style="list-style-type: none"> • vliv těchto intervencí na jejich vzdělávací a výzkumnou činnost a přípravu budoucích učitelů, • zvýšení kvality práce začínajících učitelů díky intervenci do PedF a FVU <p>Odpověď na evaluační otázku je sestavena na základě několika vstupů v podobě výsledků evaluačních aktivit. Odpověď vychází z validace předpokládaných výsledků a dopadů vycházejících ze zaměření programu a jeho výzev a projektových žádostí. Tato validace byla provedena prostřednictvím terénního šetření s vybranými příjemci podpory. Možnost poskytnutí přesného popisu skutečných dopadů a výsledků má však svá omezení. Prvním omezením je fakt, že řada hodnocených projektů v době evaluace stále probíhá, přičemž některé z nich se nacházejí na počátku své realizace. V těchto projektech lze tak výsledky a dopady předpokládat na základě plánovaných aktivit projektu, a pouze částečně dle již provedených aktivit. Druhým omezením je nutnost většího časového odstavu, který je potřebný pro to, aby se potvrdil dlouhodobý dopad aktivit na pregraduální přípravu učitelů. Lze předpokládat, že studenti, kteří přijdou do kontaktu s výsledky intervencí, ukončí své studium až v následujících letech. Teprve poté bude možné v plné míře vyhodnotit skutečný dopad na kvalitu budoucích učitelů a kvalitu výuky na školách obecně.</p>
--	--

4.5.1 Kvalitativní hodnocení výsledků a dopadu realizovaných intervencí

Na úrovni univerzit s PedF a FVU byla v období před realizací hodnocených intervencí řada problémů, které jsou příčinou nevyužitého potenciálu kvalitní pregraduální přípravy učitelů (hodnocení výchozího stavu je předmětem evaluační otázky EO2). Řada potřebných změn v pregraduální přípravě učitelů je v posledních letech řešena v rámci reakreditací studijních programů a akreditací nových studijních programů v reakci na systémové změny ve vysokém školství zavedené v roce 2016²⁴. Z provedených evaluačních aktivit vyplývá, že pro úpravy studijních programů byly PedF a FVU často využity projekty podpořené z OP VVV ve formě pilotních aktivit, které byly následně po ověření zahrnuty do studijních programů. Projekty podpořené z OP VVV však nereagují pouze na potřeby dané výše uvedeným zákonem, ale také na ostatní potřeby a problémy, které fakulty identifikují jak ve svém vnitřním prostředí, tak v prostředí praxe mateřských, základních a středních škol.

Identifikace dopadů byla v rámci evaluace řešena metodou „Teorií vedená evaluace dopadů“, tzn., že v úvodu evaluačních aktivit byla na základě projektové dokumentace (text OP VVV a vybrané výzvy) a projektových žádostí vytvořena teorie změny (viz E01), která byla následně ověřena prostřednictvím evaluačních metod a realizovaných aktivit terénního šetření. Veškeré aktivity byly nastaveny tak, aby evaluace odhalila také potenciální neočekávané dopady, které nebyly identifikovány při tvorbě teorie změny v úvodu evaluace.

Následujících výčet obsahuje kvalitativní shrnutí všech identifikovaných změn, které jsou důsledkem realizace vybraných intervencí z OP VVV směrem k PedF a FVU:

1. Prostřednictvím intervencí v rámci výzev prioritní osy 2 došlo k rozvoji infrastruktury a materiálového a přístrojového vybavení univerzit, a to včetně PedF a FVU. Výzva a podpořené intervence tak reagují na identifikované problémy ve formě limitů pregraduální přípravy vycházejících z nevhodných budov, absence kvalitních učeben a nedostatku souvisejícího vybavení a materiálního zajištění studia pregraduální přípravy učitelů. V případě materiálového a přístrojového vybavení fakulty dostaly prostřednictvím těchto intervencí možnost reagovat na

²⁴ Změny zavedené prostřednictvím zákona č. 137/2016 Sb. kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

rychlý technologických vývoj a potřebu provázat výuku s aktuálními trendy a požadavky praxe. Prostřednictvím evaluace byly identifikovány a ověřeny následující změny a dopady:

- a. Rozvoj univerzitní infrastruktury: Prostřednictvím intervencí došlo k výstavbě či zkvalitnění prostředí a pracovišť univerzit s celouniverzitním dopadem. Jedná se například o univerzitní knihovny, studovny, datová uložště, rozšiřování bezdrátového připojení v prostorách univerzit apod. Vzhledem k celouniverzitnímu dopadu tyto změny pozitivně ovlivňují také kvalitu studia na PedF a FVU.
  - b. V rámci intervencí byly realizovány také aktivity, které byly přímo zacíleny na prostředí PedF a FVU. Došlo k rozvoji odborných učeben určených pro pregraduální přípravu, budování či zlepšování ICT infrastruktury fakult, pořizování vybavení a materiálu potřebného pro výuku v jednotlivých oborech pregraduální přípravy. Intervence tak byly využity pro zajištění infrastruktury potřebné pro kvalitní studium v rámci PedF, případně FVU. V některých případech sloužily intervence k zajištění realizace studijních programů v podobě, která vychází z nově schválených akreditací studijních programů.
  - c. Kromě samotné infrastruktury mají intervence v rámci PO2 pozitivní dopad na služby, které jsou na fakultách studentům nabízeny. Dochází k zajištění činností poradenských center, asistentkých služeb, digitalizace vzdělávacích zdrojů a podkladů pro výuku, apod.
  - d. V neposlední řadě jsou prostřednictvím intervencí prioritní osy 2 rozvíjeny systémy strategického řízení a vnitřní systémy zajišťování kvality a vnitřního hodnocení vysokých škol²⁵, a to včetně související infrastruktury.
2. Intervence z OP VVV přispěly k inovacím praxí a rozšíření spolupráce PedF a FVU, a to zejména v oblasti zaměřené na studentské praxe na fakultních, případně spolupracujících mateřských, základních či středních školách. Prostřednictvím intervencí byly realizovány aktivity inovací studentských praxí. K intervencím zaměřeným na praxi patří zejména:
- a. Navazování spolupráce se školami (MŠ/ZŠ/SŠ) za účelem zajištění praxí studentů pregraduálního studia. Prostřednictvím podpory z OP VVV získali příjemci finanční prostředky, a s tím související organizační a časové možnosti pro rozšíření sítí fakultních a spolupracujících škol. Potřebnost rozšíření těchto sítí vyplývá z průběžného navyšování rozsahu praktické výuky, které vychází z nových akreditací. Finanční podpora a projektové aktivity jsou pro potenciální členy sítí fakultních škol motivací k zapojení. Předpokladem pro udržitelnost dopadů této aktivity je udržení navázaných spoluprací i po ukončení projektů. Absence finančních prostředků na tyto aktivity může v navazujícím období znamenat opadnutí zájmu části škol o spolupráci. V navazujícím období by naopak měl být kladen důraz na rozšiřování spoluprací, pro zajištění dostatečných kapacit pro praxi všech studentů a navyšování rozsahu praktické výuky v rámci pregraduální přípravy budoucích učitelů.
  - b. V rámci inovací se projekty zaměřily také na zlepšování kvality studentských praxí, a to zejména prostřednictvím zavádění reflektovaných praxí. Byly vytvořeny a ověřeny materiály, metodické postupy a formuláře, jejichž úkolem je navést směrem k efektivní reflexi praxe všechny zúčastněné aktéry, tzn. VŠ pedagogy, provázející učitele a samotné studenty. Došlo také k vytvoření dokumentů typu standard spolupráce s fakultními

---

²⁵ Zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřní hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysoké školy, v souladu se Zákonem č. 111/1998 Sb., Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

školy nebo standard kvality profesních kompetencí studenta, které přispívají ke kvalitě realizovaných praxí.

- c. Pro efektivní inovaci praxí je nutné cílit také přímo na jejich aktéry. Jedním z nejvýznamnějších identifikovaných problémů je absence mentorských kompetencí učitelů provázejících studenty na praxích. Fakulty v rámci projektů na tento problém reagují zacílením aktivit na potenciální provázející učitele, ve formě vzdělávacích aktivit, seminářů a workshopů zaměřených na rozvoj kompetencí v oblasti mentoringu a poskytování zpětné vazby. Všechny tyto aktivity jsou spojeny přímo s praxemi realizovanými v rámci projektu. Cílem intervencí je dosáhnout stavu, kdy budou provázející učitelé schopni efektivně vést studentské praxe, umožní studentům vyzkoušet si inovativní metody výuky a zároveň budou schopni realizované praxe kvalitně reflektovat. Vzhledem k tomu, že je takové vedení praxe při výkonu učitelské profese časově velmi náročné, je nutné množinu potenciálních provázejících učitelů neustále rozšiřovat. Jedná se o oblast s velkým potenciálem pro podporu v navazujícím programovém období.
  - d. Intervence do PedF a FVU umožnily realizovat praxe studentů nad rámec rozsahu stanoveného ve studijních programech. V rámci projektů jsou realizovány praxe nejen ve větším rozsahu, ale dochází také k zavedení praxí v ročnících, ve kterých se původně nenacházely, a to zejména v případě bakalářského studia. Studenti tak získávají možnost seznámit se s reálným prostředím školy již na počátku studia, a to prostřednictvím náslechoových či asistentských praxí. Provedená analýza dokazuje, že studenti toto rozšíření praxí velice pozitivně přijímají. Zároveň je u praxí, které jsou přímo podpořeny intervencí, patrná vyšší kvalita, kterou především v oblasti zpětné vazby potvrzují samotní studenti, kteří mají zkušenosti se zapojením do tohoto typu projektů, a zároveň mají zkušenost s praxí mimo intervence. PedF a FVU využívají zkušenosti nabyté z těchto projektů a zavádějí rozšířené modely praxí do obsahu studijních programů v rámci nových akreditací a reakreditací. Intervence tak výrazně napomáhají fakultám rozšiřovat praktickou výuku v pregraduální přípravě učitelů a zavádět ji také mnohem dříve, již během bakalářského studia. Potenciálním rizikem v budoucnu je nedostatek finančních prostředků fakult pro realizaci praxí v objemu, který jim umožňuje podpora z OP VVV.
  - e. Některé fakulty své systémy praxí v rámci OP VVV inovovaly také prostřednictvím vývoje organizačních systémů praxí, například ve formě fakultních portálů. Tyto nástroje slouží k usnadnění organizací praxe, informování studentů o možných nabídkách praxe, apod. Jedná se o ucelené databáze praxí, které obsahují také výstupy studentů z praxí, které jsou mnohdy v tomto portálu dostupné a představují tak informační zdroj pro další studenty. Cílem portálů je propojení a usnadnění komunikace mezi všemi aktéry těchto praxí, tzn. VŠ pedagogy, provázejícími učiteli a samotnými studenty.
3. Jednou z nejvíce zastoupených aktivit v rámci hodnocených intervencí je síťování ve formě společenství praxe a center kolegiální podpory. Jedná se o aktivity, kde dochází k propojení PedF/FVU s mateřskými, základními a středními školami za účelem výměny zkušeností a sdílení dobré praxe. Tyto aktivity probíhají prostřednictvím pravidelného setkávání VŠ pedagogů a učitelů z praxe. Probíhá přenos zkušeností mezi PedF/FVU a školami, a mezi jednotlivými školami navzájem. V rámci terénního šetření byly pozitivně hodnoceny dopady těchto aktivit, a to jak na straně jednotlivých škol, tak PedF/FVU. Školám je umožněno řešit problémy a získávat zkušenosti nad rámec vlastního prostředí školy, což výrazně zvyšuje dostupnost relevantních informací a zkušeností. Výrazně to pomáhá také učitelům předmětů, které mají v rámci výuky malou dotaci hodin a/nebo v rámci školy je například jen jeden učitel zaměřený na tento předmět, kterému mnohdy ještě chybí aprobace (hudební výchova, výtvarná výchova, fyzika, apod.) Při řešení

problémů se prostřednictvím síťování odstraňují limity ve formě omezení spolupráce pouze v rámci jedné školy. Pro PedF/FVU jsou dopady síťování ve formě motivace k setkávání v rámci univerzity (zástupci jednotlivých fakult, či jednotlivých kateder), a taky v podobě získání informací o aktuálních trendech a potřebách praxe, které mohou následovně VŠ pedagogové aplikovat do pregraduální přípravy.

- a. V některých případech bývají vytvořené sítě tematicky zaměřené, jejich cílem je řešení a sdílení zkušeností v konkrétní oblasti. Zaměření bývá například oborové, dle korektních předmětů, dále jsou sítě zaměřeny například na řešení problematiky inkluze.
  - b. Pro efektivní sdílení zkušeností a dobré praxe je nutné v rámci sítí stanovit lektory a mentory z řad učitelů. Tyto pozice jsou z intervencí přímo podporovány, a to včetně případného rozvoje lektorských a mentorských kompetencí, na kterém se podílí PedF a FVU. Tímto je podpořena efektivita sdílení v rámci nastavených sítí.
  - c. V některých případech dochází v rámci sítí také k zapojování studentů, čímž dochází k vytvoření dalšího způsobu, jak propojit studenty s učiteli z praxe.
  - d. Přínosy sítí jsou pozitivně hodnoceny všemi jejich aktéry. Vzhledem k tomu a k potenciálním dopadům je snaha udržet spolupráci také po ukončení projektové podpory, udržení sítí ve stejném rozsahu je však organizačně a finančně náročné, což může narážet na bariéru právě v podobě absence následné projektové podpory.
4. Prostřednictvím intervencí dochází k rozvoji kompetencí VŠ pedagogů na PedF a FVU, a to prostřednictvím vzdělávacích kurzů, seminářů, workshopů, apod. Nad rámec těchto aktivit dochází k pozitivním dopadům na kompetence také jako další efekt jiných projektových aktivit, například síťování, rozvoj a inovace praxe, zahraniční mobility apod. Ačkoliv je z provedených aktivit patrné, že dochází ke zlepšování kompetencí VŠ pedagogů, je tato skupina v rámci fakult stále velice různorodá, co se týče kvalitního osvojení těchto kompetencí. Prostřednictvím vzdělávacích aktivit zaměřených na VŠ pedagogy jsou řešeny následující kompetence:
- a. Didaktické kompetence
  - b. Mentorské kompetence a poskytování zpětné vazby
  - c. Digitální kompetence
  - d. Jazykové kompetence
  - e. Odborné kompetence
5. Studenti pregraduálního studia jsou cílovou skupinou vzdělávací kurzů, seminářů, workshopů, které jsou realizovány nad rámec obsahu studijních programů, za účelem rozvoje jejich kompetencí potřebných pro učitelskou profesi. Dochází tak k rozvoji kompetencí studentů, pro dlouhodobý a celoplošný dopad je nutné tyto aktivity implementovat do běžného obsahu studijních programů. V rámci těchto aktivit byly řešeny následující kompetence:
- a. Didaktika a výukové metody
  - b. Inkluzivní vzdělávání, práce s heterogenní třídou, atd.
  - c. Digitální kompetence, ICT a informatika.
6. V rámci aktivit podpořených z OP VVV jsou tvořeny vzdělávací materiály a studijní opory. Materiály jsou tvořeny na dvou úrovních:
- a. Vzdělávací materiály pro VŠ: Fakulty využívají podpory k vytvoření studijních materiálů, které reflektují potřebu modernizace studijních programů v souladu s požadavky praxe.
  - b. Vzdělávací materiály pro MŠ, ZŠ a SŠ. Fakulty v rámci projektových aktivit tvoří vzdělávací materiály pro využití v prostředí škol. Tyto materiály jsou zároveň také ověřovány v praxi ve spolupráci s učiteli ze škol, aby byla zajištěna jejich relevance pro

výuku. Tato aktivita má své pozitivní dopady také na studenty pregraduálního studia, jelikož mohou vytvořené materiály využít ve své didaktické přípravě.

7. Zahraniční mobilita: V rámci podpořených projektů jsou realizovány také zahraniční mobility. Fakulty tyto stáže domlouvají na základě zkušeností se zahraničními institucemi a školami s cílem sdílení příkladů dobré praxe. Stáží se účastní kombinované skupiny, jejichž členy jsou VŠ pedagogové, učitelé z praxe a studenti pregraduálního studia. Dopad stáží je tak zaměřen na všechny důležité aktéry pregraduální přípravy. Zároveň dochází k propojování těchto aktérů vzájemně, což má dopad v podobě dalšího propojování pregraduální přípravy studentů s praxí.
8. V rámci intervencí je také řešena oblast digitálních kompetencí a informatického myšlení, včetně aktivit zaměřených přímo na PedF a FVU. Změna přístupu PedF a FVU k digitálním kompetencím (schopnost pracovat s digitálními technologiemi, schopnost využívat tyto technologie ve výuce, schopnost práce s digitálními informacemi a daty, atd.) je patrná z aktivit realizovaných v posledních letech, zejména vzhledem k novým akreditacím. Studenti hodnotí rozvoj kompetencí v oblasti digitálních technologií v rámci pregraduální přípravy za nedostatečný, i když registrují provedené změny. Identifikovaným problémem je fakt, že studentům v rámci studia chybí informace, jak tyto technologie využít v praxi ve výuce, ačkoliv sami jsou schopni s digitálními technologiemi pracovat. Hlavním problémem tak není znalost digitálních nástrojů a schopnost s nimi pracovat, ale s jejich didaktickým využitím. Vzhledem k provedeným aktivitám lze předpokládat, že se budou v budoucnu digitální kompetence studentů zvyšovat, jakmile se začnou v delším časovém úseku projevovat dopady realizovaných aktivit projektů. Přesto je však digitalizace oblastí s velkým potenciálem pro podporu v rámci navazujícího programového období. Prostřednictvím intervencí z OP VVV na fakultách dochází k následujícím změnám:
  - a. Zavádění e-learningové výuky v rámci fakult, digitalizace studijní literatury do podoby e-knih.
  - b. Modernizace studentských informačních systémů.
  - c. Tvorba digitálních vzdělávacích zdrojů včetně metodik a příruček pro učitele MŠ, ZŠ a ŠŠ, kteří jsou díky těmto příručkám schopni s DVZ efektivně pracovat ve výuce. Tyto zdroje využijí jak učitelé v praxi, tak jsou zároveň využívány v rámci pregraduální přípravy budoucích učitelů. V rámci intervencí byly vytvořeny také metodiky pro tvorbu DVZ.
  - d. Zavádění oblasti digitální gramotnosti a informatického myšlení do studijních programů v rámci nových akreditací a reakreditací.
  - e. Pořízení potřebného vybavení a modernizace učeben pro digitalizaci výuky (ICT), modernizace celouniverzitní ICT infrastruktury.
  - f. Realizace vzdělávacích aktivit pro VŠ pedagogy i studenty s cílem rozvoje digitální gramotnosti a informatického myšlení.
9. Prostřednictvím intervencí je řešena také problematika inkluzivního vzdělávání a praktická připravenost studentů na tuto oblast. Ačkoliv projekty v této oblasti existují, v běžném obsahu studijních programů je tato oblast často řešena jen okrajově, na úrovni teoretických znalostí. Projekty tak představují aktivity nad rámec běžného studia. V oblasti inkluze převažují projekty, jejichž dopady jsou zacíleny přímo na MŠ, ZŠ a ŠŠ. V rámci intervencí byly v oblasti inkluze realizovány následující změny v prostředí PedF a FVU:
  - a. Rozvoj kompetencí studentů v oblasti práce s heterogenní třídou prostřednictvím vzdělávacích aktivit mimo obsah studijních programů.
  - b. Realizace praxí na školách s rozvinutým inkluzivním vzděláváním, nad rámec běžného obsahu studentských praxí.
10. Intervence OP VVV podporují také akční výzkum na PedF/FVU ve spolupráci se školami z praxe. Akční výzkum je často také předmětem aktivit společenství praxe, která jsou v rámci intervencí

podporována. Tento výzkum přispívá k relevanci změn zaváděných na úrovni jednotlivých fakult a také v praxi na úrovni škol. Prostřednictvím výzkumu dochází k vývoji, především ověřování a hodnocení nových metod a výukových postupů a výzkum tak umožňuje aplikaci změn na základě vědecky potvrzených důkazech. Akční výzkum je tak nástrojem, jak zvýšit relevanci a aplikovatelnost změn na úrovni PedF/FVU, ale také změn v prostředí českých škol.

Součástí intervencí je také rozsáhlá škála aktivit, které mají přímé zaměření a dopad do prostředí mateřských, základních a středních škol. Z finanční analýzy (viz EO 3.2) vyplývá, že značná část finanční podpory jde právě na aktivity, jejichž finální dopad je směřován do prostředí těchto škol. V rámci evaluačních prací byly identifikovány následující změny a dopady v této oblasti:

1. Oborová i didaktická příprava učitelů v praxi a rozvoj jejich kompetencí prostřednictvím vzdělávacích aktivit, zahraniční mobility a aktivity vytvořených sítí se sdílením příkladů dobré praxe a kolegiální podpory.
2. Přímá podpora specifických skupin žáků prostřednictvím vzdělávacích aktivit (talentovaní žáci, žáci se SVP, žáci ze socio-ekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí apod.).
3. Implementace inovativních vzdělávacích postupů, ověřených prostřednictvím akčního výzkumu.
4. Dostupnost nových vzdělávacích zdrojů, včetně příruček a metodik pro učitele pro jejich využití.
5. Podpora inkluze prostřednictvím:
  - a. zavádění inovativních vzdělávacích postupů zaměřených na inkluzi,
  - b. zavádění specializovaných pozic v oblasti inkluze (Koordinátoři inkluze, speciální pedagogové, asistenti) a rozvoj kompetencí pracovníků na těchto pozicích,
  - c. přímá podpora žáků se SVP, prostřednictvím vzdělávacích aktivit nad rámec běžné výuky.

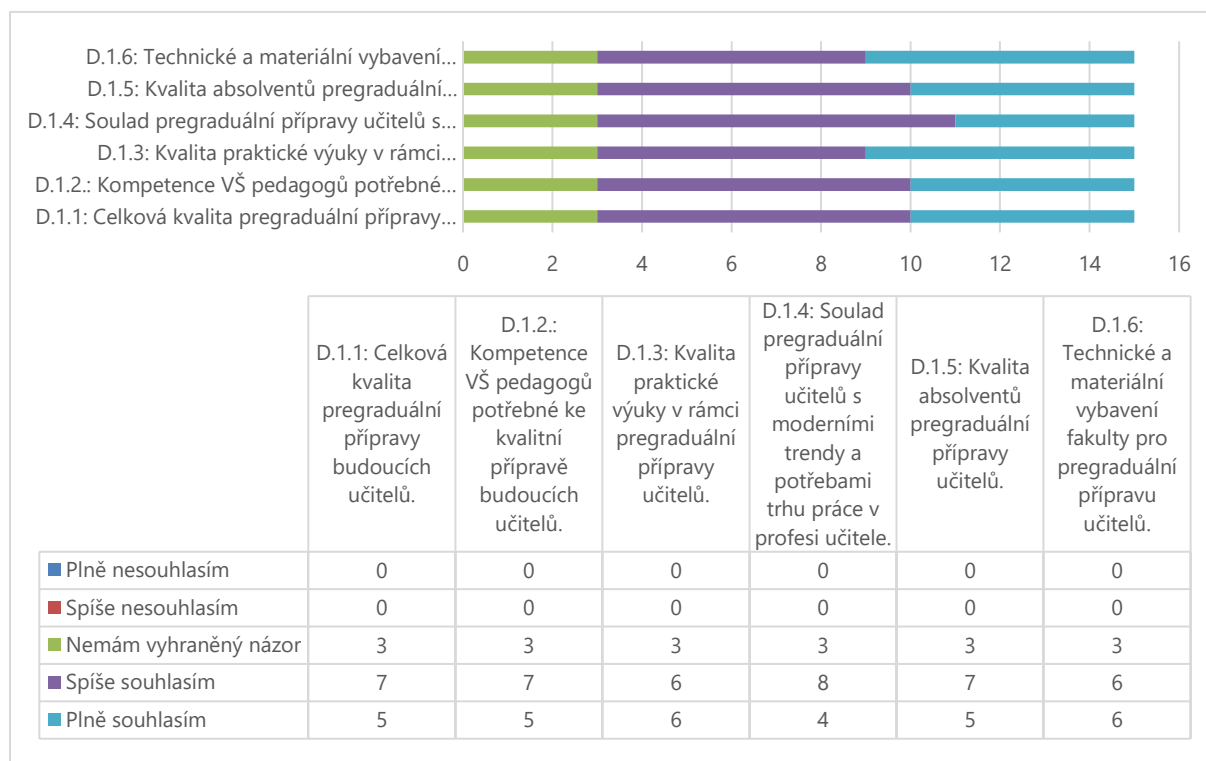
Skutečný průběh intervencí z OP VVV zaměřených na PedF a FVU je v rámci výsledků evaluačních aktivit interpretován také prostřednictvím teorie změny, která je uvedena v kapitole č. 5 této závěrečné zprávy.

4.5.2 Kvantitativní vyhodnocení změn způsobených intervencemi OP VVV

V rámci evaluace bylo doplňkově k terénnímu šetření nad rámec původního zadání evaluace provedeno dotazníkové šetření, jehož respondenty byli zástupci příjemců hodnocených intervencí. Osloveno bylo 86 respondentů²⁶, celkem na dotazník odpovědělo 32 respondentů (návratnost 37 %), z toho 19 respondentů tvořili zástupci PedF/FVU (respondenti relevantní pro hodnocení dopadů intervencí PedF/FVU). Dotazníkové šetření bylo primárně zaměřeno na stanovení podílu finanční podpory, která skutečně směřuje v rámci jednotlivých projektů do aktivit PedF/FVU. Otázky zaměřené na způsobené změny byly do dotazníku zahrnuty pouze doplňkově, za účelem získání dalšího zdroje informací. Primárním zdrojem pro hodnocení dopadů intervencí do PedF/FVU jsou v souladu se zadáním evaluace výstupy z terénního šetření (fokusní skupiny, polostrukturované rozhovory), a výsledkům dotazníkového šetření z důvodu nízkého počtu osloveného vzorku a počtu respondentů nelze přisuzovat relevanci v takové míře, jako v případě hlavních aktivit stanovených v zadání evaluace.

V rámci dotazníkového šetření respondenti hodnotili změny ve kvalitě dílčích částí pregraduální přípravy. Postoj žádného z respondentů není v této otázce negativní, tzn. že respondenti netvrdí, že by v jakékoliv hodnocené dílčí části pregraduální přípravy došlo ke zhoršení kvality. Bez vyhraněného názoru k této otázce je pětina respondentů, většina respondentů tak změny v pregraduální přípravě učitelů hodnotí pozitivně. Struktura odpovědí na tuto otázku je uvedena v následujícím grafu.

Graf 4.15: Postoj respondentů k otázce změn v oblasti kvality pregraduální přípravy – četnost odpovědí

Zdroj: PROCES; vlastní dotazníkové šetření; 2021

Otázka D.1: Na následující škále prosím vyhodnoťte, k jakým změnám v uvedených oblastech došlo na vaší fakultě v posledních 5 letech (na otázku odpovědělo 15 respondentů)

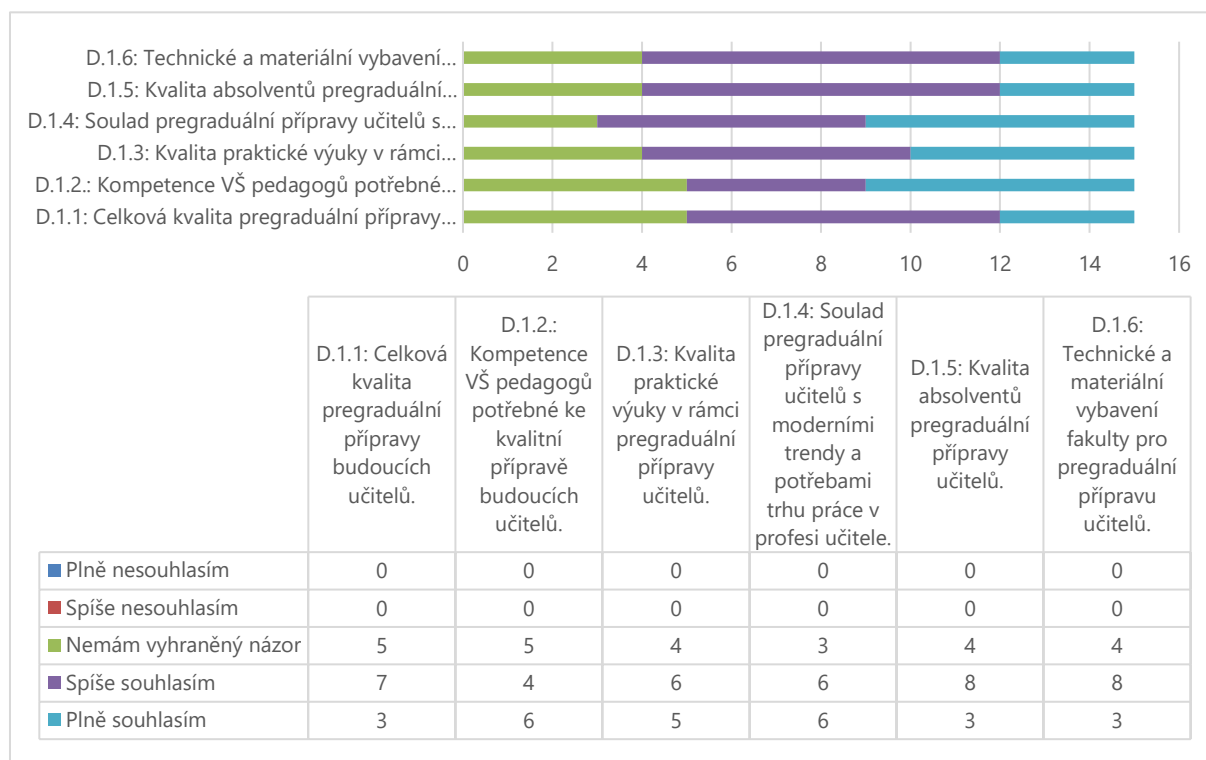
Škála: 1 - Výrazné zhoršení; 2 - Mírné zhoršení; 3 - Bez rozeznatelné změny; 4 - Mírné zlepšení; 5 - Výrazné zlepšení

²⁶ V rámci dotazníkového šetření byli osloveni zástupci všech 106 projektů vybraných k evaluaci. Po odstranění duplicit (v rámci 106 projektů byly identifikovány osoby, které byly uvedeny jako kontaktní osoby u více než 1 projektu), zbylo 86 unikátních kontaktů, které byly osloveny.

V souvislosti se změnami v pregraduální přípravě učitelů na PedF/FVU byli respondenti také dotazováni na postoj k tvrzení, že jsou vzniklé změny důsledkem realizace intervencí z OP VVV. Negativní postoj k této otázce nemá žádný respondent, většina respondentů naopak uvádí, že tyto intervence mají na identifikované změny vliv. Četnost pozitivních odpovědí převažují počty respondentů, kteří v této otázce nemají vyhraněný názor, viz data uvedená v následující tabulce.

Graf 4.16: Postoj respondentů k otázce vlivu OP VVV na změny v oblasti kvality pregraduální přípravy – četnost odpovědí

Zdroj: PROCES; vlastní dotazníkové šetření; 2021

Otázka D.2: Do jaké míry souhlasíte s tvrzením, že jsou uvedené pozitivní změny na vaší fakultě v jednotlivých oblastech důsledkem realizace projektů z OP VVV? (na otázku odpovědělo 15 respondentů)

Škála: 1 - Plně nesouhlasím; 2 - Spíše nesouhlasím; 3 - Nemám vyhraněný názor; 4 - Spíše souhlasím; 5 - Plně souhlasím

Jak již bylo uvedeno výše, dotazníkové šetření bylo v rámci této evaluace pouze doplňkovou metodou, realizovanou nad rámec evaluačního zadání. Z jejího použití je však patrné, že má velký potenciál pro hodnocení změn v kvalitě pregraduální přípravy na PedF/FVU a hodnocení intervencí do těchto fakult. Při zajištění dostatečně robustního vzorku relevantních respondentů je vhodné dotazníkové šetření zaměřené specificky na PedF/FVU realizovat, a to v pravidelných intervalech, aby bylo možné vyhodnotit změny v časové řadě.

4.6 Vyhodnocení evaluační otázky EO3.4 - Potenciál sekundárních dat a odborných materiálů k hodnocení intervencí PedF/FVU

Tabulka 4.12: Odpověď na evaluační otázku EO3.4

Celé znění evaluační otázky:	EO3.4: Do jaké míry a jak konkrétně lze pro hodnocení intervence PedF a FVU využít odborné materiály a sekundární zdroje dat?
Odpověď na evaluační otázku:	<p>Využití sekundárních zdrojů a odborných materiálů pro hodnocení intervencí z OP VVV má své limity, se kterými je pro efektivní hodnocení nutno pracovat. Řada sekundárních zdrojů (např. statistické ročenky MŠMT, data ČSÚ, šetření Absolvent, šetření EUROSTUDENT, šetření TALIS) obsahuje data, které lze využít pro získání přehledu ohledně stavu pregraduální přípravy na PedF/FVU. Všechna tato data, s výjimkou šetření Talis, jsou však zaměřena na vysoké školství v obecnější rovině, a proto je tato standardizovaná šetření možné pro hodnocení projektů OP VVV využít pouze limitovaně, neboť svým zaměřením neumožňují plné zacílení na specifika intervencí OP VVV o oblasti PedF a FVU. Druhým limitem pro využití sekundárních dat pro hodnocení intervencí je jejich dostupnost v čase. Výše uvedená data získaná ze šetření Absolvent, EUROSTUDENT a Talis lze využít jako base-line pro navazující hodnocení realizovaná v budoucnu. Pro tuto evaluaci a hodnocení výsledků je lze využít pouze v omezené míře, jelikož tyto výzkumy probíhaly v době, ve které nebylo z důvodu rané fáze realizace projektů možné dopady OP VVV měřit. Přesněji výše uvedená šetření probíhala v době, kdy výsledky projektu nebyly významné a dopady ještě nemohly nastat.</p> <p>Hodnocená sekundární data v rámci této otázky představují potenciál doplňkových dat pro hodnocení kvality pregraduální přípravy na PedF a FVU. Pokud je nutné hodnotit detailní specifika pregraduální přípravy, která byla například identifikována také v rámci této evaluace, neobsahují tato data potřebný detail k jejich interpretaci. Jelikož jsou uvedené výzkumy realizovány v pravidelných intervalech, lze hodnotit vývoj ukazatelů v časových řadách, a pro účely evaluace by měla být využívána. Evaluaci však nelze postavit pouze na těchto datech. Pro efektivní a obsahově správnou evaluaci konkrétních intervencí do PedF a FVU je nutné realizovat konkrétně zaměřené výzkumné aktivity sběru a analýzy primárních dat, které tato specifika zohlední (příkladem je realizované dotazníkové šetření s příjemci výzvy 02_16_038 Pregraduální vzdělávání).</p> <p>V prostředí České republiky byly odborníky řešeny také různé přístupy k hodnocení kvality vzdělávání ve školství, například Self Efficacy, Koncept akademického optimismu, aj. V současné podobě mají tyto přístupy pro hodnocení intervencí do PedF/FVU nedostatečnou relevanci, jelikož jsou sice zaměřeny na učitele, ale neřeší vliv pregraduální přípravy na řešené ukazatele.</p>
Zdůvodnění odpovědi:	<p>Na základě analýzy sekundárních zdrojů a odborných materiálů byly do evaluace zařazeny následující zdroje a data:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Statistická data MŠMT pro popis vývoje vybraných ukazatelů v časové řadě od roku 2010 do 2020 (evaluační otázka EO2). - Data ze šetření Absolvent 2018 pro popis stavu PedF/FVU v období před intervencemi z OP VVV (evaluační otázka EO2). - Dotazníkové šetření s příjemci výzvy 02_16_038 (Zpracováno v EO4). <p>Analýzované datové zdroje jsou relevantní pro doplňkové využití v rámci hodnocení intervencí z OP VVV, jakmile budou dostupná data z období, ve kterých lze dopady intervencí předpokládat. V budoucnu by tak mělo v souvislosti s programem OP VVV dojít k vyhodnocení dat z dalších cyklů následujících šetření, v případě že budou realizovány:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Absolvent

	<ul style="list-style-type: none"> - EUROSTUDENT - Talis (předpoklad 2024) <p>Z analýzy relevance sekundárních zdrojů a samotného zadání evaluace vyplynula pro efektivní vyhodnocení potřeba sběru vlastních primárních dat, prostřednictvím výzkumu sestaveného konkrétně k evaluačním cílům a potřebě ověření intervenční logiky, která byla vymezena v rámci EO1. Design a obsah šetření byl sestaven tak, aby pokryl všechny potřebné informace, které nelze získat ze sekundárních zdrojů.</p>
--	--

4.6.1 Dotazníkové šetření s příjemci výzvy 02_16_038 Pregraduální vzdělávání

Za účelem hodnocení efektivity projektů výzvy „02_16_038 Pregraduální vzdělávání“ provedli příjemci těchto projektů dotazníkové šetření, které bylo organizováno před realizací aktivit a po jejich realizaci. Tento přístup umožňuje srovnání řešené problematiky před a po realizaci intervence²⁷. Cílovou skupinou dotazníku byli studenti pregraduální přípravy (budoucí učitelé), VŠ pedagogové z PedF, kteří vzdělávají budoucí učitele a učitelé působící na fakultních/spolupracujících školách PedF, kteří osobně studentské praxe vedou. Sady otázek v rámci řešené problematiky, které byly hodnoceny prostřednictvím 6 bodové škály, je možné agregovat až na úroveň jednotlivých cílů uvedené výzvy. Při srovnání průměrného postoje respondentů před a po realizaci intervencí je patrný posun v kvalitě pregraduálního vzdělávání z pohledu všech uvedených cílových skupin šetření, přitom největší posun vnímají učitelé fakultních/spolupracujících škol²⁸. Podrobnější informace jsou uvedeny v Příloze I: Technická zpráva s detailním popisem šetření.

Z výsledků šetření je patrné, že v období před a po realizaci aktivit z hodnocené výzvy dochází ke zlepšování v naprosté většině sledovaných oblastí, a to z pohledu všech tří dotazovaných skupin respondentů. Například v oblasti praktické přípravy na budoucí profesi učitele v rámci studia jde o lepší vnímání fungování sítě fakultních/spolupracujících škol a školských zařízení při organizaci a realizaci praxí, sdílení zkušeností a reflexe praxí (mezi studenty a/nebo učiteli fakultních škol, kteří vedou studentské praxe) a/nebo učiteli VŠ), dále lepší hodnocení kvality práce VŠ učitelů, kteří se podílejí na výuce, lepší připravenosti podporovat a realizovat inkluzivní vzdělávání (zvládání výuky v heterogenní skupině dětí/žáků, rozvoj dětí/žáků se SVP včetně dětí/žáků nadaných) a lepší připravenosti předcházet diskriminačnímu jednání a chování dětí a žáků (podpora interakce bez předsudků) atd. Z pohledu studentů pregraduální přípravy a učitelů FŠ se zlepšuje i celková spokojenost s praktickou přípravou během studia na budoucí profesi učitele.

Naopak šetření obecně neprokázalo statisticky významné zlepšení, tj. pozitivní posun v tom, jak studenti pregraduální přípravy hodnotí stav před a po realizaci aktivit výzvy v oblasti organizace pedagogické praxe v místě konání, a také jak jsou v jejich výuce na VŠ využívány inovativní přístupy (např. aktivní metody výuky – diskuse, skupinové metody práce atd., ale i např. práce se zahraničními zdroji) a digitální technologie (včetně nabídky např. e-kurzů, nebo kurzů, jak využívat technologie při vzdělávání dětí/žáků). Obdobně nebylo zjištěno statisticky významné zlepšení v tom, jak vnímají VŠ pedagogové celkovou délku všech typů pedagogické praxe v rámci studia a jak jsou celkově spokojeni s praktickou přípravou studentů během studia na budoucí profesi učitele.

²⁷ Šetření proběhlo na fakultách ve dvou vlnách, a to vždy před a po realizaci vybraných intervencí v rámci výzvy 02_16_38. Aktivity šetření proběhly v období let 2018 až 2020. Závěrečné šetření na hodnocených fakultách pak bylo ukončeno do 06/2020. V rámci analýzy byly využity výsledky šetření z pedagogických fakult následujících univerzit: Masarykova univerzita v Brně (MU); Technická univerzita Liberec (TUL); Univerzita Hradec Králové (UHK); Univerzita Palackého v Olomouci (UPOL); Západočeská univerzita v Plzni (ZČU) a Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí n. Labem (UJEP). Do vyhodnocení nebyly zahrnuty výsledky Ostravské univerzity, Univerzity Karlovy a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, za které nebyla v době zpracování k dispozici data z výstupního šetření.

²⁸ Výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v Příloze č. I: Technická zpráva s detailním popisem šetření

Konkrétní nedostatky a potřeby dalšího řešení vplynuly rovněž z terénního šetření (hodnocení EO3) podrobněji specifikovány v kapitole č. Triangulace metod a konkrétních závěrů přispěla k přesnější interpretaci výsledků této evaluace, respektive síle jejich vypovídací hodnoty (viz kapitola 5).

4.6.2 Eurostudent VI

Eurostudent je mezinárodní výzkum zaměřený na socioekonomickou dimenzi života studentů v Evropě. Výzkum je řešen v následujících oblastech:

- A. Demografie
- B. Mobilita a dostupnost studia
- C. Typy studia
- D. Socio-ekonomická východiska
- E. Bydlení
- F. Výdaje studentů
- G. Příjmy studentů
- H. Zaměstnání a časové možnosti
- I. Mezinárodní mobilita studentů
- J. Hodnocení studia

Potenciál pro využití dat k hodnocení intervencí PedF a FVU existuje především v oblasti J. Hodnocení studia. Výběr dat z dostupných výsledků šetření EUROSTUDENT VI pro pedagogické vzdělání je uveden v následující tabulce:

Tabulka 4.13: Vybrané ukazatele výzkumu EUROSTUDENT VI pro obory pedagogického vzdělání

Výrok:	Podíl respondentů, kteří s výrokem souhlasí (%)
Pokud bych šel/šla znovu studovat, zvolil/a bych stejný obor.	70
Jsem spokojený/spokojená s kvalitou výuky.	72
Jsem spokojený/spokojená s organizací a harmonogramem studia.	57
Jsem spokojený/spokojená s možností vybrat ze široké nabídky předmětů.	51
Jsem spokojený/spokojená s přístupem studijních referentů/ referentek ke studentům.	64
Jsem spokojený/spokojená s přístupem vyučujících ke studentům.	77
Jsem spokojený/spokojená s vybavením školy.	70
Učitelé se zajímají o výsledky mého studia.	26
Učitelé mě inspirují.	65
Cítím náležitost k vysoké škole, na které studuji.	75

Zdroj: MŠMT; EUROSTUDENT VI Základní výsledky šetření postojů a životních podmínek studentů vysokých škol v České republice; 2016

Limitem pro efektivní využití dat je použití standardizovaných dotazníků pro všechny řešené obory studia, které neumožňují bližší zacílení na specifika pregraduální přípravy učitelů, které umožňují explicitně zaměřená šetření. Aktuální využití těchto dat pro hodnocení intervencí z OP VVV naráží také na dostupnost dat. Výše uvedené výsledky z šetření EUROSTUDENT VI vychází ze šetření provedeného v první polovině roku 2016, přičemž první z hodnocených výzev OP VVV, ze kterých mohly být podpořeny PedF a FVU, byla vyhlášena v říjnu 2015.²⁹ Nelze tak předpokládat, že by se tak v tomto výzkumu projevil dopad projektů z hodnocených výzev. Pro další hodnocení však doporučujeme tento zdroj dat do hodnocení intervencí PedF a FVU zahrnout.

²⁹ V říjnu 2015 byla vyhlášena výzva č. 02_15_007 - Inkluzivní vzdělávání, jako první výzva ze skupiny výzev vymezené pro tuto evaluaci. První výzva, která bylo vyloženě určena pouze pro PedF, byla vyhlášena v říjnu 2016, jedná se o výzvu č. 02_16_038 - Pregraduální vzdělávání.

4.6.3 Absolvent 2018

Projekt Absolvent 2018 je národním projektem, v rámci kterého bylo dotazníkovým šetřením získáno více než 21 tis. odpovědí od cílové skupiny absolventů vysokých škol z let 2013–2017, kteří dále nestudují žádný další studijní program vedoucí k akademickému titulu. Cílem šetření je analýza kvality absolvovaného studia v souvislosti s přechodem a uplatněním na trhu práce a popis profesní dráhy absolventů vysokých škol. Výsledky šetření jsou porovnávány mezi stanovenými skupinami oborů, přičemž učitelství spadá do oblasti „Vzdělávání a výchova“³⁰.

Samotné šetření obsahuje řadu zajímavých informací ohledně kvality studia na vysokých školách, spokojenosti absolventů se studiem a ohledně aktivity absolventů na trhu práce. Níže je uveden výběr zajímavých informací v souvislosti se skupinou oborů v oblasti „Vzdělávání a výchova“:

1. Skupina oborů „Vzdělávání a výchova“ ve srovnání s ostatními klade největší důraz na studium prostřednictvím přednášek. To odpovídá závěrům vyplývajícím z této evaluace v podobně nedostatku praktické výuky v rámci pregraduální přípravy učitelů.
2. Pouze polovina respondentů z této skupiny uvedla, že v rámci studijního programu vyučuje 80 až 100 % kvalitních učitelů. Ačkoliv se jedná o třetí nejvyšší hodnotu v rámci hodnocených skupin, je z ní patrná existence slabých stránek na straně VŠ pedagogů, které jsou popisovány také v závěrech této evaluační zprávy.
3. Cca 72 % absolventů v rámci této skupiny již mělo pracovní místo během studia na vysoké škole, tzn. před ukončením studia. Dalších 26 % absolventů našlo práci hned po absolvování studia. Z tohoto údaje je patrný vysoký potenciál uplatnění u absolventů ze skupiny oborů „Vzdělávání a výchova“.
4. Čtvrtina absolventů této skupiny získala práci na základě informací z inzerátu, další čtvrtina prostřednictvím přímého oslovení potenciálních zaměstnavatelů. Více než 14 % absolventů získalo práci tak, že byli přímo osloveni ze strany zaměstnavatele, v rámci hodnocených oborů se jedná o největší podíl. Lze předpokládat, že tento údaj bude z části dán faktem, že školy oslovují s pracovními nabídkami studenty na praxi, což bylo zjištěno v rámci terénního šetření během této evaluace.
5. Téměř 77 % absolventů dostává po ukončení studia pracovní smlouvu na 12 měsíců či kratší.
6. Cca 77 % absolventů získá po ukončení studia pracovní místo v oboru, který vystudovali, případně v příbuzném oboru.

Limitem pro detailnější hodnocení pregraduální přípravy učitelů prostřednictvím výstupů projektu Absolvent 2018 je fakt, že je šetření řešeno prostřednictvím standardizovaných dotazníků stejných pro všechny obory, což neumožňuje blíže řešit specifika oborů pregraduální přípravy učitelů. Výstupy z projektu však lze využít pro srovnání základních charakteristik oborů „Vzdělávání a výchova“ s ostatními obory dané klasifikace. Prostřednictvím pravidelné realizace těchto národních šetření lze také vytvořit časové řady a identifikovat vývoj hodnocených ukazatelů v čase.

Avšak jak již bylo uvedeno v kapitole 4.2.3 Vyhodnocení vybraných otázek šetření Absolvent 2018, byly výsledky šetření využity pro validaci závěrů vycházejících z terénního šetření. Triangulace metod a konkrétních závěrů přispěla k přesnější interpretaci výsledků této evaluace, respektive síle jejich vypovídací hodnoty (viz také kapitola 5).

---

³⁰ Dle klasifikace ISCED – široce vymezené obory.

4.6.4 Mezinárodní šetření Talis³¹

Mezinárodní šetření TALIS je výzkumem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), který mapuje v mezinárodním kontextu názory a postoje učitelů a ředitelů škol k tématům profesního rozvoje, výuky, pedagogického vedení apod. Šetření je zaměřeno na druhý stupeň základní školy a nižší stupeň víceletých gymnázií. Šetření TALIS již proběhlo ve třech cyklech, a to v roce 2008, 2013 a 2018, přičemž cyklu v roce 2008 se Česká republika neúčastnila. Předmětem šetření jsou oblasti Podmínky práce učitelů; Proměny výuky a výzvy; Profesní rozvoj a hodnocení učitelů; Vedení školy. V cyklu šetření z roku 2018 zodpovědělo otázky výzkumu v rámci České republiky více než 3 400 učitelů z 219 škol. Výzkum popisuje stav v oblastech, které jsou řešeny v rámci intervencí OP VVV, nicméně stejně jako všechna sekundární data neumožňuje rozlišit, do jaké míry jsou změny intervencemi způsobeny.

Pro hodnocení intervencí z OP VVV jsou aktuálně dostupná data z posledního cyklu nerelevantní, jelikož jak bylo uvedeno výše, první výzvy OP VVV byly vyhlášeny v roce 2015, přitom data ze šetření TALIS obsahují výstupy k první polovině roku 2018. Nelze předpokládat, že by se intervence zaměřené na PedF/FVU a pregraduální přípravu učitelů u cílové skupiny učitelů v regionální školství v době realizace šetření projeví. To se však změní v případě zapojení České republiky do dalšího cyklu šetření TALIS (realizace se předpokládá v roce 2024), jelikož změny ukazatelů mezi lety 2018 a 2024 u této cílové skupiny bude možné částečně přisuzovat také intervencím z OP VVV. Proto jednoznačně doporučujeme práci s těmito daty v rámci dalších období, pro kontinuální hodnocení stavu řešených oblastí jak pro účely operačních programů, tak pro systémové a koncepční řešení pregraduální přípravy obecně.

4.6.5 Nástroj Self-efficacy³²

Koncept Self-efficacy je definovaný jako sebedůvěra ve vlastní schopnosti, sebeúčinnost, sebeuplatnění, přesvědčení o vlastní způsobilosti plánovat a jednat způsobem nezbytným k dosažení nějakého cíle, zvládnutí nějaké situace či úkolu v nejširším slova smyslu. Jeho využití v sebe hodnocení učitelů se ve svém výzkumu zabývala I. Smetáčková, která v roce 2017 sestavila dotazník učitelů self-efficacy, který obsahuje 45 otázek v následujících oblastech sebehodnocení učitelů: Pedagogický přístup; Žákovská rozmanitost; Spolupráce s rodiči; Udržování disciplíny; Vliv na chod školy; Kolegiální spolupráce; Profesní sebezobrazování. Pro tuto evaluaci je princip self-efficacy nevyužitelný, a to z několika důvodů:

- Nástroj je zaměřen na sebehodnocení učitelů, přičemž v rámci zadání evaluace nebylo s touto cílovou skupinou pro šetření počítáno. Zároveň nelze předpokládat, že by se dopady intervencí směřované na pregraduální přípravu učitelů již projeví v praxi.
- Nástroj nelze využít pro sebehodnocení studentů – budoucích učitelů, jelikož by tato cílová skupina vzhledem k nedostatku praxe nebyla schopna své schopnosti dle nástroje efektivně hodnotit.

---

³¹ Zdroj: Česká školní inspekce; Národní zpráva Mezinárodní šetření TALIS 2018; 2020. Dostupné online na: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%3a1rodn%3ad%20%5a1et%599en%3ad/Narodni-zprava-TALIS-2018_rozsirene_vydani.pdf

³² SMETÁČKOVÁ, Irena, Petra TOPKOVÁ a Anna VOZKOVÁ. Vývoj a pilotáž škály učitelů self-efficacy. *Lifelong learning = Celoživotní vzdělávání* [online]. Brno: Mendelova univerzita v Brně, Institut celoživotního vzdělávání, 2017, 7(2), 26-46 [cit. 2021-03-27]. ISSN 1804-526X. Dostupné z: <https://doi.org/10.11118/lifele2017070226>

Nástroj je vhodný pro využití analýzy sebehodnocení učitelů v praxi, pro využití v hodnocení intervencí je jen úzce zaměřený a neposkytuje prostor pro identifikaci, jakým způsobem intervence cílovou skupinu ovlivňují³³.

---

³³ Obdobně jako nástroj *Self Efficacy* existují i další nástroje a metody, které lze doplňkově pro hodnocení intervencí využít, například *Koncept akademického optimismu* atd. V současné podobě mají tyto přístupy pro hodnocení intervencí do *PedF/FVU* nedostatečnou relevanci, jelikož jsou sice zaměřeny na učitele, ale neřeší vliv pregraduální přípravy na řešené ukazatele. JE možné je pro získání informací využít, pro efektivní evaluaci je však nutné využít především metody vytvořené přímo pro účely hodnocení intervencí, aby bylo možné ověřit všechny stanovené cíle.

5. Teorie změny intervence

Teorie změny intervence byla vytvořena na základě analýzy nastavení obsahu OP VVV a jeho výzev a popisuje průběh intervencí v souladu s jejich intervenční logikou³⁴. Teorie změny stanovená na základě programové dokumentace sloužila jako podklad pro nastavení a zacílení evaluačních aktivit. Jejich realizací v rámci nastaveného evaluačního designu³⁵ došlo k ověření skutečného průběhu intervencí z OP VVV směřujících k podpoře PedF a FVU. Úroveň abstrakce ve schématu TZ, včetně zpracování detailů konkrétních vazeb odpovídá potřebám hodnocení a časovému bodu hodnocení a úrovni zpracování cílů (intervenční logiky) v programu OP VVV. Kompletní podrobná teorie změny je uvedena níže ve schématu č. 5.1 a ve větší míře detailu v příloze II: Podklady a primární data.

Na následujících schématech č. 5.2; 5.3 a 5.4 jsou graficky zobrazeny příklady intervenční logiky zachycující stěžejní části teorie změny. Schémata byla vytvořena k detailnějšímu zobrazení intervenční logiky stěžejních: Aktivit → Výsledků → Dopadů ověřených touto evaluací. Ve schématu jsou rovněž uvedeny doplňující komentáře zejména o zdrojích ověření (terénní šetření (FG, dotazníkové šetření, plošné národní šetření atd.)³⁶. Triangulace konkrétních závěrů přispěla k přesnější interpretaci výsledků této evaluace, respektive síle jejich vypovídací hodnoty.

---

³⁴ Více viz kapitola 4.1.1 Struktura intervenční logiky a 4.1.2 Podklady pro zpracování teorie změny

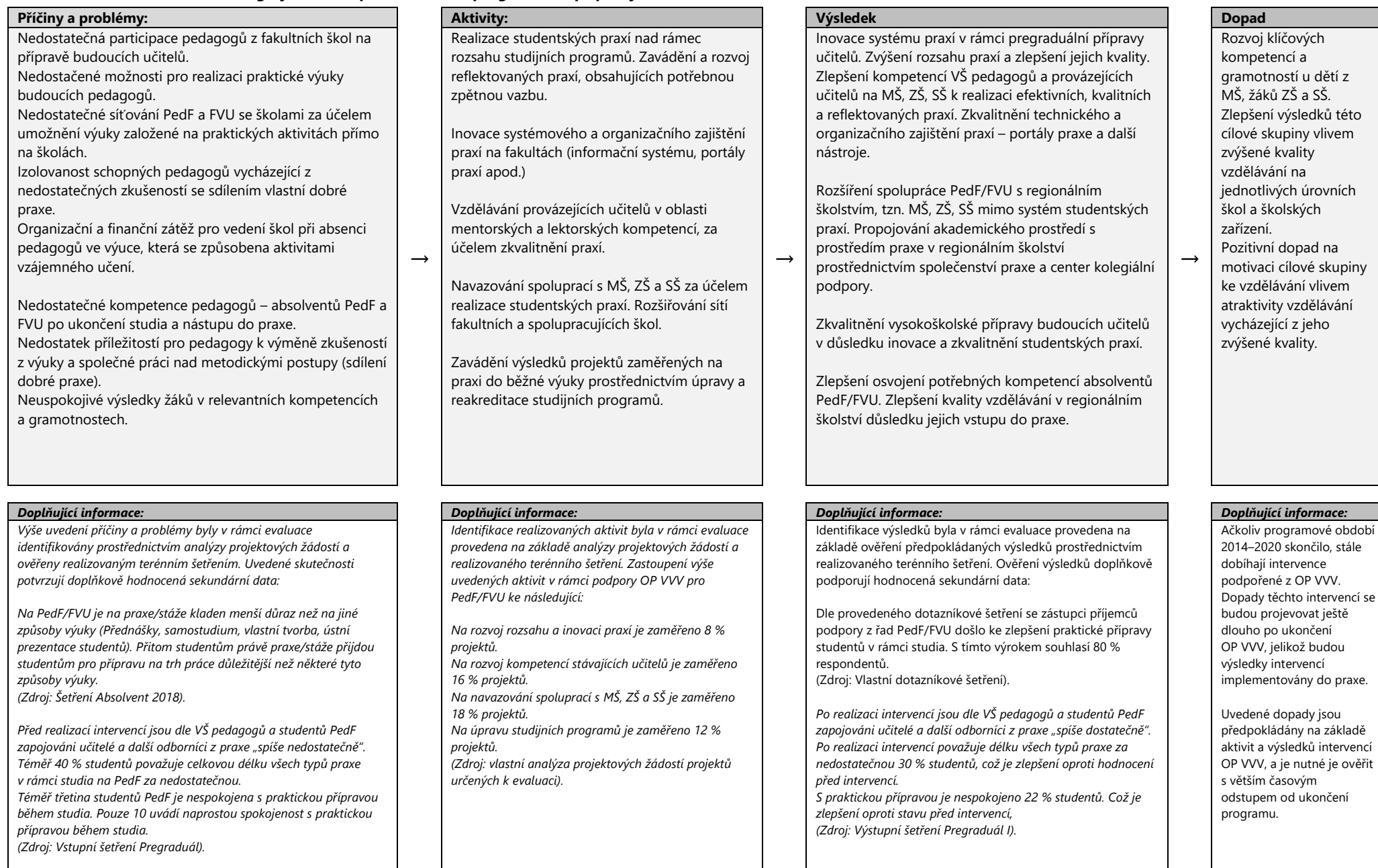
³⁵ Více viz kapitola 3.

³⁶ Kompletní výčet ověřených výsledků je uveden v kapitole kapitoly 4.5 Vyhodnocení evaluační otázky EO3.3

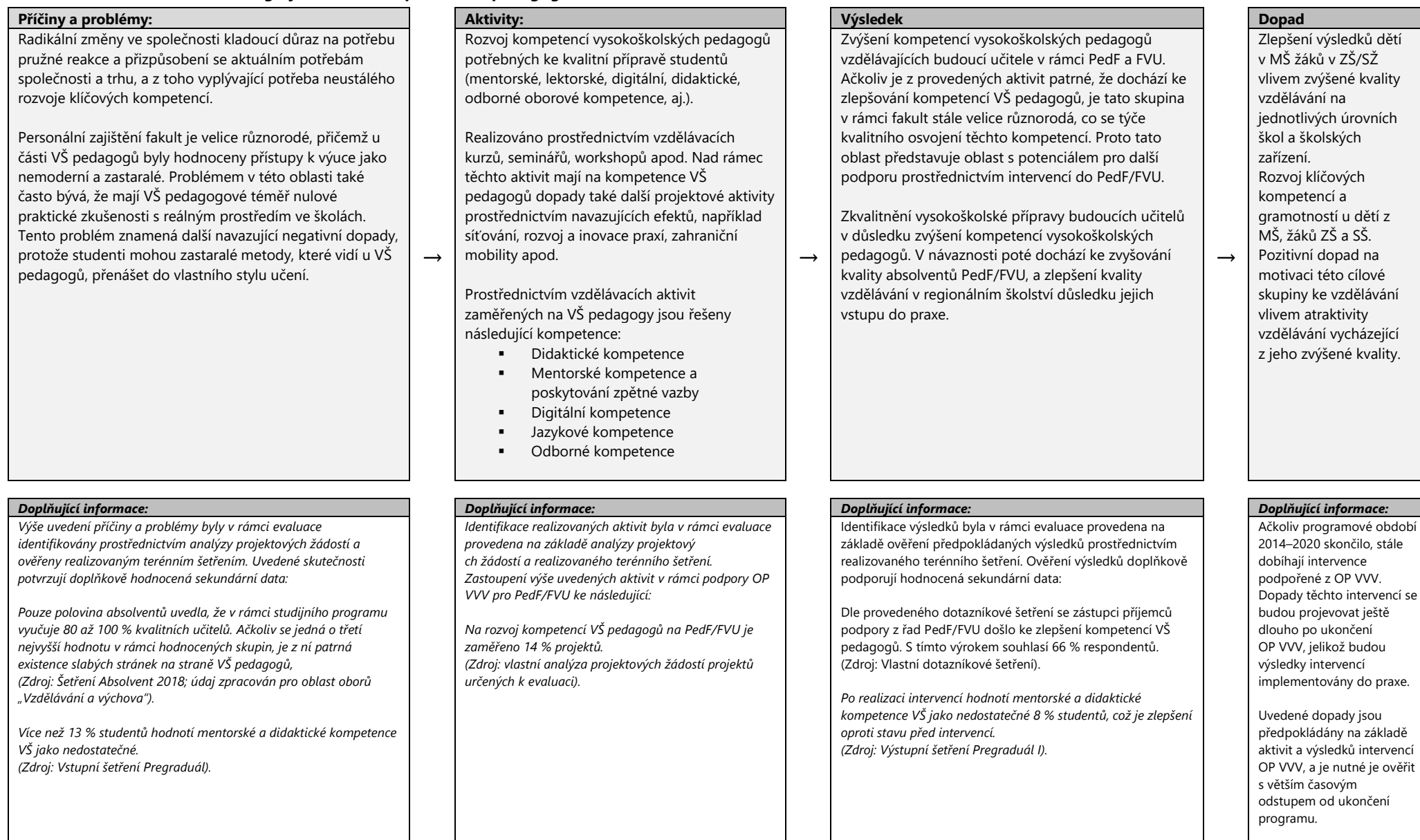

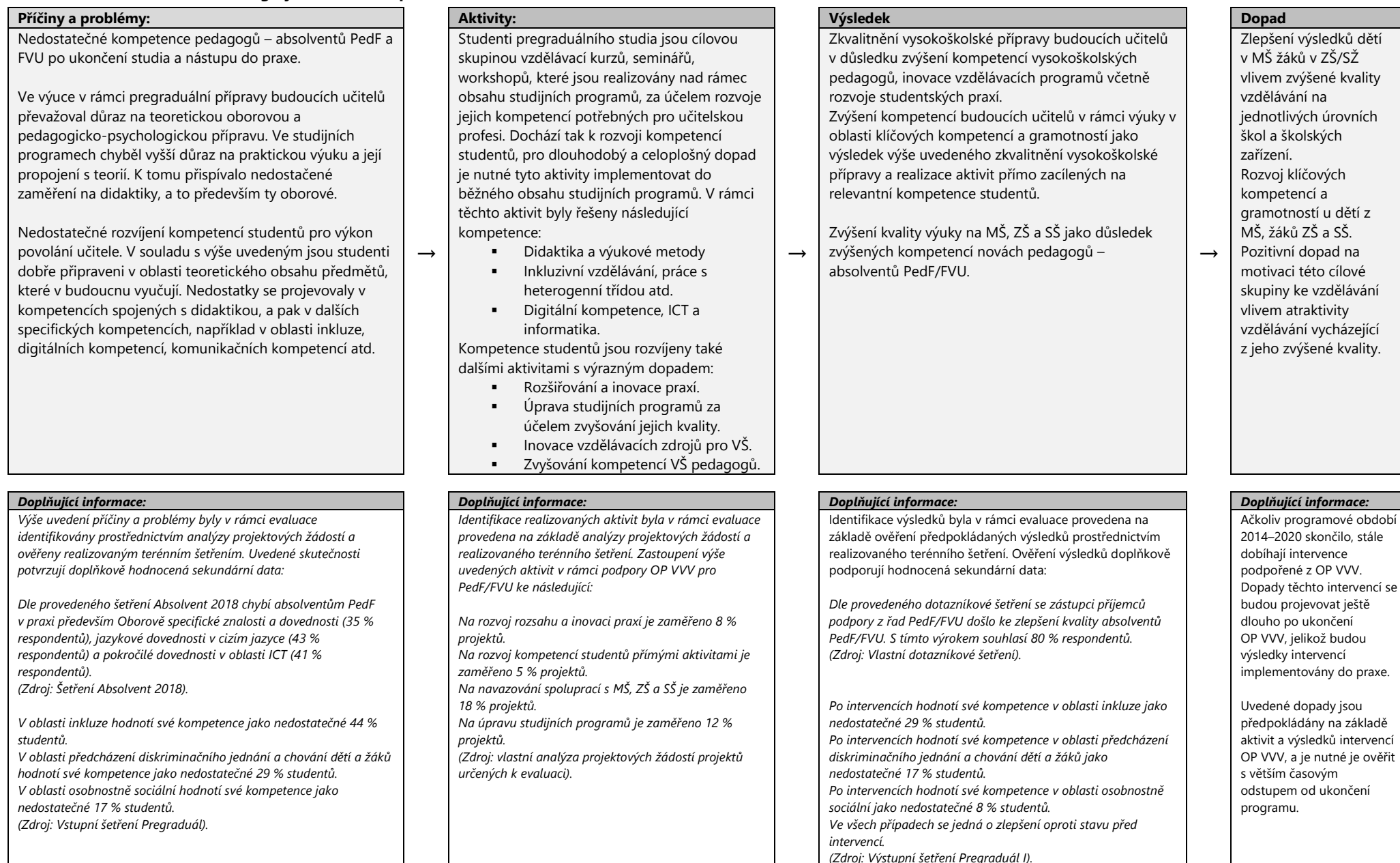
Schéma 5.2: Vizualizace intervenční logiky – Oblast praktické části pregraduální přípravy budoucích učitelů na PedF/FVU

Schéma 5.3: Vizuál intervenční logiky – Oblast kompetencí VŠ pedagogů na PedF/FVU

Schéma 5.4: Vizual intervenci logiky – Oblast kompetencí studentů PedF/FVU

6. Závěry a doporučení

6.1 Závěry

Tabulka 6.1: Závěry v oblasti kvality teoretické a didaktické pregraduální přípravy učitelů

Závěr A: Kvalita teoretické a didaktické pregraduální přípravy učitelů na PedF a FVU; dopad projektů OP VVV na kvalitu teoretické a didaktické pregraduální přípravy	
<p><i>V rámci pregraduální přípravy učitelů je identifikována potřeba zvyšování kvality především v oblasti obecných a oborových didaktik. Zatímco teoretická pedagogicko-psychologická a oborová příprava budoucích učitelů je napříč fakultami univerzit hodnocena jako vysoce kvalitní, v didaktické přípravě jsou spatřovány nedostatky, a to nejen z pohledu studentů, ale také ze strany pracovníků samotných fakult. Studenti tak nemají problém s tím, co obsahově budou v budoucnu učit, ale spatřují nedostatky v tom, jakým způsobem, a za pomoci jakých metod budou tuto výuku realizovat. K tomu přispívá především nedostatek oborových didaktiků na PedF/FVU či organizace studia, která klade na oborovou didaktiku váhu až v pozdějších letech pregraduálního studia. Rovněž je vhodné klást důraz na realizaci pregraduální přípravy budoucích učitelů prostřednictvím zapojení dostatečného množství VŠ pedagogů s reálnou učitelskou praxí a zkušenostmi. S didaktikou také souvisí problematika praxí v rámci studia, která je řešena jako samostatný závěr B.</i></p> <p><i>Detailní přehled dílčích závěrů v této oblasti je uveden níže.</i></p>	
Dílčí závěry:	
A.A:	<p><i>Kvalitní teoretická pedagogicko-psychologická i oborová příprava budoucích učitelů napříč pedagogickými fakultami a fakultami vzdělávajícími učitele. Odbornost akademických pracovníků vzdělávajících studenty v této oblasti.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení A1; A2; A7.)</i></p>
A.B:	<p><i>Potenciálně nižší kvalita výuky předmětů společných pro více studijních programů vzhledem k vysokému počtu studentů ve skupinách. Problémem je především forma výuky těchto předmětů, v těchto případech převládá frontální výuka bez propojování s praxí, diskuze nad řešenými tématy a zohlednění míry porozumění ze strany studentů. Studentům v případě těchto předmětů schází bližší kontakt s VŠ pedagogem a intenzivnější zapojení studentů v rámci výuky, na které jsou zvyklí z předmětů vyučovaných v menších skupinách.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení A1; A2.)</i></p>
A.C:	<p><i>Nedostatek kvalitních oborových didaktiků schopných a ochotných realizovat oborovou didaktiku v rámci pregraduální přípravy učitelů. Na PedF a FVU převažují VŠ pedagogové zaměřeni na teoretickou část studia. Problémem jsou také nedostačující praktické zkušenosti u části didaktiků, kteří si před působením na fakultě neprošli praxí na pozici učitele ve škole. Výsledkem jsou nedostatky v didaktické přípravě budoucích učitelů a míře zisku didaktických kompetencí budoucích učitelů v rámci studia. Případná kvalitní výuka obecné didaktiky, kterou lze na PedF a FVU identifikovat, není dostatečná pro aplikaci v rámci specifických jednotlivých oborů.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení A1; A2; A7.)</i></p>
A.D:	<p><i>Studium oborových didaktik v rámci organizace studia bylo před reakreditací studijních programů zaměřených na učitelství druhého stupně ZŠ a učitelství SŠ realizováno v navazujícím magisterském studiu. Z omezeného času na oborové didaktiky (vzhledem k délce semestrů) dochází k nedostatkům v oborové didaktické pregraduální přípravě učitelů. Zájem studentů o tuto didaktiku a oborové praxe je velký již v rámci bakalářského studia, a její absence může na studenty působit demotivačně.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení A1; A2.)</i></p>

<p><u>A.E:</u></p>	<p>Řada fakult využila projekty OP VVV k přípravě reakreditací studijních programů. Projektová podpora tento proces výrazně zkvalitňuje a urychluje, jelikož fakulty využívají podporu na realizaci aktivit, jejich cílem je změna obsahu studijních programů, a také k doplnění technologií potřebných pro výuku. Studijní programy jsou následovně na základě provedených změn reakreditovány, případně dochází k akreditaci zcela nových studijních programů. Fakulty tak díky podpoře z OP VVV získávají možnost reflektovat požadavky vycházející ze změn zákona o vysokých školách z roku 2016 a ke zlepšení pregraduální přípravy budoucích učitelů. V důsledku těchto změn dochází ke zvyšování důrazu na didaktiku a praktickou část výuky, stále se však tento rozsah studentům i akademickým pracovníkům jeví jako nedostatečný.</p> <p>Ze změn akreditací vyplynuly problémy pro studenty, kteří byli nuceni opakovat ročník, například z důvodu studia v zahraničí v rámci ERASMU apod. V důsledku opakování studia se dostali do ročníku, který již probíhal dle nové akreditace, a museli tak opakovat část studia, kterou již měli hotovou, znovu dle nové akreditace.</p>
<p><u>A.F:</u></p>	<p>V rámci projektů OP VVV je podpořeno síťování zástupců fakult a škol (MŠ, ZŠ, SŠ) například formou společenství praxe, center kolegiální podpory aj. K dopadům organizace společenství praxí patří sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe mezi fakultami a školami (a to zejména mezi VŠ pedagogy a pedagogy z praxe – MŠ, ZŠ, SŠ), účast škol na dalších projektech apod. Tato společenství zároveň zvyšují potenciál pro zapojení škol také do aktivit fakult mimo aktivity podpořené z OP VVV. Navázaná společenství jsou udržována také po ukončení projektů, ve většině případů však na neformální bázi, vzhledem k nedostatku financí a potřebné časové dotace pro setkávání bez projektové podpory.</p> <p>Dopadem je především přenos metod a postupů, vzniklých v rámci výzkumu a činnosti na vysokých školách, do školní praxe, a také přenos opačným směrem od učitelů z praxe směrem k vysokým školám, v oblasti aktuálních potřeb praxe k zohlednění v rámci pregraduální přípravy budoucích učitelů. V rámci společenství praxe dochází také k přenosu dobré praxe mezi jednotlivými MŠ, ZŠ a SŠ. Tato společenství představují potenciál pro diseminaci výsledků projektů podpořených z operačních programů.</p> <p>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení A2.)</p>
<p><u>A.G:</u></p>	<p>V rámci aktivit podpořených z OP VVV probíhá vzdělávání VŠ pedagogů v řadě kompetencí, včetně sebereflexe vlastní činnosti a mentorských dovedností i soft skills, a cizího jazyka. Zatímco část VŠ pedagogů tyto aktivity a jejich přínosy hodnotí kladně a jeví o ně zájem, u zbylé skupiny jsou tyto aktivity brány jako problematické, z různých důvodů včetně nedostatku času pro skloubení všech požadavků na akademické pracovníky (tj. psaní vědeckých článků, odborná činnost, výuka, a další). Rozdílnost v možnostech, dostupnosti a reálném využívání kvalitního profesního vzdělávání VŠ pedagogů, může být jedním z důvodů, proč jsou na fakultách patrné rozdíly v kvalitě a kompetencích jednotlivých VŠ pedagogů.</p> <p>Posun v kvalitě kompetencí VŠ pedagogů byl identifikován v rámci provedených terénních šetření s akademickými pracovníky i studenty pregraduálního studia. Posun v kvalitě kompetencí vyplývá také z výsledků šetření ve výzvě Pregraduální vzdělávání I, kdy byla změna pozitivně hodnocena nejen z pohledu VŠ pedagogů, ale také ze strany studentů.</p> <p>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení A3.)</p>
<p><u>A.H:</u></p>	<p>V některých případech projevující se předimenzovanost studia na PedF či FVU. Existence předmětů méně relevantních pro studijní programy, časté opakování stejného obsahu v rámci různých předmětů obsažených ve studijním programu. Katedry nejsou dostatečně propojeny a nespolupracují, čím dochází ke snižování soudržnosti studijních programů a snižování jejich efektivity a kvality.</p> <p>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení A4.)</p>

<p><u>A.I:</u></p>	<p><i>V rámci studijních programů se mohou objevovat předměty, které ne vždy plně reflektují aktuální trendy a vývoj technologií. Problémy jsou více viditelné u předmětů a odvětví, které podléhají rychlému technologickému vývoji, z čehož vyplývá potřeba častějších změn ve studijních programech, a to včetně zajištění adekvátního vybavení (technická i morální zastaralost vybavení).</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení A4.)</i></p>
<p><u>A.J:</u></p>	<p><i>V rámci univerzit jsou sledovány rozdíly v přístupu k pregraduální přípravě učitelů mezi jednotlivými fakultami, ale také mezi jednotlivými katedrami v rámci fakult. Širší spolupráce kateder má potenciál pro sdílení příkladů dobré praxe napříč fakultou a také pro zefektivnění procesů na fakultě prostřednictvím spolupráce a sjednocení postupů. Tím dojde také k zefektivnění studia pro studenty, kteří se zejména v případě dvouoborových studijních programů, kdy jsou tyto obory na různých katedrách, případně na jiných fakultách, setkávají s bariérami vyplývajícími z rozdílného přístupu na katedrách či fakultách (např. rozdílné požadavky na ukončení předmětů, jiný přístup k organizaci studia, ale například také zbytečné zdvojování některých předmětů, pokud jsou vyučovány s podobným obsahem u obou oborů, apod.).</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení A2; A4.)</i></p>
<p><u>A.K:</u></p>	<p><i>Prostřednictvím intervencí z OP VVV je podporován akční výzkum, prostřednictvím kterého fakulty tvoří a ověřují nové metody aplikovatelné v pedagogické praxi. Aktéři tyto aktivity hodnotí jako důležitou část, která umožňuje implementovat změny na základě vědecky podložených důkazů, a zajistit tak, že změny budou v souladu s aktuálními trendy a potřebami cílových skupin.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení A5; A6.)</i></p>

Tabulka 6.2: Závěry v oblasti kvality praktické přípravy studentů PedF a FVU

Závěr B: Kvalita praktické přípravy na PedF a FVU; dopad projektů OP VVV na praktickou přípravu	
<p>Z výsledků evaluačních aktivit je patrná řada nedostatků v praktické přípravě studentů, budoucích učitelů. V posledních letech dochází v rámci reakreditací studijních programů v této oblasti ke zlepšení, konkrétně dochází k navyšování objemu praxí a zároveň je řešena jejich kvalita. Posun v těchto aspektech je viditelný na rozdílném vnímání praxí u respondentů z řad studentů dle toho, zda praxe absolvovali v minulosti, či je absolvují nyní., tzn. po reakreditacích. Potvrzují tak probíhající změny, které jsou buď stále nedostatečné, nebo se vzhledem ke krátké době od realizace akreditace nestačily projevit na cílové skupině. Problémy praxí byly identifikovány především v oblasti jejich nedostatečného objemu, k čemuž přispívá časová náročnost studia, cílení praxí až do vyšších ročníků studia (velmi často až do navazujícího magisterského) atd. Problematickým místem je také kvalita praxí, přičemž tato oblast z pohledu řešení skrývá daleko vyšší potenciál než řešení její časové náročnosti. V oblasti kvality jsou problémy dány především omezeným přístupem k reflexím praxí, nedostatkem kvalitních fakultních a spolupracujících škol schopných nabídnout místa pro efektivní realizaci reflektované praxe, vedené provázejícími učiteli s potřebnými kompetencemi.</p> <p>Detailní přehled dílčích závěrů v této oblasti je uveden níže.</p>	
<u>Dílčí závěry:</u>	
<u>B.A.</u>	<p>Nedostatečný objem praxí v rámci pregraduálního studia, přestože dochází k reakreditacím a zvyšování praxe v rámci Bc. studia. Skutečná praxe a setkání studentů s prostředím a fungováním škol se v rámci pregraduální přípravy ve většině případů realizuje v navazujícím magisterském studiu. Zvyšování počtu hodin studentských praxí limitují především následující bariéry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatečný počet spolupracujících a fakultních škol a kvalitních provázejících učitelů. - Nedostatečné finanční prostředky fakult pro zajištění dostatečné motivace provázejících učitelů k vedení praxí. - Nedostatek času potenciálních provázejících učitelů pro vedení praxí vzhledem k povinnostem vyplývajícím z výkonu povolání. - Velký počet předmětů a jejich časová dotace vzhledem k délce semestrů navazujících magisterských oborů, který by musel být při navýšení objemů praxí z časových důvodů omezen. - Specifické případy oborů (např. občanská výchova, hudební výchova, pracovní činnosti atd.), které v rámci školní výuky nemají oproti jiným velkou časovou dotaci, což také snižuje možnost realizovat potřebný počet hodin praxe. - Technické a organizační bariéry při zajišťování míst na spolupracujících/fakultních školách pro studenty a jejich přiřazování. <p>V rámci šetření Pregraduál byl identifikován statisticky významný posun v oblasti kvality praktické přípravy budoucích učitelů, nicméně z terénního šetření jsou stále patrné výše uvedené nedostatky, na které je nutné klást důraz v dalším řešení problematiky pregraduální přípravy.</p> <p>Z šetření Absolvent 2018 vyplývá, že je na PedF/FVU kladen na praxe a stáže daleko větší důraz než v případě jiných fakult, zároveň však dle tohoto šetření je na praxe/stáže kladen menší důraz než na jiné způsoby výuky, a to i na PedF/FVU. Studenti v tomto šetření označují praxe za způsob výuky v souvislosti s budoucím uplatněním za důležitější, než je tomu v případě jiných fakult. Zároveň jsou praxe dle studentů PedF/FVU pro budoucí uplatnění důležitější než jiné způsoby výuky, na které je však v rámci pregraduální přípravy kladen vyšší důraz (více viz grafy 4.8 a 4.9). Toto dokazuje vysokou důležitost praxí a její kvality v rámci pregraduální přípravy učitelů.</p> <p>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení B1; B5; B7; B10; B11.)</p>

<p><u>B.B.</u></p>	<p><i>Nedostatečné využívání nových metod a forem výuky, např. projektová výuka, tandemová výuka apod. na školách, tyto metody se ve školách často teprve zavádějí, ne všichni provázející učitelé je aplikují do výuky. Důsledkem je, že si tyto metody nemohou studenti vyzkoušet v rámci studentských praxí, případně nedostanou po jejich použití dostatečnou reflexi, protože s nimi nemají provázející učitelé dostatečné zkušenosti. Studenti však často tyto metody vítají, a projevují zájem o jejich využívání během plnění své praxe.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení (B3; B5; B8.)</i></p>
<p><u>B.C.</u></p>	<p><i>Absence potřebného počtu kvalitních provázejících učitelů s rozvinutými mentorskými kompetencemi pro vedení praxí. Tento problém lze ještě intenzivněji sledovat v předmětech, kde je nedostatek aprobovaných učitelů obecně (např. fyzika, chemie atd.).</i></p> <p><i>Toto je do určité míry řešeno projekty OP VVV, kdy dochází k rozvoji mentorských kompetencí provázejících učitelů. Vzhledem k časové náročnosti vedení praxí je však nutné sít provázejících učitelů neustále rozšiřovat a udržovat, včetně kontinuálního vzdělávání provázejících učitelů. Mimo projektovou podporu mají fakulty omezené finanční prostředky na realizaci aktivit s cílem rozvoje mentorských aktivit provázejících učitelů.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení B2; B4; B5; B8)</i></p>
<p><u>B.D.</u></p>	<p><i>Vysoká časová náročnost studentských praxí pro provázející učitele vzhledem k časovým možnostem v rámci výkonu učitelského povolání. Limitující pro samotné zapojení učitele do systému praxí, při zapojení může tento nedostatek dopadat negativně na kvalitu vedení praxe a časový prostor pro efektivní reflexi praxe studenta ze strany provázejícího učitele.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení B5.)</i></p>
<p><u>B.E.</u></p>	<p><i>Nedostačené finance PedF a FVU pro poskytnutí adekvátního finančního ohodnocení provázejících učitelů. Odměny jsou spíše symbolické, což omezuje rozsah aktivit, v rámci kterých se může provázející učitel studentům věnovat. Absence výrazněji odpovídajícího finančního ohodnocení působí na řadu učitelů demotivačně k zapojení do studentských praxí.</i></p> <p><i>Existuje konkurenční prostředí nejen z projektů OP VVV (případy, kdy jsou učitelé zapojeni v jinak zaměřených projektech, a nemají tak prostor vést studentské praxe), ale zároveň i ze stran zájmových organizací v oblasti vzdělávání a tím dochází k limitovanému výběru omezeného počtu kvalitních a angažovaných provázejících učitelů. Z prostředků OP VVV lze hradit nadstandardní a inovativní činnost provázejících učitelů.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení B7.)</i></p>

<p><u>B.F:</u></p>	<p><i>Dochází k realizaci reflektovaných studentských praxí. Praxe studentů jsou reflektovány několika způsoby:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Sebereflexe studentů prostřednictvím metodických a evaluačních materiálů, které jsou studentům poskytovány ze strany fakult. Tvorba těchto materiálů je často podpořena projekty v rámci OP VVV. Součástí reflexe praxí je na fakultách také tvorba portfolií z praxe a deníků z praxe.</i> - <i>Reflexe praxí ze strany VŠ didaktiků individuálně a v rámci seminářů, které na praxe navazují. Tato reflexe probíhá na základě informací, které studenti předají i v rámci výše uvedených materiálů, v určité míře také na základě návštěv didaktiků nebo zástupce VŠ přímo na praxi a také na základě komunikace didaktika/zástupce VŠ s provázejícím učitelem.</i> - <i>Reflexe praxe se strany provázejícího učitele, a to osobně a prostřednictvím metodických a evaluačních materiálů a formulářů, poskytnutých ze strany fakulty. Nejslabší místo systému reflexe praxí, vzhledem k časovým možnostem provázejících učitelů (nemožnost poskytovat okamžitou osobní reflexi) a někdy i chybějícím mentorským kompetencím provázejících učitelů.</i> <p><i>V rámci projektů OP VVV zaměřených na inovace praxí jsou realizovány aktivity na tvorbu podkladů pro reflexe praxí, a také na vzdělávání provázejících učitelů v oblasti mentoringu a poskytování kvalitní zpětné vazby (příkladem může být také standard kvality pro provázející učitele). Tyto aktivity jsou však často navázány na projekty z OP VVV, a mimo ni téměř neexistují. Kvalitní systém praxí přitom tyto aktivity vyžaduje dlouhodobě, z důvodu nedostatku kvalitně připravených provázejících učitelů.</i></p> <p><i>Reflexe je časově náročná, ale důležitá pro studentovu zpětnou vazbu. Zpětnou vazbu však získává také akademický pracovník, protože díky účasti na praxi vidí, jak studenta na praxi připravil.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení B4; B7.)</i></p>
<p><u>B.G:</u></p>	<p><i>Časová náročnost praxí pro studenty v případě, kdy praxe probíhají současně s běžným studiem na VŠ (tzn. mimo souvislé praxe). Studenti musí tyto praxe absolvovat mimo vlastní výuku na VŠ, tento prostor se však neseťká s časovými možnostmi fakultních/spolupracujících škol a provázejících učitelů. Problém je více umocněn v případě předmětů, které mají v rámci školního rozvrhu menší týdenní dotaci hodin.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení B6.)</i></p>
<p><u>B.I:</u></p>	<p><i>GDPR limitující některé nástroje, který by fakulty rády využily pro realizaci a reflexi praxí, a to především při pořizování záznamů a jejich využívání při reflexi a výuce. Další právní a jiné souvislosti – např. nutnost připojištění se studenta na praxi, které je vyžadováno některými řediteli.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení B9.)</i></p>
<p><u>B.J:</u></p>	<p><i>Úpravy systémů praxí na univerzitách jsou aktuálně řešeny v rámci nových akreditací. Změny v realizaci praxí jsou buď v přípravě, nebo od jejich zavedení uplynula pouze krátká doba. Vzhledem k tomu, že praxe jsou v době řešení evaluace výrazně ovlivněny a limitovány pandemickými opatřeními, je nutné pro plnohodnotné vyhodnocení dopadů reakreditací na praktickou výuku realizovat hodnocení s větším časovým odstupem.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení B10; B11.)</i></p>
<p><u>B.K:</u></p>	<p><i>V rámci podpory z OP VVV jsou na řadě fakult tvořeny a zaváděny do praxe kvalitnější systémy organizace praxí. Dochází k vytvoření databází praxí, které výrazně zvyšují efektivitu zajišťování praxí, administraci související dokumentace. Databáze zároveň obsahují dostupné výstupy z již realizovaných praxí, což umožňuje sdílení příkladů dobré praxe mezi studenty, a také reflexi praxí.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení B6.)</i></p>

B.L.:

V rámci spoluprací vysokých škol se školami neprobíhá spolupráce postavená na principu klinických škol. Tento koncept je vysokým školám znám v teoretické rovině, nejsou však přesně vymezeny konkrétní parametry tohoto principu. Pro případný rozvoj realizace spolupráce na principech klinických škol je nutná identifikace a vymezení parametrů pro tuto spolupráci.

(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení B12.)

Tabulka 6.3: Závěry v oblasti kompetencí studentů a absolventů PedF a FVU

<p>Závěr C: Kompetence studentů a absolventů PedF a FVU; dopad projektů OP VVV na tyto kompetence</p>	
<p>Osvojení kompetencí u studentů pregraduální přípravy koresponduje se závěry v oblasti kvality pregraduální přípravy (blíže viz závěr A). Studenti jsou silní v oborové a pedagogicko-psychologické teorii, nedostatky však spatřují v oborové didaktice a ve schopnostech tyto teoretické znalosti použít v praxi, a to také v některých specifických případech, jakým je například inkluzivní vzdělávání. Jako nedostatečné je dále hodnoceno osvojení kompetencí, které se životem na škole souvisí, například v oblasti komunikace s rodiči či kolegy, kompetence ke zvládnání administrativních povinností spojených s výukou, kompetence v oblasti hodnocení žáků a poskytování zpětné vazby, motivace žáků apod. Vzhledem k časové náročnosti pregraduální přípravy a množství oblastí, které se musí v této přípravě řešit, zůstává výzvou identifikace kompetencí, které lze efektivně řešit v rámci pregraduální přípravy, a kompetencí, jejichž osvojení bude ve větší míře předmětem až samotné učitelské praxe.</p> <p>Závěr je vymezen na základě terénního šetření, kdy bylo osvojení jednotlivých kompetencí (např. pedagogických, oborových, atd) řešeno se zástupci akademických pracovníků PedF/FVU. Ti hodnotí kompetence studentů v rámci výuky, a především prostřednictvím reflexe a zpětné vazby ze studentských praxí. Tato reflexe praxe, která přichází od provázejících učitelů i samotných studentů je pro PedF/FVU zdrojem informací, jakým směrem zacílit výuku na PedF/FVU pro odstranění nedostatků v kompetencích studentů. Na některých PedF/FVU v rámci výzkumů proběhlo také šetření, které bylo zaměřené na hodnocení, do jaké míry studenti v rámci studia získávají jednotlivé kompetence. Nedostatky v osvojení kompetencí byly v evaluaci řešeny v terénním šetření také přímo se studenty, a také s učiteli z fakultních a spolupracujících škol, kteří studenty vedou v rámci praxí. Míra osvojení kompetencí je tak triangulována zapojením rozdílných cílových skupin do terénního šetření.</p> <p>Detailní přehled dílčích závěrů v této oblasti je uveden níže.</p>	
<p><u>Dílčí závěry:</u></p>	
<p><u>C.A:</u></p>	<p>Studenti a absolventi PedF v rámci studia získávají jen omezené kompetence v oblasti inkluzivního vzdělávání. V rámci studia získávají především teoretický základ, necítí se však dostatečně připraveni na setkání se žáky se SVP či žáky ze sociálně znevýhodněného či kulturně odlišného prostředí. Teoretická znalost studentům nestačí k tomu, aby byli schopni řešit konkrétní problémy s inkluzí (dokáží do určité míry poznat, že má žák speciální vzdělávací potřeby, ale nedokáží na ně reagovat). Nedostatek je způsoben především následujícím:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatečný časový prostor pro řešení inkluze ve studijních programech, které nejsou přímo zaměřeny na speciální pedagogiku. - Nedostatečný prostor pro „inkluzi“ a práci s dětmi/žáky se SVP v předmětech/gramotnostech/oborových didaktikách/předmětech. - Absence provázejících učitelů s dostatečnými kompetencemi a zkušenostmi v oblasti inkluze, kteří by mohli v rámci praxe tyto kompetence u studentů rozvíjet. - Stále poměrně negativní pohled společnosti na inkluzivní vzdělávání, a to včetně pohledu samotných učitelů. <p>V rámci nových akreditací je posílen důraz na oblast speciální pedagogiky a inkluzivní didaktiky (mimo jiné prostřednictvím podpory OP VVV), je to však nová oblast, který nemá doposud ověřen dopad na studenty. Zájem o tyto oblasti se mezi studenty zvyšuje, jelikož se s touto potřebou čím dál více setkávají v rámci své praxe.</p> <p>V rámci šetření Pregraduál byl identifikován statisticky významný pozitivní posun v oblasti osvojení kompetencí v rámci pregraduální přípravy, nicméně z terénního šetření jsou stále patrné výše uvedené nedostatky, na které je nutné klást důraz v dalším řešení problematiky pregraduální přípravy.</p> <p>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení C1.)</p>
<p><u>C.B:</u></p>	<p>Dostatečně osvojené kompetence studentů PedF a FVU v oblasti společného základu a předmětů pro aprobaci.</p> <p>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení C3; C4; C5; C6; C7.)</p>

<p><u>C.C:</u></p>	<p><i>Nedostatečné kompetence studentů a absolventů v oblasti komunikace s ostatními zainteresovanými skupinami mimo samotné žáky. Jedná se především o rodiče a další zástupce žáků, ale také například o komunikaci s ostatními zaměstnanci nebo zástupci jiných organizací, se kterými musí v rámci pracovní náplně spolupracovat.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení C3; C4; C5; C6; C7.)</i></p>
<p><u>C.D:</u></p>	<p><i>Z terénního šetření vyplývá, že studenti si dle svého názoru nedostatečně osvojují kompetence v oblasti hodnocení znalostí a schopností žáků a jejich pokroku, a to včetně formativního hodnocení a dalších přístupů k hodnocení žáků. Postrádají oporu pro rozvoj této kompetence v obsahu předmětů v rámci studijních programů, zároveň je jen omezený prostor pro vyzkoušení této kompetence v rámci studentské praxe.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení C3; C4; C5; C6; C7.)</i></p>
<p><u>C.E:</u></p>	<p><i>Absence kompetencí v oblasti krizové intervence a psychické bezpečnosti žáků.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení C3; C4; C5; C6; C7.)</i></p>
<p><u>C.F:</u></p>	<p><i>V oblasti didaktických a pedagogických kompetencí vnímají studenti nedostatky zejména z důvodu, že se s těmito kompetencemi setkávají více až v navazujícím studiu. V takto nastaveném harmonogramu studia chybí blízké propojení didaktiky s teoretickými znalostmi a tím, jakým způsobem teoretický obsah předávat žákům.</i></p> <p><i>Závěr potvrzují také výsledky šetření Absolvent 2018, kde téměř 35 % respondentů z řad studentů uvádí, že jim pro uplatnění na trhu chybí oborově specifické znalosti a schopnosti (více viz tabulka 4.5).</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení C3; C4; C5; C6; C7.)</i></p>
<p><u>C.G:</u></p>	<p><i>Oblast digitálních kompetencí je ze strany studentů hodnocena jako dostatečná z pohledu jejich dovedností je používat. Z terénního šetření však vyplývá, že studenti pocítují nedostatečné osvojení kompetencí k využití těchto technologií v rámci prezenční i dálkové výuky žáků. Objevují se případy, kdy jsou digitální technologie zaváděny do výuky prostřednictvím nových akreditací, mimo jiné také jako důsledek projektu zaměřených právě na digitální kompetence, z pohledu hodnoceného vzorku fakult se však jedná o menší část.</i></p> <p><i>Studenti jsou schopni používat digitální technologie, v rámci studia však chybí zaměření na to, jako tyto technologie efektivně využívat v didaktice jednotlivých oborů.</i></p> <p><i>Důležitost digitálních kompetencí také vyplývá z aktuálních změn RVP plynoucích se Strategie digitálního vzdělávání.</i></p> <p><i>Pro efektivní výuku těchto dovedností je důležitá nutnost dostatečného technického vybavení fakult. Bariérou pro efektivní výuku využití těchto technologií ve výuce je nemožnost jejich vyzkoušení v praxi v případě, že škola nedisponuje potřebným technickým vybavením.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení C2.)</i></p>

Tabulka 6.4: Závěry v oblasti technického zajištění pregraduální přípravy učitelů

Závěr D: Infrastruktura, vybavení a materiálové zajištění pregraduální přípravy učitelů	
<p><i>Podpora z OP VVV výrazně přispívá ke zlepšení infrastruktury, vybavení a materiálového zajištění pregraduální přípravy budoucích učitelů. V případech oborů, které podléhají současnému rychlému technologickému vývoji, může docházet k poměrně rychlé potřebě opětovných investic.</i></p> <p><i>Detailní přehled dílčích závěrů v této oblasti je uveden níže.</i></p>	
<p><u>Dílčí závěry:</u></p>	
<p><u>D.A:</u></p>	<p><i>Prostřednictvím projektů OP VVV dochází k rozvoji infrastruktury, přístrojového vybavení a materiálového vybavení PedF a FVU. Zároveň program přispěl k tomuto rozvoji prostřednictvím celouniverzitních projektů, kdy výstupy intervencí využívají také PedF a FVU (například univerzitní knihovny, studovny apod.).</i></p> <p><i>V případech technologického vybavení v oblastech, ve kterých je patrný rychlý technologický vývoj, mohou být dopady intervence pouze krátkodobé, jelikož technologie rychle zastarávají a přestávají být pro výuku relevantní, pokud chce fakulta udržet studium relevantní k požadavkům praxe.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení D1; D2.)</i></p>

Tabulka 6.5: Závěry v oblasti externích vlivů

<p>Závěr E: Externí vlivy ovlivňující kvalitu pregraduální přípravu na PedF a FVU</p> <p><i>Problematiku kvalitní pregraduální přípravy ovlivňuje řada skutečností, které nemohou PedF/FVU přímo ovlivnit. Patří sem především náležitosti vyplývající z nadřazené legislativy, způsobu financování vysokých škol, ale například také pohled společnosti na učitelskou profesi. Aktuálně také pregraduální přípravu výrazně ovlivňují restriktce a opatření spojená s pandemickou situací ve spojitosti s onemocněním COVID-19. Efektivní řešení těchto vlivů musí být předmětem systematických změn v systému školství, jelikož PedF/FVU mohou jen omezeně mírnit negativní dopady těchto vnějších vlivů.</i></p> <p><i>Detailní přehled dílčích závěrů v této oblasti je uveden níže.</i></p>	
<p>Dílčí závěry:</p>	
<p><u>E.A:</u></p>	<p><i>Pro pregraduální přípravu učitelů vyplývají bariéry ze systému strukturovaného bakalářského a navazujícího magisterského studia (3+2), respektive v reakci fakult na tento systém prostřednictvím nastavení harmonogramu studia oborů pregraduální přípravy učitelů. Ve dvouletém magisterském navazujícím studiu je téměř výhradně realizováno kompletní studium oborových didaktik a realizace většiny studentských praxí. Z toho plyne hned několik slabých míst pregraduální přípravy budoucích učitelů:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Nedostatečný čas pro efektivní osvojení didaktických kompetencí v rámci studia.</i> - <i>Demotivace pro určité studenty ke studiu v důsledku absence didaktické a praktické výuky během bakalářského studia.</i> - <i>Setkání s didaktikou, a především s praxí je u některých studentů momentem, kdy si uvědomí, že učitelská profese není pro ně. V těchto případech však toto zjištění přichází až v 1. ročníku navazujícího magisterského studia.</i> - <i>Rozdělení studia na bakalářské a navazující magisterské studium, a fakt, že didaktická a praktická příprava v bakalářském studiu téměř neexistuje, umožňuje studentům bakalářské studijní programy využívat k „lehkému“ získání titulu, poté však tito studenti v rámci navazujícího studia na učitelské obory nepokračují (buď nepokračují vůbec, nebo pokračují na neučitelských oborech.).</i> <p><i>Výše uvedené bariéry se týkají primárně studijních programů učitelství pro druhý stupeň základní školy a učitelství pro střední školy. Učitelství pro mateřské školy je řešenou pouze prostřednictvím bakalářských studijních programů, učitelství pro první stupeň základní škol je realizováno prostřednictvím studijních programů 5letých nestrukturovaných.</i></p> <p><i>Z rozdělení studia plynou také určité výhody, příkladem je možnost změny profesního změření studentů v případě, že zjistí, že jim učitelská profese nevyhovuje, čímž odpadá nutnost opakování dalšího studia od prvního ročníku.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení E1.)</i></p>
<p><u>E.B:</u></p>	<p><i>Negativní pohled společnosti na učitelskou profesi, obecně nízká prestiž učitelské profese v České republice oproti zahraničí. Samotní studenti PedF/FVU v rámci šetření Absolvent 2018 hodnotí prestiž svého oboru hůře než studenti z jiných fakult (více viz graf 4.7). Jedním z dopadů je snižující se zájem o studium na PedF a FVU, který se v konečném důsledku projevuje nedostatkem učitelů ve školách.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení E2.)</i></p>
<p><u>E.C:</u></p>	<p><i>Legislativa v oblasti akreditací ve vysokém školství – malá diference akademických a profesních studijních programů.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení E3.)</i></p>

<u>E.D:</u>	<p><i>Orientace financování fakult na vědecký výkon prostřednictvím bodované publikační činnosti omezuje možnosti PedF a FVU na tvorbu výstupů, které mají velké uplatnění ve školní praxi, ale nejsou v uvedeném systému bodovány.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení E3.)</i></p>
<u>E.F:</u>	<p><i>Pracovní vytíženost provázejících učitelů ve školách, snižujících jejich ochotu a časový prostor pro vedení praxí studentů. Důsledkem je snižování kvality praxí především v oblasti přípravy na praxi a její hodnocení a poskytování zpětné vazby ze strany provázejícího učitele. Možnost zapojení učitelů do praxí studentů také limitují nedostateční finanční prostředky, které mohou fakulty učitelům za tuto činnost nabídnout.</i></p>
<u>E.F:</u>	<p><i>Na kvalitu pregraduální přípravy mají výrazný dopad aktuální pandemická opatření v souvislosti s onemocněním COVID-19. Nejvýrazněji se tato skutečnost projevuje na realizaci studentských praxí, které nemohou probíhat z důvodu zavedené distanční výuce na školách. Studenti se jen výjimečně mohou účastnit distanční výuky, jelikož samotné školy tuto možnost ve většině případů neumožňují. Studenti dostávají možnost tvorby vzdělávacích materiálů pro učitele, kteří je následně využijí při výuce. Problém je výraznější v aprobacích, které se v době opatření nevyučují vůbec (hudební výchova, tělesná výchova, výtvarná výchova, apod.).</i></p> <p><i>V rámci všech fakult je snaha o realizaci praxí v maximální možné míře. Studenti dochází vypomáhat do MŠ, kde je nedostatek učitelů v případě, že mají nařízenou karanténu, případně do základních škol vzdělávajících děti zdravotníků. Jako praxe jsou studentům uznávány také individuální doučování žáků. Pořad se však jedná o omezený režim ve srovnání s běžným průběhem praxí.</i></p>

Tabulka 6.6: Závěry v oblasti technických a organizačních bariér pro efektivní realizaci projektů a aplikaci výsledků do praxe

Závěr F: Technické a organizační bariéry pro efektivní realizaci projektu a aplikaci výsledků do praxe	
<p><i>Potenciál výsledků projektů podpořených z OP VVV a průběh jejich samotné realizace je mnohdy ovlivňován řadou technických a organizačních nedostatků. Dlouhodobým tématem je celková administrativní zátěž spojená s realizací projektů, objevují se však také problémy například v návaznosti jednotlivých výzev, nedostatečná propagace a následné využívání projektových výstupů zejm. z důvodu nedostatku finančních prostředků např. na aktualizaci softwarů, portálů, vzdělávacích zdrojů, atd.</i></p> <p><i>Detailní přehled dílčích závěrů v této oblasti je uveden níže.</i></p>	
<p><u>Dílčí závěry:</u></p>	
<u>F.A:</u>	<p><i>Nedostatečná propagace výsledků a výstupů projektů z OP VVV směrem k potenciálním cílovým skupinám, snižující uplatnitelnost výsledků v praxi mimo samotný projekt.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení F4.)</i></p>
<u>F.B:</u>	<p><i>Nedostatečná aplikace výsledků výzkumu do praxe. Negativní přijímání informací a zkušeností ve vztahu akademické činnosti a školské praxe, a to v obou směrech. Tuto bariéru v určité míře odbourává spolupráce navázaná v rámci projektů, v budoucnu by však bylo vhodné se na tuto problematiku více zaměřit.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení F2; F3.)</i></p>
<u>F.C:</u>	<p><i>Projekty, které pracují s učiteli z praxe, naráží na časovou náročnost jejich zapojení v souvislosti s tím, že musí primárně plnit své výukové povinnosti. Negativní dopad na motivaci pedagogů pro zapojení do projektů, která zejména u dlouhodobějších projektů s časem klesá.</i></p>
<u>F.D:</u>	<p><i>Rozsáhlá administrativní náročnost realizace projektů z OP VVV.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení F1.)</i></p>
<u>F.E:</u>	<p><i>Obecně projekty představují možnosti pilotních aktivit, které se po vyzkoušení dostávají do studijních programů, čímž dochází ke zlepšování kvality výuky. Daří se do standardní výuky implementovat nová témata, byť v mnoha případech vzhledem k absenci projektové podpory v omezeném rozsahu. Většina aktivit je finančně značně náročná, a bez projektové podpory je jen těžce udržitelná. Udržitelnost také výrazně omezuje aktualizaci a rozvoj vytvořených výstupů (učebnice, portály apod.).</i></p> <p><i>Vyšší míra udržitelnosti nových aktivit je na samotné univerzitě, v případech, kdy je pro tyto aktivity nutná spolupráce s aktéry mimo univerzitu, je udržitelnost bez projektové podpory náročnější. Školy (MŠ, ZŠ a SŠ, které s PedF/FVU na projektech spolupracovaly) v některých případech vnímají nemožnost poskytnutí dalších aktivit ze strany univerzity negativně, což ovlivňuje také potenciál a ochotu pro zapojení do dalších projektů.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení F2.)</i></p>
<u>F.F:</u>	<p><i>Nejasná reakce MŠMT na výstupy projektů, ze kterých vyplývají potřeby pro systematické změny.</i></p> <p><i>(V reakci na tento závěr byla navržena doporučení F2; F3.)</i></p>

F.G.

Absence návaznosti výzev v rámci operačního programu. Na PedF/FVU byla v rámci OP VVV podpořena řada projektů s užitečnými výsledky a dopady. Vzhledem k nedostatku vlastních financí fakulty nemají možnost tyto výsledky a výstupy dále inovovat a rozvíjet, případně je dále šířit k dalším zástupcům cílové skupiny (zavádění výsledků na jiných fakultách a univerzitách; zavádění výsledků na širší množině MŠ, ZŠ a SŠ; apod.). Dochází tak k situacím, kdy výsledky rychle zastarávají a ztrácí relevanci k aktuálním potřebám školství. Fakulty by rády pro tyto aktivity využily podporu operačních programů, a vzhledem k absenci navazujících výzev k tomu nenachází oporu.

(V reakci na tento závěr bylo navrženo doporučení F2.)

6.2 Doporučení

Tabulka 6.7: Doporučení v oblasti kvality teoretické a didaktické pregraduální přípravy učitelů

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
A	V rámci pregraduální přípravy učitelů je identifikována potřeba zvyšování kvality především v oblasti obecných a oborových didaktik. Zatímco teoretická pedagogicko-psychologická a oborová příprava budoucích učitelů je napříč fakultami univerzit hodnocena jako vysoce kvalitní, v didaktické přípravě jsou spatřovány nedostatky, a to nejen z pohledu studentů, ale také ze strany pracovníků samotných fakult. Studenti tak nemají problém s tím, co obsahově budou v budoucnu učit, ale spatřují nedostatky v tom, jakým způsobem, a za pomoci jakých metod budou tuto výuku realizovat. K tomu přispívá především nedostatek oborových didaktiků na PedF/FVU či organizace studia, která klade na oborovou didaktiku váhu až v pozdějších letech pregraduálního studia.	A1	Podpora aktivit zaměřených na didaktické kompetence budoucích učitelů za účelem posílení rovnováhy s teoretickou, pedagogicko-psychologickou a oborovou přípravou. Podpora realizace aktivit spojených s oborovou didaktikou nad rámec běžného obsahu studijních programů již v bakalářském studiu pro dřívější setkání studentů s didaktikou v rámci pregraduální přípravy. Na základě zkušeností s těmito pilotními aktivitami podpořit úpravy obsahu studijních programů. (Vazba na závěry A.A; A.B; A.C; A.D.)	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		A2	Podporovat síťování a sdílení příkladů dobré praxe v oblasti propojování teoretické přípravy a oborové didaktiky prostřednictvím společenství praxí a kolegiální podpory, a to na všech potenciálních úrovních: <ul style="list-style-type: none"> - Mezi jednotlivými VŠ pedagogy v rámci kateder - Mezi jednotlivými katedrami fakult - Mezi jednotlivými fakultami univerzit - Mezi univerzitami a školami (MŠ, ZŠ a SŠ) vzájemně Kromě podpory nově vzniklých sítí zvážit podporu také již vytvořených sítí za účelem jejich rozšíření či obsahové inovace. Využití sítí pro diseminaci a zavádění výsledků projektů operačních programů do praxe. (Vazba na závěry A.A; A.B; A.C; A.D; A.F; A.J.)	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
	S didaktikou také souvisí problematika praxí v rámci studia, která je řešena jako samostatný závěr B.	A3	Podpora dalšího vzdělávání vysokoškolských pedagogů v oblasti rozvoje kompetencí pro zajištění kvalitní pregraduální přípravy učitelů. Zajistit především podporu rozvoje mentorských kompetencí, kompetencí k poskytování zpětné vazby a schopnosti pedagogů sledovat a aplikovat moderní výukové trendy do pregraduální přípravy učitelů. <i>(Vazba na závěr A.G.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		A4	Podpora aktivit fakult směřujících k úpravě, reakreditaci či akreditaci nových studijních programů do podoby reflektující aktuální trendy ve vzdělávání a potřeby PedF a FVU. Podporovat využití pilotních aktivit vytvořených a ověřených v rámci realizovaných projektů a podpořit zavádění nových postupů do běžného fungování v rámci pregraduální přípravy. <i>(Vazba na závěry A.H; A.I; A.J.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		A5	Podpora výzkumných aktivit a akčního výzkumu v rámci výzev operačních programů za účelem tvorby a ověření inovativních metod, postupů, vzdělávacích materiálů atd., s cílem zlepšení kvality pregraduální přípravy a zároveň kvality výuky ve školách. <i>(Vazba na závěr A.K.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		A6	V rámci koncepčního řešení pregraduální přípravy budoucích učitelů identifikovat prioritní oblasti pro zaměření akčního výzkumu. <i>(Vazba na závěr A.K.)</i>	Jiné	Dlouhodobý
		A7	Klást důraz na realizaci pregraduální přípravy budoucích učitelů prostřednictvím zapojení dostatečného množství VŠ pedagogů s reálnou učitelskou praxí a zkušenostmi. Zvážit možnosti a proveditelnost zapojení učitelů z praxe regionálního školství do pregraduální přípravy, například prostřednictvím částečných úvazků na PedF/FVU. <i>(Vazba na závěr A.A; A.C.)</i>	Jiní	Dlouhodobý

Tabulka 6.8: Doporučení v oblasti kvality praktické přípravy studentů PedF a FVU

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
B	Z výsledků evaluačních aktivit je patrná řada nedostatků v praktické přípravě studentů, budoucích učitelů. V posledních letech dochází v rámci reakreditací studijních programů v této oblasti ke zlepšení, konkrétně dochází k navyšování objemu praxí a zároveň je řešena jejich kvalita. Posun v těchto aspektech je viditelný na rozdílném vnímání praxí u respondentů z řad studentů dle toho, zda praxe absolvovali v minulosti, či je absolvují nyní, tzn. po reakreditacích. Potvrzují tak probíhající změny, které jsou buď stále nedostatečné, nebo se vzhledem ke krátké době od realizace akreditace nestačily projevit na cílové skupině. Problémy praxí byly identifikovány především v oblasti jejich nedostatečnému objemu, k čemuž přispívá časová náročnost studia, cílení praxí až do vyšších ročníků studia (velmi často	B1	Podporovat prostřednictvím operačních programů či jiných finančních zdrojů realizaci praxí studentů PedF/FVU nad rámec objemu stanoveného v rámci akreditací studijních programů za účelem rozvoje praktických dovedností studentů, navazování spoluprací se školami v praxi a za účelem zisku zkušeností na straně fakult s cílem využití těchto zkušeností v praxích vymezených jednotlivými studijními programy. Podporovat realizaci praxí v rámci bakalářského studia pro zajištění dřívějšího kontaktů studentů s prostředím školy. (Vazba na závěr B.A.)	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		B2	Podporovat rozvoj provázejících učitelů v oblasti mentorských kompetencí a poskytování zpětné vazby studentům na praxích, pro zajištění kvality probíhajících praxí včetně dostatečně efektivní reflexe. (Vazba na závěr B.C.)	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		B3	Podporovat zavádění inovativních metod a výukových postupů v rámci studentských praxí tak, aby měli studenti možnost tyto moderní a aktuální trendy v rámci praxe vyzkoušet (projektová výuka, výuka v tandemu apod.). Podporu je nutné směřovat z pohledu cílových skupin nejen ke studentům v rámci pregraduální přípravy, ale také k učitelům v praxi, aby jednak mohli tyto metody v praxi využívat, a zároveň mohli studentům umožnit tyto metody si vyzkoušet na studentských praxích. (Vazba na závěr B.B.)	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
	až do navazujícího magisterského) atd. Problematickým místem je také kvalita praxí, přičemž tato oblast z pohledu řešení skrývá daleko vyšší potenciál než řešení její časové náročnosti. V oblasti kvality jsou problémy dány především omezeným přístupem k reflexím praxí, nedostatkem kvalitních fakultních a spolupracujících škol schopných nabídnout místa pro efektivní realizaci reflektované praxe, vedené provázejícími učiteli s potřebnými kompetencemi.	B4	Podporovat zavádění reflektovaných praxí v rámci pregraduální přípravy budoucích učitelů. Podporu reflektovaných praxí je nutné směřovat ke všem zapojeným cílovým skupinám, tzn.: 1) oborovým didaktikům, pro zajištění efektivní reflexe ze strany VŠ; 2) učitelům v praxi v roli provázejících učitelů, pro zajištění reflexe ze strany spolupracujících/fakultní školy; 3) studentům PedF/FVU, pro osvojení kompetence k sebereflexi. Zvážit realizace této podpory prostřednictvím zacílených aktivit (seminářů, vzdělávacích kurzů, metodických materiálů) a prostřednictvím vzájemného setkávání výše uvedených cílových skupin za účelem sdílení zkušeností. (Vazba na závěry B.C; B.F.)	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		B5	Podporovat rozvíjení spoluprací PedF/FVU se stávajícími i novými spolupracujícími, fakultními školami za účelem zajištění dostatečných možností pro realizaci studentských praxí z pohledu kapacitního i kvalitativního. Podporovat síťování PedF/FVU s těmito školami za účelem navazování nových spoluprací s potenciálem udržení i po skončení implementace projektů. (Vazba na závěry B.A; B.B; B.C; B.D)	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		B6	Podporovat aktivity za účelem zlepšení efektivity procesního a organizačního zajištění studentských praxí. Dle možností podpořit využití zkušeností z již zavedených systémů a portálů praxí na PedF/FVU, které již mají s těmito systémy praxí zkušenosti. Podporovat sjednocení těchto systémů pro jednotlivé katedry a PedF/FVU v rámci univerzit. (Vazba na závěry B.G; B.K.)	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		B7	Zajistit dostatečné finanční prostředky pro PedF/FVU na adekvátní odměny provázejících učitelů za vedení studentských praxí v rozsahu vymezeném v akreditacích studijních programů. Klást důraz na efektivní využívání finančních prostředků vysokých škol, respektive PedF a FVU. (Vazba na závěry B.A; B.E.)	Jiné	Dlouhodobý

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
		B8	V rámci koncepčního řešení pregraduální přípravy vypracovat a ověřit návrh profesního profilu provázejícího učitele jako souboru kompetencí, kterými musí provázejících učitel disponovat pro efektivní realizaci a reflexi studentských praxí. Využít tento profil pro nastavení detailů aktivit k rozvoji provázejících učitelů, navrhovaných v rámci doporučení B2 a B4. <i>(Vazba na závěry B.B; B.C.)</i>	Jiné	Dlouhodobý
		B9	V rámci koncepčního řešení pregraduální přípravy budoucích učitelů navrhnout na úrovni MŠMT řešení situací, které mnohdy limitují efektivní realizaci praxí (např. problémy s GDPR, pojištění studentů během praktické výuky atd.). Podpořit v rámci koncepce nutnost řešení těchto problémů, například prostřednictvím metodického pokynu, procesního nastavení atd., které by pomohly školám vypořádat se s těmito problémy v souladu s požadavky legislativy. <i>(Vazba na závěr B.I.)</i>	Jiné	Dlouhodobý
		B10	V rámci koncepčního řešení pregraduální přípravy učitelů dále průběžně vyhodnocovat stav realizace studentských praxí, jelikož aktuálně probíhá řada změn v návaznosti na nové akreditace studijních programů ve spojitosti s legislativními změnami z roku 2016, přičemž ne všude jsou tyto změny již implementovány a pokud ano, tak neuplynula dostatečná doba, aby se změny plně projevíly u cílových skupin. <i>(Vazba na závěry B.A.; B.J.)</i>	Jiné	Dlouhodobý
		B11	Podporovat řešení pregraduální přípravy učitelů prostřednictvím profesně zaměřených studijních programů, které by ze své podstaty nabízely větší rozsah praktické složky studia. <i>(Vazba na závěry B.A; B.J.)</i>	Jiné	Dlouhodobý

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
		B12	V rámci koncepčního řešení pregraduální přípravy identifikovat a stanovit základní parametry a požadavky spolupráce na principu klinické školy jakožto potenciálu užší spolupráce mezi PedF/FVU a MŠ, ZŠ a SŠ a jako první krok při případnou podporu tohoto konceptu v budoucnu. (Vazba na závěr B.L.)	Jiné	Dlouhodobý

Tabulka 6.9: Doporučení v kompetenci studentů a absolventů PedF a FVU

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
C	Osvojení kompetencí u studentů pregraduální přípravy koresponduje se závěry v oblasti kvality pregraduální přípravy (blíže viz závěr A). Studenti jsou silní v oborové a pedagogicko-psychologické teorii, nedostatky však spatřují v oborové didaktice a ve schopnostech tyto teoretické znalosti použít v praxi, a to také v některých specifických případech, jakým je například inkluzivní vzdělávání. Jako nedostatečné je dále hodnoceno osvojení kompetencí, které se životem na škole souvisí, například v oblasti komunikace s rodiči či kolegy, kompetence ke zvládnání	C1	Podporovat rozvoj kompetencí v oblasti inkluzivního vzdělávání. Jedná se o složitý systém, do kterého vstupuje řada různých cílových skupin. Podpora by se proto měla skládat z následujících aktivit: 1) přímá podpora studentů v rámci pregraduální přípravy – zahrnutí inkluzivního vzdělávání do studijních programů, případně realizace aktivit s účelem rozvoje kompetencí v oblasti inkluze nad rámec běžného studia (semináře, kurzy, workshopy, sdílení dobré praxe atd.). 2) Podpora a vzdělávání učitelů v praxi. Cílem je rozvíjet kompetence pro inkluzivního vzdělávání u učitelů, kteří ji využijí v praxi, ale zároveň budou schopni tyto zkušenosti dále předávat studentům prostřednictvím praxí. 3) Realizace vzdělávacích a osvětových aktivit za účelem změny vnímání inkluzivního vzdělávání ve společnosti. V rámci všech aktivit zvýšit zaměření na praktickou část problematiky (řešení typových případů, zavedení inkluzivního vzdělávání do praxí studentů apod.). (Vazba na závěr C.A.)	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
	administrativních povinností spojených s výukou, kompetence v oblasti hodnocení žáků a poskytování zpětné vazby, motivace žáků apod. Vzhledem k časové náročnosti pregraduální přípravy a množství oblastí, které se musí v této přípravě řešit, zůstává výzvou identifikace kompetencí, které lze efektivně řešit v rámci pregraduální přípravy, a kompetencí, jejichž osvojení bude ve větší míře předmětem až samotné učitelské praxe.	C2	Podporovat rozvoj kompetencí v oblasti digitalizace a využívání moderních technologií v prezenční i distanční výuce, a to v rámci jednotlivých oborových didaktik i oborech zaměřených přímo na informatiku. Rozvíjet digitální kompetence nejen u studentů pregraduální přípravy, ale také u stávajících učitelů v praxi a u dětí a žáků ve školách. Efektivní podpora rozvoje digitálních kompetencí je podmíněna dostatečným technickým vybavením PedF/FVU i MŠ, ZŠ a SŠ (řešeno v rámci doporučení skupiny D). <i>(Vazba na závěr C.G.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
C3		V rámci koncepčního řešení pregraduální přípravy identifikovat kompetence, které primárně rozvíjet během pregraduální přípravy učitelů, a kompetence, které budou primárně předmětem dalšího osobního rozvoje v samotné praxi. <i>(Vazba na závěry C.B; C.C; C.D; C.E; C.F.)</i>	Jiné	Dlouhodobý	
C4		V rámci pregraduální přípravy učitelů podporovat rozvoj kompetencí prostřednictvím aktivit zaměřených přímo na cílovou skupinu studentů pregraduální přípravy – inovace a úpravy obsahu studijních programů na PedF/FVU, případně prostřednictvím aktivit pro studenty PedF/FVU nad rámec obsahu studijních programů (kurzy, semináře, workshopy apod.). <i>(Vazba na závěry C.B; C.C; C.D; C.E; C.F.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý	
C5		Podporovat rozvoj kompetencí (především didaktických, ale také komunikačních, organizačních, atd.), u stávajících učitelů v praxi. V rámci této podpory zvážit zacílení na konkrétní specifické případy: 1) uvádějící učitelé, kteří s osvojením kompetencí pomáhají u učitelů nově přichozích do praxe. V tomto případě je nutné zahrnout také mentorské kompetence. 2) Podpora aktivit zaměřených na učitele nově vstupující do praxe za účelem osvojení dalších kompetencí a usnadnění vstupu do učitelské praxe. <i>(Vazba na závěry C.B; C.C; C.D; C.E; C.F.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý	

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
		C6	V rámci koncepčního řešení pregraduální přípravy vypracovat a ověřit návrh profesního profilu uvádějícího učitele jako souboru kompetencí, kterými musí uvádějící učitel disponovat pro efektivní vedení kolegů vstupujících do učitelské praxe. Využít tento profil pro nastavení detailů aktivit k rozvoji uvádějících učitelů, navrhovaných v rámci doporučení C.5. <i>(Vazba na závěry C.B; C.C; C.D; C.E; C.F.)</i>	Jiné	Dlouhodobý
		C7	Podporovat síťování prostřednictvím společenství kolegiální podpory se zaměřením na konkrétní vybrané kompetence dle potřeb škol, za účelem zefektivnění jejich osvojování. Zapojení PedF/FVU do těchto společenství, za účelem rozvoje kompetencí u studentů a VŠ pedagogů. <i>(Vazba na závěry C.B; C.C; C.D; C.E; C.F.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý

Tabulka 6.10: Doporučení v oblasti technického zajištění pregraduální přípravy učitelů

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
D	Podpora z OP VVV výrazně přispívá ke zlepšení infrastruktury, vybavení a materiálového zajištění pregraduální přípravy budoucích učitelů. V případech oborů, které podléhají současnému rychlému technologickému vývoji, může docházet k poměrně rychlé potřebě opětovných investic.	D1	Při dodržení pravidel podpory stanovených v Dohodě o partnerství pro období 2021+ dále zajistit podporu PedF/FVU pro rozvoj infrastruktury fakult a s tím související zvyšování kvality studia na PedF/FVU. Podporovat zvyšování kvality infrastruktury a vybavení univerzit, fakult a kateder. <i>(Vazba na závěr D.A.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		D2	Při dodržení pravidel podpory stanovených v Dohodě o partnerství pro období 2021+ podporovat prostřednictvím operačních programů či dalších nástrojů podpory investice do přístrojového vybavení a materiálového zajištění výuky na PedF/FVU. <i>(Vazba na závěr D.A.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý

Tabulka 6.11: Doporučení v oblasti externích vlivů

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
E	<p>Problematiku kvalitní pregraduální přípravy ovlivňuje řada skutečností, které nemohou PedF/FVU přímo ovlivnit. Patří sem především náležitosti vyplývající z nadřazené legislativy, způsobu financování vysokých škol, ale například také pohled společnosti na učitelskou profesi. Aktuálně také pregraduální přípravu výrazně ovlivňují restriktce a opatření spojená s pandemickou situací ve spojitosti s onemocněním COVID-19. Efektivní řešení těchto vlivů musí být předmětem systematických změn v systému školství, jelikož PedF/FVU mohou jen omezeně mírnit negativní dopady těchto vnějších vlivů.</p>	E1	<p>Podpora aktivit s cílem eliminace slabých míst vyplývajících z aktuálního stavu, kdy PedF a FVU příliš zaměřují bakalářské studium na teoretickou odbornou přípravu, a didaktická a praktická část studia je řešena pouze v navazujícím magisterském studiu (způsobeno nevhodnou reakcí fakult na systém studia 3+2) Podporovat rozšiřování praktických a didaktických složek studia v rámci bakalářského studia, a to prostřednictvím úpravy obsahu studijních programů, a případně prostřednictvím podpory aktivit nad rámec obsahu studijních programů. Více viz doporučení A1 a B1. <i>(Vazba na závěr E.A.)</i></p>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		E2	<p>Realizace propagačních a komunikačních aktivit za účelem změny vnímání učitelské profese ve společnosti a zvyšování zájmu absolventů středních škol o studium na PedF/FVU v oborech, ve kterých je dlouhodobě nedostatek učitelů (např.: matematika, chemie, fyzika). Prostřednictvím komunikačních aktivit podporovat zájem absolventů PedF/FVU o to, aby skutečně šli učit do praxe. Realizace aktivit na centrální úrovni, a zároveň podpora jednotlivých PedF/FVU v těchto aktivitách. <i>(Vazba na závěry E.B.)</i></p>	Jiné	Dlouhodobý
		E3	<p>V rámci koncepčního řešení pregraduální přípravy učitelů identifikovat zásadní slabá místa systémového nastavení v této oblasti (např. oblast akreditací studijních programů PedF, FVU, akreditací profesních studijních programů, hodnocení výkonu PedF a FVU s tím související financování, atd.) a zahájit diskuzi nad jejich změnami ve spolupráci se zástupci PedF a FVU. <i>(Vazba na závěry E.C; E.D.)</i></p>	Jiné	Dlouhodobý

Tabulka 6.12 Doporučení v oblasti technických a organizačních bariér pro efektivní realizaci projektů a aplikaci výsledků do praxe

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
F	Potenciál výsledků projektů podpořených z OP VVV a průběh jejich samotné realizace je mnohdy ovlivňován řadou technických a organizačních nedostatků. Dlouhodobým tématem je celková administrativní zátěž spojená s realizací projektů, objevují se však také problémy například v návaznosti jednotlivých výzev, nedostatečná propagace a následné využívání projektových výstupů zejm. z důvodu nedostatku finančních prostředků např. na aktualizaci softwarů, portálů, vzdělávacích zdrojů, atd.	F1	Provést revizi procesního nastavení poskytování podpory z operačního programu (projektové žádosti a jejich vyhodnocování; monitoring a vykazování realizace podpořených projektů; administrativa spojená s žádostmi o platbu a vyplácením finančních prostředků; atd.) za účelem identifikace míst s potenciálem pro snížení administrativní zátěže na straně příjemců i poskytovatele podpory. Snížit administrativní zátěž do míry, kterou umožní nadřazená pravidla Evropských strukturálních a investičních fondů. <i>(Vazba na závěr F.D.)</i>	Úprava metodického prostředí	Dlouhodobý
		F2	V rámci tvorby výzev navazujícího OP JAK zvážit zavedení výzev, které by umožnily kontinuální rozvoj řešených oblastí, případně zavádění těchto výsledků do praxe k většímu množství zástupců cílových skupin, při dodržení podmínky inovativnosti těchto řešení. Zajistit návaznost výzev pro zajištění kontinuálního zvyšování kvality pregraduální přípravy učitelů a zajištění udržitelnosti pozitivních změn a jejich dopadů. <i>(Vazba na závěry F.B; F.E; F.F; F.G.)</i>	Revize programu – zásadní	Dlouhodobý
		F3	Na straně MŠMT jakožto řídicího orgánu OP VVV/OP JAK zvýšit důraz na možnost využívání výsledků k systematickým změnám v prostředí školství a pregraduální přípravy učitelů v České republice a aktivně zapojit PedF/FVU při využívání výsledků podpořených projektů k systematickým změnám. Zvýšit intenzitu poskytování zpětné vazby příjemcům o tom, jakým způsobem budou potenciálně výsledky podpory dále využity. <i>(Vazba na závěr F.B; F.F.)</i>	Jiné	Dlouhodobý

Hlavní závěry		Doporučení			
Kód	Závěr	Kód	Doporučení	Typ	Závažnost a časovost
		F4	<p>Pokračování ve zveřejňování a aktivní propagaci a diseminaci výsledků podpořených projektů směrem k cílovým skupinám v pregraduální přípravě učitelů a mateřských, základních a středních školách. Zajištění jednoduché dostupnosti výsledků a výstupů projektů pro cílové skupiny, u kterých je potenciál, že by o tyto výstupy mohly mít zájem.</p> <p><i>(Vazba na závěr F.A.)</i></p>	Jiné	Dlouhodobý

7. Analýza provedeného evaluačního procesu

Evaluační design této zakázky byl vytvořen včetně cílů, evaluačních otázek, minimálních požadavků na evaluační metody, zdroje dat zadavatelem, tj. Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a následně byl reflektován a doplněn evaluačním týmem zpracovatele. Vzhledem k tomu, že dopady lze v pravém slova smyslu tohoto termínu sledovat pouze u cílových skupin, které nebyly v souladu s evaluačním zadáním do evaluace zapojeny (tj. děti a žáci, které budou učit evaluaci hodnocení studenti PedF/FVU, až (pokud) vstoupí do praxe, tj. začnou vykonávat povolání pedagoga), bylo pro splnění zadání evaluace pregraduálního vzdělávání financované z OP VVV zjišťovány, výsledky intervencí OP VVV. V návaznosti na zjištěné výsledky a ověřené předpoklady intervenční logiky byly stanoveny očekávané dopady u těchto cílových skupin. Zpracování detailního evaluačního designu bylo předmětem úvodních aktivit realizace evaluace, a tento design je uveden ve vstupní zprávě. V rámci závěrečné zprávy je detailní popis uveden v její Příloze I: Technická zpráva s detailním popisem šetření.

Evaluační proces ve svém průběhu kladl v souladu se zadáním velký důraz na primární kvalitativní data, která evaluační tým získal prostřednictvím terénního šetření se zástupci vedení, akademických pracovníků, studentů a absolventů vybraných PedF a FVU. Tento přístup k evaluačnímu procesu představuje nezbytnou a zároveň významnou součást zpracování, díky kterému získal evaluační tým možnost identifikovat všechna podstatná specifika problematiky podpory PedF a FVU. Určitým nedostatkem je však výběr vzorku, ke kterému bylo přistoupeno pouze s ohledem na potřebu získání urgentního zpracování dle zadání MŠMT. Respondenti terénního šetření představují pouze část vysokých škol, které jsou příjemci podpory z OP VVV. Tento nedostatek byl eliminován doplněním kvantitativního zpracování dotazníkového šetření (census příjemců podpory OP VVV PedF a FVU) a dále také výsledky dalších kvantitativních zdrojů dat. Výhodou kvalitativního přístupu je možnost pružně reagovat na zjištěné informace, a doptávat konkrétní informace a specifika v detailu, který nelze před zahájením šetření v plné míře předpokládat. Této míry detailu nelze dosáhnout kvantitativním šetřením, které musí být do určité míry standardizované, a nelze jej po zahájení sběru dat aktualizovat.

Terénní šetření bylo v rámci evaluace realizováno s následujícími cílovými skupinami: zástupci vedení PedF/FVU; akademičtí pracovníci PedF/FVU; studenti a absolventi PedF/FVU; učitelé a ředitelé z fakultních a spolupracujících MŠ, ZŠ a SŠ. Zaměření výzkumu na více různých cílových skupin přispívá k triangulaci získaných dat a informací, jelikož jsou získány a validovány z různých zdrojů.

Realizace terénního šetření byla ovlivněna pandemickými opatřeními ve spojitosti s onemocněním COVID-19, a nebylo tak možné terénní šetření provést na místě v sídlech zapojených fakult prostřednictvím metod face-to-face. Šetření tak proběhlo v distančním režimu prostřednictvím on-line nástrojů. Vzhledem k tomu, že pandemická opatření ovlivňovala přímo prostředí vysokých škol (distanční výuka, práce z domova, potřeba neustálých reakcí na změny v opatřeních) a toto onemocnění mělo také přímý vliv na dostupnost zástupců cílových skupin, narostly zpracovateli evaluace požadavky na organizační a časovou náročnost realizace tohoto šetření. V konečném důsledku všechny evaluační aktivity spojené s terénním šetřením proběhly v době stanovené pro realizaci evaluace, a zejména se zajištěním maximální úrovně kvality jejich obsahu. Lze konstatovat, že distanční forma realizace terénního šetření neměla vliv na obsahovou stránku šetření a jeho kvalitu.

V souladu se smlouvou evaluační zakázky byly z důvodu distančního řešení aktivit terénního šetření realizovány doplňkové aktivity ve formě dalších fokusních skupin, polostrukturovaných rozhovorů a CATI šetření. Zpracovatel evaluace využil této podmínky a pro doplňková šetření stanovil jejich obsah na základě již provedených aktivit, za účelem jejich doplnění a verifikace. Mezi doplňkovými aktivitami byl také návrh zpracovatele evaluace realizován expertní panel se širší skupinou zástupců zadavatele, který sloužil k diskuzi na pracovními evaluačními závěry a doporučeními.

Jak je uvedeno výše, mimo primární kvalitativní data evaluace pracuje také s primárními a sekundárními daty kvantitativního charakteru. Evaluační proces díky kombinaci široké škály dat, metod a oslovených cílových skupin přináší ověřené závěry a doporučení ověřená a validovaná triangulací metod a dat a spoluprací s relevantními aktéry, a to včetně zástupců Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jakožto zadavatele zakázky a uživatele jejích výsledků.

Seznam příloh, tabulek, a grafů

Seznam příloh (externí dokumenty):

Příloha I: Technická zpráva s detailním popisem šetření

Příloha II: Podklady a primární data

Příloha III: Hlavní zjištění a závěry v podobě využitelné pro prezentaci

Seznam grafů:

Graf 4.1: Počty studentů a počty přerušených studií – PedF	19
Graf 4.2: Nově zapsaní studenti a absolventi – PedF.....	20
Graf 4.3: Úspěšnost u přijímacích řízení – PedF	20
Graf 4.4: Počty studentů a počty přerušených studií – FVU.....	21
Graf 4.5: Nově zapsaní studenti a absolventi – FVU.....	22
Graf 4.6: Úspěšnost u přijímacích řízení – FVU	23
Graf 4.7: Rozhodování při výběru studia.....	25
Graf 4.8: Důraz na způsob výuky	26
Graf 4.9: Příprava na práci.....	27
Graf 4.10: Příprava na další rozvoj.....	28
Graf 4.11: Podíl typových aktivit ve vzorku hodnocených projektů.....	33
Graf 4.12: Podíl projektů dle cílové skupiny, které jsou ovlivněny dopadem realizovaných intervencí ...	33
Graf 4.13: Podíl projektů dle základní typologie	34
Graf 4.14: Názor příjemců na finanční podporu z OP VVV.....	39
Graf 4.15: Postoj respondentů k otázce změn v oblasti kvality pregraduální přípravy – četnost odpovědí	48
Graf 4.16: Postoj respondentů k otázce vlivu OP VVV na změny v oblasti kvality pregraduální přípravy – četnost odpovědí	49

Seznam schémat:

Schéma 3.1: Postup realizace evaluační zakázky:.....	14
Schéma 4.1: Struktura intervenční logiky OP VVV	17
Schéma 5.1: Kompletní teorie změny intervencí OP VVV do PedF/FVU	57
Schéma 5.2: Vizuál intervenční logiky – Oblast praktické části pregraduální přípravy budoucích učitelů na PedF/FVU.....	58
Schéma 5.3: Vizuál intervenční logiky – Oblast kompetencí VŠ pedagogů na PedF/FVU	59
Schéma 5.4: Vizuál intervenční logiky – Oblast kompetencí studentů PedF/FVU.....	60

Seznam tabulek:

Tabulka 2.1: Přehled počtu projektů PedF a FVU definovaných k evaluaci dle kategorií výzev	10
Tabulka 2.2: Podpora PedF a FVU v rámci národních strategických a koncepčních dokumentů	11
Tabulka 2.3: Účelová a institucionální podpora vysokých škol dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.....	12
Tabulka 3.1: Přehled aktivit realizovaného terénního šetření.....	15
Tabulka 4.1: Odpověď na evaluační otázku EO1	16
Tabulka 4.2: Odpověď na evaluační otázku EO2.....	18
Tabulka 4.3: Neúspěšnost studií na PedF.....	21
Tabulka 4.4: Neúspěšnost studií na FVU.....	23
Tabulka 4.5: Chybějící znalosti, dovednosti, schopnosti nebo způsobilosti dle typu fakulty	29
Tabulka 4.6: Důvody proč absolventi nepracují ve vystudovaném oboru.....	29
Tabulka 4.7: Odpověď na evaluační otázku EO3.1	32
Tabulka 4.8: Odpověď na evaluační otázku EO3.2	36
Tabulka 4.9: Odhad finančních prostředků PedF/FVU podle příjemce podpory	38
Tabulka 4.10: Odhad finančních prostředků dle lokalizace dopadu intervence	38
Tabulka 4.11: Odpověď na evaluační otázku EO3.3.....	40
Tabulka 4.12: Odpověď na evaluační otázku EO3.4.....	50
Tabulka 4.13: Vybrané ukazatele výzkumu EUROSTUDENT VI pro obory pedagogického vzdělání.....	52
Tabulka 6.1: Závěry v oblasti kvality teoretické a didaktické pregraduální přípravy učitelů	61
Tabulka 6.2: Závěry v oblasti kvality praktické přípravy studentů PedF a FVU.....	64
Tabulka 6.3: Závěry v oblasti kompetencí studentů a absolventů PedF a FVU	68
Tabulka 6.4: Závěry v oblasti technického zajištění pregraduální přípravy učitelů	70
Tabulka 6.5: Závěry v oblasti externích vlivů	71
Tabulka 6.6: Závěry v oblasti technických a organizačních bariér pro efektivní realizaci projektů a aplikaci výsledků do praxe	73
Tabulka 6.7: Doporučení v oblasti kvality teoretické a didaktické pregraduální přípravy učitelů.....	75
Tabulka 6.8: Doporučení v oblasti kvality praktické přípravy studentů PedF a FVU	77
Tabulka 6.9: Doporučení v kompetencích studentů a absolventů PedF a FVU.....	80
Tabulka 6.10: Doporučení v oblasti technického zajištění pregraduální přípravy učitelů	82
Tabulka 6.11: Doporučení v oblasti externích vlivů	83
Tabulka 6.12 Doporučení v oblasti technických a organizačních bariér pro efektivní realizaci projektů a aplikaci výsledků do praxe	84

Seznam použitých zkratk

APIV	Akční plán inkluzivního vzdělávání
ČSÚ	Český statistický úřad
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DVZ	digitální vzdělávací zdroje
EO	evaluační otázka
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (z anglického „European Regional Development Fund“)
ESF	Evropský sociální fond
FS	fokusní skupina
FVU	fakulta vzdělávající učitele
ICT	informační a komunikační technologie
KA	klíčová aktivita
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NPR	Priority Národního programu reformy ČR 2014
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014–2020
PedF	pedagogická fakulta
PO	prioritní osa
SDV	Strategie digitálního vzdělávání
SMK	Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro roky 2012 až 2020
SŠ	střední škola
VŠ	vysoká škola
ZD	zadávací dokumentace
ZŠ	základní škola

Seznam zdrojů a použité literatury

Využitá dokumentace:

- Schválená verze textu Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, revize 1.2, schválená Evropskou komisí dne 13. srpna 2018.
- Text výzev zaměřených na podporu PedF a FVU, a výzev, které tyto příjemci mohou využít (konkrétní seznam viz tabulka 1 vstupní zprávy.
- Pravidla pro žadatele a příjemce OP VVV – obecná část
- Pravidla pro žadatele a příjemce OP VVV – specifické části pro jednotlivé výzvy relevantní pro podporu PedF a FVU.
- MŠMT; Strategický záměr Ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021; 2020.

Využitá odborná literatura:

- Lee, N. Kirkpatrick, C. (2006) Evidence-based policy-making. in Europe: An Evaluation of European Commission Integrated Impact Assessments, Impact Assessment and Project Appraisal, 24:1, 23-33.
- Wilson, J. (2015) Evidence-based policy making in the European Commission. CICERO.
- Creswell, J. W. (2002) Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. London. Sage Publications, 2002. ISBN: 0761924426.

Zdroje statistických údajů:

- MŠMT; Statistické ročenky školství; 2020.
- Webová aplikace zpřístupňující data ke studijní neúspěšnosti na vysokých školách v České republice, dostupná na <https://dropout.pef.czu.cz/Info.aspx>
- Český statistický úřad; veřejná databáze; 2020.
- MŠMT; EUROSTUDENT VI Základní výsledky šetření postojů a životních podmínek studentů vysokých škol v České republice; 2016
- MŠMT; Absolvent 2018.
- MŠMT; Dotazníkové šetření pro příjemce (veřejné vysoké školy – pedagogické fakulty) výzvy 02_16_038 - Pregraduální vzdělávání; 2021.